

Ljubljana, Slovenija
20. 6. – 3. 9. 2023

POROČILO

71. LJUBLJANA FESTIVAL – SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana. / The Festival Ljubljana was founded by the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

I FEEL
SLOVENIA

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / The honorary patron of the Ljubljana Festival 2023 is the Mayor of the City of Ljubljana Zoran Jankovič.

Otvoritev 71. Ljubljana Festivala na Kongresnem trgu

Otvoritveni nagovor direktorja in umetniškega vodje Festivala Ljubljana Darka Brleka

ŠE ENO NEPOZABNO POLETJE

Že 71. Ljubljana Festival, dva meseca in pol trajajoče praznovanje kulture, umetnosti in glasbe, se je zaključil ter za seboj pustil sled očaranega občinstva in nepozabnih prireditev. Festival že od svojih začetkov pomeni kulturno obogatitev slovenske prestolnice, saj ponuja pester nabor dogodkov, od koncertov opernih arij do avantgardnih gledaliških produkcij, ki navdušujejo tako domačine kot tudi tuje obiskovalce. Ko se zastori tega kulturnega spektakla zapirajo, je čas, da razmislimo o trenutkih, zaradi katerih je bil letošnji festival izjemen uspeh.

To poletje smo lahko prisluhnili svetovno znanim opernim solistom, kot so Jonathan Tetelman, Jusif Ejvazov, Ludovic Tézier, Željko Lučić, Ana Netrebko, Sondra Radvanovsky in Piotr Beczala. Nastopili so vrhunski Kraljevi orkester Concertgebouw, Bostonski simfonični orkester,

Gewandhaus orkester Leipzig ter Simfonični orkester RTV Slovenija in Orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom uglednih dirigentov Herberta Blomstedta, Ivána Fischerja, Marca Boemija, Andrisa Nelsonsa, Gianluce Marcianója in Michelangela Mazze. Med vrhunce prištevamo tudi muzikal *Lepotica in zver*, predstavi španske gledališke skupine La Fura dels Baus, opero *Madama Butterfly* Gledališča La Fenice in plesne predstave *Šeherezada* Marie Pagés, *Carmina Burana* Edwarda Cluga, *Gran Bolero* Zavoda EN-KNAP ter gala baleta Državnega opernega in baletnega gledališča Astana opera ter *Zvezde (Les Étoiles)*.

Že osmo leto zapovrstjo smo skupaj z nadobudnimi mladimi glasbeniki obogatili dogajanje ob Ljubljanici. Ponosni smo tudi, da se je letos zvrstila že XXVI. Mednarodna likovna kolonija selektorja Toma Vrana, ki vsako leto privabi umetnike z vsega sveta. Na svoj račun pa so znova prišli naši najmlajši obiskovalci, ki so ustvarjali na Mali likovni koloniji in plesali v sklopu projekta Predani korakom. Pod

umetniškimi vodstvom pozavnista Branimirja Slokarja smo spet izvedli Mojstrske tečaje Festivala Ljubljana. Ogleдали smo si tudi razstavo *Hommage à Vojko Štuhec: 5 let kasneje*, ki jo je pripravila kustosinja dr. Nelida Nemeč.

Za 71. edicijo festivala smo pripravili **več kot 100 raznolikih kulturnih dogodkov**, na katerih je nastopilo **skoraj 6000 umetnikov iz več kot 51 držav**, pester program pa si je ogledalo **skoraj 52.000 domačih in tujih obiskovalcev**. Za nami je tako še ena uspešna sezona vrhunskih prireditev, s katerimi smo popestrili poletno dogajanje in v naše prelepo mesto pripeljali najboljše izvajalce.

Posebna zahvala gre Mestni občini Ljubljana in častnemu pokrovitelju Ljubljana Festivala 2023, županu Zoranu Jankoviču, ter vsem zvestim sponzorjem, brez katerih ustvarjanje takšnega kulturno pisanega programa ne bi bilo mogoče.

Veseli smo, da ste z nami preživeli še eno nepozabno poletje, ki je prestolnico spremenilo v središče kulturnih doživetij, in vabimo vas, da med listanjem naslednjih strani obudite spomine na čarobne poletne večere. Hkrati pa vas vlijudno vabimo, da se nam pridružite tudi na prihajajočih prireditvah – na 31. Mladih virtuozih, ki bodo potekali od 1. oktobra do 4. aprila, od 18. do 21. februarja na 7. Zimskem festivalu in od 17. do 23. aprila na 38. Slovenskih glasbenih dnevih. V duhu tega pa zremo tudi v prihodnje leto, ko napovedujemo že 72. Ljubljana Festival.

Darko Brlek

Direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana
Častni član Evropskega združenja festivalov

1. MEDIJI O 71. LJUBLJANA FESTIVALU

MAMMA MIA!

muzikal

Umetniški vodja in režiser: **JUG RADIVOJEVIĆ**

15. in 16. 6., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Mamma Mia, muzikal presežkov in rekordov, se je pred štirimi leti z zadnjo predstavo v Križankah poslovil z odrov. A ABBA manija in slovenske želje po odličnem muzikalu,

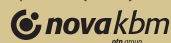
so ustvarjalce prepričali, da se vrnejo, Križanke pa so razprodali v hipu.

Nejc Simšič, Po 4-letni pavzi ekipa muzikala spet skupaj, TV Slovenija 2, 16. 6. 2023

Ob osmi obletnici premiere muzikala so se Križanke znova prelevile v grški otok, na katerem se odvija romantična komedija o nasprotujočih si prizadevanjih in sanjah enega dekleta iz 70. in drugega iz 90. let. Za slovensko različico projekta ... je zaslužen predvsem producent sicer naš bivši smučarski as Jure Franko ... Muzikal je pred osmimi leti režijsko na oder postavil Jug Radivojevič, za prevod in priredbo pesmi 23 skladb iz angleškega jezika v slovenščino je poskrbel Tomaž Domicelj, prevod besedila Živa Čebulj, za glasbeno vodstvo pa Patrik Greblo. Zasedba, ki so jo sestavljali Simona Vodopivec Franko, Alenka Godec, Damjana Golavšek, Gojmir Lešnjak - Gojc, Uroš Smolej, Marjan Bunič, Lea Bartha Pesek in Matjaž Kumelj, je gledalcem pričarala izjemno doživetje v polnih Križankah in marsikoga ponesla tudi v čas, ko je skupina Abba pred skoraj pol stoletja s pesmijo Waterloo zmagala na Evroviziji.

M. L., Grški raj na odru, Slovenske novice, 24. 6. 2023

Sponzor (16. 6.):

Koprodukcija:

OTVORITEV 71. LJUBLJANA FESTIVALA

POLETNA NOČ – SREČEN DAN

Solisti: **Alenka Godec, Alfi Nipič, Anika Horvat, Damjana Golavšek, Dominik Kozarič, Gojmir Lešnjak-Gojc, Hamo, Helena Blagne, Jan Plestenjak, Lara Baruca, Marko Vozelj, Mitja Ferenc, Neisha, Nina Pušlar, Nina Strnad, Nuška Drašček, Saša Lešnjek, Simona Vodopivec Franko, Tinkara Kovač, Tokac, Tomi Meglič**

Posebni gost: **TOMAŽ DOMICELJ**

Dirigent: **PATRIK GREBLO**

SIMFONIČNI ORKESTER & BIG BAND RTV SLOVENIJA
Mladinski pevski zbor RTV Slovenija

20. 6., KONGRESNI TRG

Večer, ki ga je vodila Domiceljeva prijateljica Miša Molk, je ob avtorjevi 75-letnici in 57 letih nastopanja prinesel nastope rekordnega števila najvidnejših pevskih solistov. Skupaj so izvedli dvaindvajset skladb iz različnih obdobj Domiceljevega obširnega opusa, vsak je nastopil z eno skladbo, slavljencu pa so namenili izvedbo skladbe in pol, eno je pel v duetu. Simfonike RTV, Big Band in Mladinski pevski zbor RTV Slovenija je vodil Patrik Greblo, izvedene skladbe je občinstvo, ki je zasedlo Kongresni trg, slišalo v aranžmajih, ki jih doslej še ni bilo mogoče slišati. Za Domiceljevo ustvarjalnost so značilne spevne melodije, za njegova besedila pa pronicljivost, angažiranost in humor, so prepričani organizatorji. S tem preseneča že več kot petdeset let, in čeprav marsikatera njegova skladba ni bila nikoli na festivalu niti na lestvici popularnosti, se je kljub temu prijela in ostala do danes.

Igor Bratož, Neutrudni slovenskega naroda sin, Delo, 21. 6. 2023

Da se je večer res končal na lepi noti so poskrbeli tudi vsi nastopajoči, ki so se zbrali na odru ter v en glas pospremili Tomija Megliča in slavljenca, ki je poprijel tudi za orglice, pri petju legendarnega glasbenega dela – Slovenskega naroda sin. Tudi gledalci niso ostali ravnodušni in se jim stoji pridružili. Če slučajno kdo pred poletno nočjo, ki je končno naznanila začetek glasbenega poletja v Ljubljani, ni bil dobre volje, je popotovanje v preteklost, polno nostalgije, zagotovo poskrbelo, da je dan le postal srečen.

Ž.e.Č., Poletna noč poskrbela za »Srečen dan« Tomaža Domicelja, Times.si, 21. 6. 2023

Vsekakor je bil večer v celoti vsebinsko zaokrožen; bilo je vsega ravno prav, uravnoteženo med ženskimi in moškimi glasovi, med generacijami glasbenikov, med starimi znanci naših odrov, nekaterimi manj znanimi ali bolj redkimi, ki pa so se izkazali kot Domiceljevi prijatelji in sodelavci. ... Zelo prepričljivi nastopi so bili pevke Lare Baruca s skladbo *Banane*, v priredbi Tadeja Tomšiča, pa bolj poetične, skoraj sentimentalne Saše

Lešnjek s *Snegom v maju*, Tinkare Kovač ob dodanih nekaj melodičnih vložkih na flavti med suvereno interpretacijo *Stare mame*, Nuške Drašček s kulinarično satirično *Kaj naj jem*, ki ji karakterni zelo ustreza, Nina Strnad je ohranila svoj znani slog nastopanja, nekako bolj monoliten, umirjen, a poglobljen in ji je zato bila primerna skladba *Prišel je kot pomlad*. Katero pevko kot interpretko *Avtomata* bi Domicelj našel nad ali boljšo od Neishe, ki se je še spremljala na klavirju? Bila je prava ali kar identična s Tomažem. Žensko panoramo sta dopolnili Anika Horvat z *Danes bo srečen dan* in Nina Pušlar z *Življenje je lepo*. Obe zelo eksplozivni.

Marijan Zlobec, Tomaž Domicelj s svojo Poletno nočjo odprl 71. Ljubljana Festival, Kritik.si, 21. 6. 2023

Celoten včerajšnji večer, sicer v podnoti poimenovan kot Srečen dan, je bil podrejen glasbenemu opusu Tomaža Domicelja, ki pa včeraj ni zgolj stal pod odrom in opazoval dogajanja, ampak tudi pel – poleg svojega vrhunca. Seveda je bila paleta glasbenikov še bistveno širša. Tako je čevlje Nece Falk, ki je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja izdala pesem *Banane*, stopila Lara Baruca, Anika Horvat je vročini kljubovala z dolgim roza kombinezonom in pesmijo *Danes bo srečen dan*, Dinamitke – Alenka Godec, Damjana Golavšek in Simona Vodopivec Franko – so občinstvo očarale z Zdaj sanjat smem, ki je priredba zelo popularne ABBA-ine pesmi *I Have a Dream*.

Rok Učakar Grašič, Srečen dan ali Poletna noč na sporedu, Domzalec.si, 22. 6. 2023

Narodni zaklad, kot so ga poimenovali, je na slovenski glasbeni sceni že več kot 55 let, številne njegove pesmi pa so se usidrale v srca Slovencev in Slovenk ter praktično ponarodele. ... Na najkrajšo noč so ob spremljavi Simfoničnega orkestra, Big Banda in Mladinskega pevskega zbora RTV Slovenija pod taktirko Patrika Grebla na Kongresnem trgu prešerno odmevale slovenske zimzelene uspešnice, ki jih je izvedla vrsta odličnih slovenskih pevcev in pevk. Poslušalke in poslušalce je

najprej razveselil odlomek popevke *Poletna noč*, ... , nato pa je nastopil čas za utelešenje gesla letošnjega poletnega koncerta, plesno različico *Danes bo srečen dan* Jožeta Privška.

Lucija Kavčič, Poletna noč in 75 let pevca Tomaža Domicelja, Demokracija, 29. 6. 2023

Glavni sponzor:

Glavni medijski sponzor:

DELO

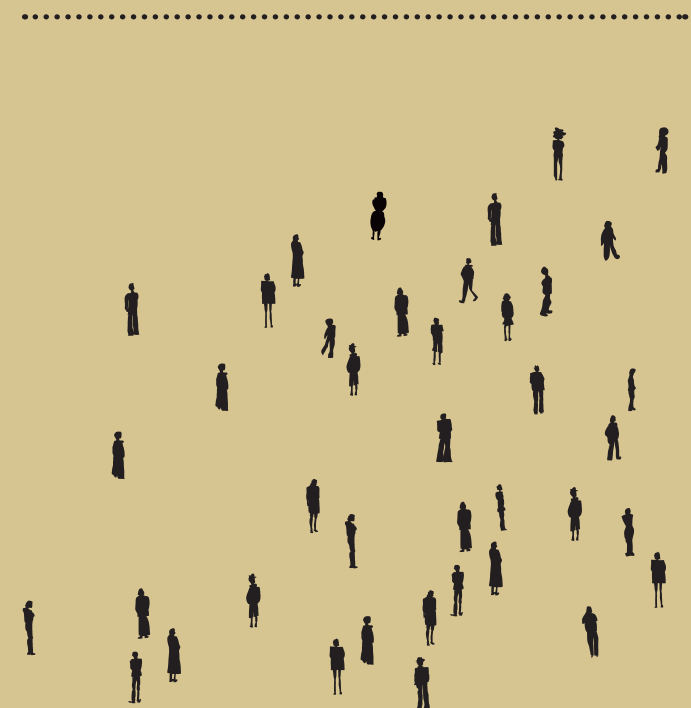
Sponzor:

V sodelovanju z:

Koprodukcija:

M. Duras:
**ZAMAKNJENOST
LOL V. STEIN**
Anton Podbevšek Teater

Režiser: **MATJAŽ BERGER**

22. 6., GALERIJA BOŽIDAR JAKAC

Roman *Zamknjenost Lol V. Stein* avtorice Marguerite Duras je slavni psihoanalitični mislec Jacques Lacan označil za utelešenje teorije o nedosežni ljubezenski želji, ki se večno izmika tako dojetanju kot posedovanju. Vse izhaja iz dogodka, ko je bila devetnajstletna Lol zaročencem na plesu, na katerem se je pojavila Anne-Marie Stretter, ki ji je prevzela zaročenca. Ta prevzem je vzrok Loline prevzetnosti, ekstaze in zamaknjenosti v svetu, ki ga upoveduje Jacques Hold, ljubimec Loline prijateljice iz mladostnih let, Tatjane Karl, ki se v nekem trenutku zaljubi v Lol. Dominiek Hoens v spisu *Ko je ljubezen lahko zakon: O prevzetosti Lol V. Stein* pravi, da je ljubezen sestavljena iz menjave pozicij od objekta k subjektu želje, zato ljubezen ne more obstajati brez izgube. Da bi dali, česar nimamo, moramo izumiti, kaj bi mogli biti v želji Drugega, in tako

izgubiti, kar v resnici smo. Uprizoritev Matjaža Bergerja bo temeljila na mobilizaciji infinitezimalne krhkosti ženske biti in ritma, ki se razpira med neizrekljivim in skrivnostnim in z močnim obeležjem Želje v Pogledu.

Festival Ljubljana, junij 2023

Koprodukcija:

V sodelovanju s Cankarjevim domom

E. Clug, C. Orff:
CARMINA BURANA
Opera Balet SNG Maribor

Koreograf: **EDWARD CLUG**

Dirigent: **SIMON KREČIČ**

22. 6., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

71. Ljubljana Festival se zelo uspešno in odmevno nadaljuje. Sinoči je Poletno gledališče v Križankah pokalo po šivih; ne le, da je bilo razprodano, ampak so nastopajoči hkrati ustvarili posebno vzdušje; disciplino spremljanja baletne predstave v zbrani tišini, brez aplavzov med kratkimi pavzami med vsebinskimi sklopi ali deli, čeprav je bilo nekaj odličnih izzivov, da bi spontano zaploskali, a so to s huronskimi ovacijami za ves ansambel storili šele na koncu. V enkratnem poletnem vzdušju so se predstavili SNG Opera in balet Maribor s tremi opernimi solisti, dirigentom in koreografom. ... Odlično pripravljen je bil mariborski operni zbor. Pel je zlito, odločno in natančno v zahtevnih vstopih, ritmično razgibanih pasažah in poudaril dramatična vokalna mesta. Vsi trije operni solisti so bili zelo dobro pripravljeni, čeprav smo opazili, da so v zadnjem trenutku zamenjali sopranistko in je namesto Petje Ivanove nastopila Nina Dominko. Izziv je sprejela in uspešno izpeljala tudi z zelo zahtevnimi višinami.

Marijan Zlobec, Mariborski balet s kozmopolitansko predstavo *Carmina Burana*, Kritik.si, 24. 6. 2023

Med množičnimi prizori so posejani solistični, večinoma v paru moški-ženska, ki ponazarjajo temi spolnega privlačevanja in ljubezni. Kot v ostalih svojih koreografijah je Clug pri sestavi koreografije uporabil raznovrstne sloge z elementi sodobnega plesa, kar so člani mariborskega ansambla odlično izvedli. Plesno izvajanje na odru pa ni odvzelo bleska glasbenemu in pevskemu izvajanju. V tako množični in razvejani uprizoritvi je kantata *Carmina Burana* ponovno osvojila občinstvo.

Breda Pahor, Plesalci na odru rišejo črte, valove in kroge, Primorski dnevnik, 27. 6. 2023

Današnja recenzija je posvečena *Carmini Burani*, ki jo je Edward Clug najprej zasnoval za Les Grands Ballet Canadiens, na letošnjem 71. Ljubljana Festivalu pa smo jo videli v izvedbi slovenskega ansambla, ki ga vodi, Baleta SNG Maribor. Gre za delo, ki teme ljubezni, sreče in usode raziskuje z impresivno in vznemirljivo koreografijo, ki spominja na nekatere kompozicije Maurica Béharta ter združuje klasične in moderne elemente, kar je značilno za

Clugov slog. V njegovih delih na splošno telesa plesalcev vibrirajo, se prepletajo, izgublajo estetiko, da pridobijo moč, prvinskost, v tem primeru pa je delo bolj formalno in osredotočeno na estetiko kot druga njegova dela. ... Scenografija, ki jo je zasnoval Marko Japelj, je sijajna: preprosta, a učinkovita, kot to zmorejo sodobni pristopi, sestavljena iz ogromnega kroga, ki se dviga nad odrom in s tem nad plesalci ter s svojo sposobnostjo nagibanja, spuščanja in vzpenjanja ponuja sence in poudarja izjemno lepo svetlobo (avtor Tomaž Premzl). ... Čudoviti in izjemni plesalci mariborskega baleta navdušijo z močjo in prepričljivostjo, pustijo svoj pečat in požanjejo zaslužene ovacije občinstva. Čvrsti in profesionalni so bili vokalni solisti Nina Dominko, sopran, Martin Sušnik, tenor, in Davor Nekjak, bariton, pod taktirko Simona Krečiča, ki je uravnoteženo in veščje usklajeval različne združbe, vključno s Simfoničnim orkestrom in zborom SNG Maribor.

Corrado Canulli-Dzuro, *Carmina Burana, Il Criticone*, 28. 6. 2023

V okviru Festivala Ljubljana so na odru Križank postregli z Orffovo največjo uspešnico, scensko kantato *Carmina Burana*, kije bila tokrat uprizorjena po idejni zasnovi koreografa Edwarda Cluga ter v glasbeni izvedbi Simfoničnega orkestra SNG Maribor in Zbora Opere SNG Maribor pod taktirko Simona Krečiča. Navdušenja nad plesnim spektaklom ni mogel skriti nihče, o predstavi so govorili v presežnikih, nastopajočim pa so povabljeni gostje tudi osebno čestitali ob sprejemu po predstavi.

Nejc Simšič, *Spektakularni balet Carmina Burana, Svet24*, 1. 7. 2023

**OPERABALET
MARIBOR**
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
SLOVENE NATIONAL THEATRE
www.sng-mb.si

Sponzor:

BKS Bank

E. Albee: **KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF?** Mini Teater

Režiser: **IVICA BULJAN**

23. 6. in 27. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

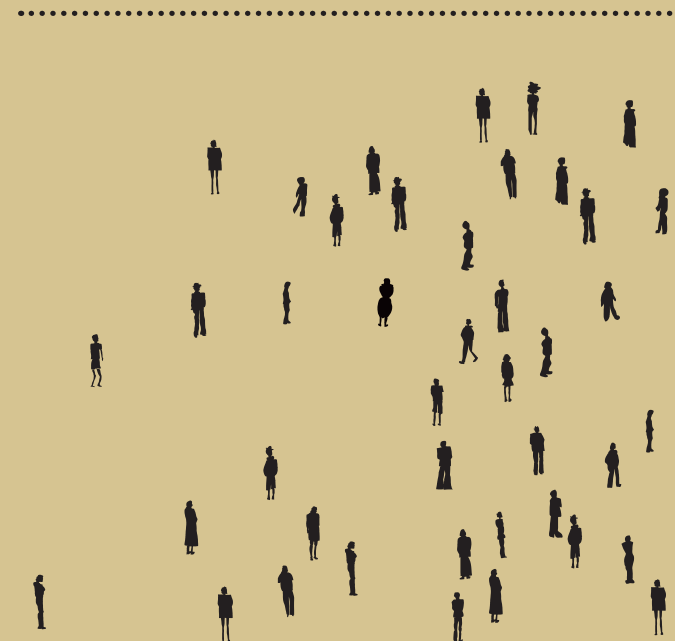

Gostovanje gledališke predstave *Kdo se boji Virginije Woolf ?* v izvedbi Mini teatra na 71. Ljubljana Festivalu je potrdilo zaupanje in hkrati dosedanji uspeh produkcije v režiji Ivica Buljana, ki je od septembra lani dočakala že 28 izvedb, po prvi na fesativalu pa sledi naslednja šele 28. avgusta. Polna Križevniška cerkev je bila ob intenzivnem spremljanju predstave sinoči najprej precej skorajda šokirana in tiha, potem pa vedno bolj odprta in je z navdušenjem sprejela dveurni nastop štirih igralcev ozirna

dveh igralk in dveh igralcev brez pavze, kar je izjemen napor. Takoj smo opazili izjemen igralski podvig dramske igralka Nataše Barbare Gračner, ki je verjetno najboljša slovenska igralka po Duši Počkaj, ki je bila isto ali njeno vlogo Marthe igrala nekdanj na odru ljubljanske Drame SNG. ... Predstava *Kdo se boji Virginije Woolf?* Edwarda Albeeja je na pravkar končanem 58. festivalu Borštnikovo srečanje prejela dve Borštnikovi nagradi, in sicer Branko Šturbej nagrado za igro ter Sonda 13 in Toni Soprano Meneglejte nagrado za oblikovanje svetlobe in videa. Kako je možno, da pa so spregledali nagrado za najboljšo žensko igro za Natašo Barbaro Gračner in da ona doslej še ni prejela Borštnikovega prstana, ...

Marijan Zlobec, Nataša Barbara Gračner najboljša igralka po Duši Počkaj, Kriitik.si, 24. 6. 2023

Produkcija:

BITI ALI NE BITI

La Fura dels Baus

Umetniški vodja in režiser: **CARLUS PADRISSA**

26. in 27. 6., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Pod okriljem 71. Ljubljana Festivala je v Križankah sinoči s svetovno premiero *Biti ali ne biti* nastopila priznana gledališka skupina La Fura dels Baus. Predstava, katere ponovitev bo še nočoj, je kombinacija interaktivnega gledališča in avdiovizualnih vsebin, ki raziskuje občutke strahu in nelagodja. Ob tem omogoča potopitveno izkušnjo, saj temelji na interaktivni produkciji, vključuje sistem prostorskega zvoka in 360-stopinjno projekcijo. Skupina iz Barcelone je tudi sicer znana po brisanju meja med občinstvom in igrilstvom.

P. P., Svetovna premiera *Biti ali ne biti*, Delo, 27. 6. 2023

La Fura dels Baus je pričakovano napolnila poletno gledališče Križank, vsi se namreč spomnimo preteklih gostovanj te skupine fizičnega gledališča, ki osuplja občinstvo z različnimi elementi spektakla. Osupniti in presuniti občinstvo je tudi namen predstave *Biti ali ne biti*?, ki se navdihuje

pri Shakespearovem Hamletu in raziskuje občutke strahu današnjega človeka.

Tina Šrot, Na Ljubljana festivalu znova gostuje sloviata katalonska skupina La Fura dels Baus, TV Slovenija 1, 27. 6. 2023

Glavni režiserji ali voditelji predstave: Tamara Joksimović, Mireia Romero in Carlus Padrissa so naredili kar se je dalo, in to uspešno, ... Koreografinja je bila Mireia Romero; zlasti so se ji posrečili vsi prizori figur v zraku. Scenografka in kostumografka je bila Tamara Joksimović, zlasti opazna v sodelovanju z video in avdio ekipo v Studio Eyesberg, pa tudi z video režijo Josea Vaaline, avtorji računalniške grafike: David Ros, Martina Ampuero in Pol Marques. SEveda se na scenografijo navbezuje vrhni sistem kot ga je oblikoval in funkcionaliziral duo Anigami (David in Mia Vilaregut). Morda največje presenečenje je, da je kot avtor glasbe podpisan sam Carlus Padrissa, ki pa mu je pomagala tonska mojstrica Damia Duran. Padrissa je bolj poudarjal zvočne efekte, torej eksponiral zvok, in sicer do agresivnosti, v melodiji pa je uporabil le nekaj citatov. ... Na koncu, v temi, so bile kar burne ovacije in aplavzi, ... Verjamem pa, da bodo vse naslednje predstave le še boljše.

Marijan Zlobec, Človeštvo je ena tolpa smrtnikov v blatu, Kričik.si, 27. 6. 2023

Drznost zamisli in izzivalnost predstavitve ostajata isti kot na začetku ustvarjalne poti skupine - priložnost, da jo vidimo, smo imeli tudi pri nas, in sicer leta 1989 v Vidmu -, dodali so jima mojstrsko uporabo sodobne tehnologije. Pri tokratni predstavi je vse v živo, tudi branje tekstov. Najbolj kompleksno je ustvarjanje posnetkov, ki so predvajani na platno in tudi na zidove ljubljanskih Križank. V dogajanje je skupina zaobjela celoten prostor poletnega gledališča, saj so se štirje izvajalci in dva snemalca nenehno premikali ne samo po odru, temveč tudi med gledalci in za njimi. Dogajanje je bilo nadalje ovito v nenehno glasbenozvočno kuliso (avtor Carlus Pedrissa) in podkrepjeno z umetelno igro luči.

Breda Pahor, Drzni in izzivalni spektakel skupine La Fura dels Baus, Primorski dnevnik, 29. 6. 2023

Na že 71. festivalu Ljubljana smo v Križankah obiskali svetovno premiero španske gledališke skupine La Fura dels Baus, imenovano *Biti ali ne biti*. Zunaj je deževalo, tako da smo večinoma premočeni stopili v pokrite Križanke, kjer nas je pričakal zvok mraza, hladu, teme; krst in slutnja, da se bo zgodilo nekaj Strašnega. Ni bila lažna. Bilo je temačno, srhljivo, a smo zdržali do konca, do tišine, in z mlačnim aplavzom ter s prebujenimi občutji mraka in konca odšli vsak svoji usodi naproti. Komentarji, ki sem jih ujela po koncu tega gledališkega eksperimentalnega ekscentričnega Spektakla, so bili še nedefinirani, saj tako doživetje učinkuje z zamikom. Namen je bil brzkone dosežen. Prebuditev. Če se ne bomo zganili, prerodili, bomo izginiti. Odločitev je naša, biti ali ne biti, Ustvarjalci, pomešani med občinstvom, so razgaljali čustva na pročelju Križank. Med občinstvom so se odpirale krste, smrti pa so se sprehajale med nami, nas oplazile s svojimi plašči. Bolj ali manj prestrašeno občinstvo so snemali in nas predvajali na zaslonih. Tako smo se znašli v središču dogajanja, postali del scenografije. Predstavo smo lahko občutili in slišali v katalonskem, angleškem in slovenskem jeziku.

Neznan avtor, Križanke in predstavo *Biti ali ne biti*, Ko te oplazi smrt, Jana, 4. 7. 2023

Na odru ljubljanskih Križank smo bili priča svetovni premieri španske gledališke skupine La Fura dels Baus, ki je postregla s predstavo z naslovom *Biti ali ne biti*, prepoznavnim stavkom Williama Shakespeara iz tragedije Hamlet, ki se nanaša na razmišljanje o vrednosti življenja in mogočnosti smrti. Svetovna premiera je tokrat gledalce postavila pred preizkušnjo, pri kateri je bilo občinstvo vpeto v središče dogajanja in pokazala, kako premagati občutke strahu.

Vito Tofaj, *Biti ali ne biti*, Lady, 19. 7. 2023

Sponzor (26. 6.):

s.Oliver

Sponzor (27. 6.):

— SINCE 1403 —
TERME DOBRNA
HOTELS, SPA & MEDICAL CENTRE

LJUBLJANA FESTIVAL.SI

LJUBLJANA FESTIVAL NA LJUBLJANICI

28.-30. 6., LJUBLJANICA

Ljubljana Festival na Ljubljani, tako se imenuje, je del Ljubljana Festivala. Začenja se danes z uradnim odprtjem ob 12.00 na Dvornem trgu, traja tri dni: torej danes, jutri in v petek. Koncerti bodo na različnih lokacijah: Dvorni trg, Mesarski most, Gallusovo nabrežje, Cankarjevo nabrežje, Ribji trg. Naboru privlačnih prizorišč se ponovno pridružuje reka, ki teče skozi staro jedro slovenske prestolnice. Namreč tradicija glasbenih regat po Ljubljani je povezana z delovanjem predhodnice današnje Slovenske filharmonije, ustanovljene leta 1701, ki se je zgledovala po tovrstnih italijanskih akademijah, ki so se pojavljale že šestnajstem stoletju. Dejavnosti njenih članov, to so bili takrat le ljubiteljski glasbeniki, so bile namenjene zgolj članom, so pa ob posebnih priložnostih tudi javno nastopali. ... Ljubljancanom so se predstavljali na vsakoletnih poletnih regatah po reki Ljubljani, kjer so izvajali kot so takrat rekli, kar najbolj izbrano glasbo. In kdo bo letos obujal to tradicijo? To bodo mladi glasbeniki z Akademije za glasbo Ljubljana in Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. V različnih zasedbah seveda, od trobilnih kvintetov do kvartetov

flavt, evfonijev, saksofonov, rogov. Poslušalci se bodo glasbenikom lahko na njihovem potovanju vzdolž Ljubljane na ladji tudi pridružili.

Milan Krapež, Ljubljana Festival na Ljubljani, Radio Slovenija 1, 28. 6. 2023

Mestna občina
Ljubljana

Sponzor:

PETROL

Energija za življenje

PASTORALA ZA PLANET

La Fura dels Baus

Umetniški vodja in režiser: **CARLUS PADRISSA**

Dirigent: **JOSEP VICENT**

Simfonični orkester RTV Slovenija

29. in 30. 6., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

V Ljubljani na 71. Ljubljana Festivalu je sodeloval Simfonični orkester RTV Slovenija pod dirigentskim vodstvom mladega in zelo nadarjenega, da ne rečem odličnega dirigenta Josepa Vicenta, v samem orkestru pa so se izkazali prav tako odlični solisti (klarinet, flavta, oboa, violina), vsi pa so znali povezati različne kompozicije v smiselno povedno ali celo pripovedno celoto. Posebnost je bil sam konec, po glasovanju občinstva v Križankah preko aplikacije na pametnih telefonih, ko se je bilo treba odločiti o tem, ali so glede usode ter prihodnosti planeta Zemlja optimisti ali pesemisti.

Marijan Zlobec, V Pastoralni za planet z La Fura dels Baus je zmagal optimizem s 70%, Kritik.si, 1. 7. 2023

Simfonični orkester RTV Slovenija vodi Josep Vicent in mojstrsko preigrava od Beethovna do Mendelssohna, od von Webra do Reicha, ... Zasedba, ki jo je zbral umetniški vodja skupine Carlus Padrissa, vključuje sopranistko Sophie Karthäuser, ki je tako vsestranska in prilagodljiva kot raznovrsten repertoar, ki ga izvaja, ter trpežna tudi med nekaterimi napornimi odorskimi akcijami. »Plesalci« Quico Torrent, Adriana de Montserrat, Tamara Ndong in Ferran Plana so vedno vztrajni in prisotni, nenehno zaposleni s tehnologijo, akrobacijami in odsko navzočnostjo: vsi odlični! Seznam ustvarjalcev je obsežen in lahko ga najdete v gledališkem listu predstave, omeniti pa moram vsaj ustvarjalce video-posnetkov in podob, ki so obkrožali celotno prizorišče in so bili resnično čudoviti in močno sugestivni: Eyesberg Studio in José Vaaliña.

Corrado Canulli-Dzuro, Pastorale per il pianeta, Il Criticone, 2. 7. 2023

Vizualna plat pa bi ne bila tako učinkovita, ko bi je ves čas ne podpirala glasba. Jedro večera je bila Beethovnova Šesta simfonija v F-duru, v kateri je sicer naglušni skladatelj orisal sprehod v naravi: v petih stavkih si tako sledijo potoček, ptičje petje, kmečki ples, poletna nevihta in zjasnitev, vendar so v ospredju predvsem čustva, ki jih v nas vzbujajo taki prizori. Nemci so za tako duševno stanje skovali izraz »Waldeinsamkeit« ali gozdna samota, med katero se poglabljamo vase. Prav ta reflektivna drža je režiserja Carlusa Padrissa spodbudila, k razmisleku o posledicah človeškega posega v naravo. Pri tem ga ni navdihnila le Beethovnova glasba, saj je njegovi Pastoralni simfoniji dodal še nekatera sočasna dela, ki se skoraj izključno omejujejo na temo nevihte, ki metaforično postane opomin, ko jo umestimo v sodobni geopolitični kontekst. Režiser je to izkoristil in povezave poudaril s kratkimi vložki iz zakladnice ljudskega izročila: ukrajinska žalostinka *Na horodi verba rjasna* (Na vrtu je košata vrba) ima tako grenek prizvok, ko jo poslušamo po Webrovi kantati *Kampf und Sieg* (Boj in zmaga, 1815), grški mit o nesrečnem Leandru, ki utone, ko skuša priplavati do ljubljene Hero, pa pridobi obsežnejši pomen, ko se spomnimo na vsa življenja, ki jih je zadnja leta terjalo Sredozemsko morje. Glasbeno pripoved je stkal Simfonični orkester

RTV Slovenija in pod taktirko dirigenta Josepa Vicenta učinkovito izpostavil bogato barvno paleto predstavljenih skladb. Sopranistka Sophie Karthäuser in štirje plesalci -akrobati pa so tudi s prostim prehajanjem med publiko po-ustvarjali številne plasti predstave. Antropomorfna odrska mašinerija je v njihovih rokah stalno spreminjala pomen in vlogo, saj je enkrat prikazovala vkljenjenega Prometeja, drugič pa izruvano drevo, cvetočo rastlino ali vesoljsko raketo. Čeprav je večina poslušalcev izbrala optimistični zaključek, so izvajalci velikodušno predstavili obe različici.

Sara Zupančič, Aktivistična Beethovnova Pastoralna simfonija, Primorski dnevnik, 5. 7. 2023

Druga predstava La Fura v nekaj dneh. In spet nekaj novega. Nekaj, kar zadene gledalstvo. Sicer malo bolj umirjena in »uglajena« kot prejšnja predstava, vendar La Fura je pač unikat. Tokrat so na pomoč poklicali simfonike in naredili opero. Če sem bolj natančen, je bila to moja prva feratarska opera, kar sem jih videl. Zgodba? Planet gre v maloro. O tem se ves čas govori pa nič ne naredi. ... La Fura nam to s svojo energičnostjo in direktnostjo še najbolj pove in pokaže. Prepričan sem, da se je predstava dotaknila vseh gledalcev, ki smo kot ponavadi spet sodelovali v njej. ... Teatralika skupine nadgrajuje vse, kar sem do sedaj videl. Združiti toliko akrobacije v eno zgodbo je več, kot človek lahko pričakuje.

Taubi, 71. Ljubljana Festival: La Fura dels Baus, Kralji ulice, 3. 8. 2023

Sponzor:

LEPOTICA IN ZVER, muzikal

Zagrebsko mestno gledališče

Komedija

Režiser in koreograf: **LEO MUJIĆ**

Dirigent: **KREŠIMIR BATINIĆ**

3., 4., 6. in 7. 7., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Ko je animirani film Lepotica in zver po izidu žel vsesplošna priznanja, so kritiki takoj opazili njegov broadwayski potencial. Postal je Disneyjev prvi animirani film, ki je bil prilagojen v broadwayski muzikal. Vseh osem pesmi iz filma je bilo ponovno uporabljenih v delu, skladatelj Alan Menken je s pomočjo libretista Tima Ricea zložil šest novih pesmi, medtem ko je avtorica scenarija Linda Woolverton zgodbo prilagodila in jo razširila s še bolj slojevito karakterizacijo likov. Lepotica in zver je slavna ljubezenska zgodba o Lepotici, samosvojem dekletu iz provincialnega mesta, in Zveru, arogantnem princu, ki je za kazen čarobno spremenjen v pošast ter prisiljen, da se nauči ljubiti in biti ljubljen. Zagrebsko mestno gledališče Komedija, ustanovljeno leta 1950 in specializirano za

muzikale, je v sodelovanju z Disneyjem ter podjetjem Music Theatre International oživilo romantično-fantazijski muzikal v režiji in koreografiji Lea Mujića ter pod glasbenim vodstvom Krešimirja Batinića in Davorja Kelića. Kritiki so ga z navdušenjem označili za igrivo, dinamično in duhovito interpretacijo Disneyjeve klasike – spektakel, ki ga noben ljubitelj odrskih glasbenih del ne sme zamuditi.

Neznani avtor, Kultni muzikal Lepotica in zver na 71. Ljubljana Festivalu, Mediaspeed.net, 4. 7. 2023

Med temi osrednjimi liki jih je še cela paleta, kot Din Don v interpretaciji Gorana Malusa, Lumiere Đanija Stipaničeva, aktivno prisotna Gospa Kamilica z Jasno Bilušić, Lefou Jana Kovačića, Maurice Adalberta Turnerja, Babette Mile Elegović, Primadona kot ljubiteljica in pevkica v operi Sandre Bagarić, Drobttina Rubena Carovića, Gospod Nevena Stipčića, treh neumnih deklet v interpretaciji Lane Blaće, Kristine Habuš in Irine Raduka... Vsi so dobri, v kontekstu dogajanja iščejo in najdejo zase svoj prostor in vlečejo dogajanje v širino in nočejo enosteznega poteka, skratka bistven je dinamičen igralski in pevski kolektiv, tako da gledalcu niti malo ni dolgčas, saj se v dogajanju nenehno pojavljajo novi in novi prizori. Osrednje arije so seveda izolirane, tako da lahko izpadejo bolj sentimentalne in kajpada resnične.

Marijan Zlobec, Muzikal Lepotica in zver z zagrebsko Komedijo napolnil Križanke, Kritik.si, 6. 7. 2023

Po režijski plati si prizori sledijo s potrebno dinamiko, nastopajoči so svoje delo v skupnem seštevku dobro opravili. V primerjavi s klasičnimi muzikali je več govornih delov, pri teh pa so se (posebej stranski liki) odlično izkazali s sproščenostjo in humorjem. Na predstavi v četrtek, 6. julija, se je kot Belle predstavila Buga Marija Simič, kot Zver pa Igor Drvenkar. Njuna lika sta izžarevala potrebno karakterizacijo, ... Adam Končić kot Bellin oče Maurice se je ponašal s polnim glasom, ... Jan Kovačić kot njegov prijatelj (op. Gastonov) Lefou je bil pevsko dober, ... Dvorna družčina je bila prijetno všečna, še posebej zabavni tandem Dražen Bratulič kot optimistični Lumiere

in Igor Mešin kot nergajoči Din Don, pevsko se je odlično izkazala Renata Sabljak kot gospa Kamilica. Krešimir Batinić je orkester vodil zanesljivo, ...

Damijan Vinter, Disney proti Andrewu Lloyd Webbru, Večer, 15. 7. 2023

Na seznam se je lani vpisala tudi Hrvaška: Zagrebsko mestno gledališče Komedija je muzikal *Lepotica i zver* (*Lepotica in zver*) premierno uprizorilo 24. septembra 2022, hrvaško inačico je Ljubljana Festival letos vključil v svoj program. ... Izziva, da na zagrebški oder prenese poznani muzikal, se je lotil režiser - koreograf Leo Mujić, medtem ko sta za glasbeni del poskrbela dirigenta Krešimir Batinić in Davor Kelić, ki sta se kot dirigenta izmenjavala v ljubljanskih Križankah. ... V Ljubljani je nastopil 30-članski orkester, na odru pa je bilo, igralo in plesalo okrog 40 interpretov. Gre torej za impozantno uprizoritev v skladu s standardi, ki jih določa originalni producent Disney Theatrical Productions. Posebna odlika uprizoritve je nedvomno prisotnost tako velike glasbene zasedbe, ki je bila v veliko oporo in vodilo interpretom na odru. ... V Mujićevo režijo in izvedbi članov Komedije muzikal *Lepotica in zver* ... Vsekakor je v ljubljanskih Križankah doživel velik uspeh.

Breda Pahor, Hrvaška Lepotica in zver po Disneyjevih standardih, Primorski dnevnik, 22. 7. 2023

Sponzor (3. 7.):

Sponzor (4. 7.):

Sponzor (7. 7.):

XXVI. MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA

Selektor: **TOMO VRAN**

9.-14. 7., KRIŽANKE

Danes se v Ljubljani začne tradicionalna mednarodna likovna kolonija. Že 26. leto bo potekala. Na koloniji bo sodelovalo 8 udeležencev. Štirje iz Slovenije, preostali prihajajo iz Združenih držav, Hrvaške, Italije in Kitajske. Selektor Tomo Vran, osem profesionalnih vizualnih umetnikov povabi v Ljubljano vsako leto, in sicer od leta 1998, slikarji pa preživijo teden sredi festivalskega dogajanja v okviru Ljubljana festivala in ustvarjajo v ambientu Plečnikovih Križank ter na platno prenašajo svoje doživljanje raznovrstnih prireditev. Bomo videli kaj bo nastalo tokrat. Čim boljše ustvarjalno žilico jim želimo, izdelke pa bodo postavili na ogled v petek in sicer opoldne v Viteški dvorani ljubljanskih Križank.

Rok Kužel, Tradicionalna mednarodna likovna kolonija, Radio Slovenija 2, 9. 7. 2023

MALA LIKOVNA KOLONIJA

Strokovna mentorica na področju likovne umetnosti:
EMA KOBAL

10.-14. 7., KRIŽANKE

Tudi letos so potekale tradicionalne ustvarjalne delavnice za otroke pod imenom Mala likovna kolonija. Namenjene so otrokom med sedmim in štirinajstim letom, z željo po spoznavanju umetnosti ter spodbujajo domišljijo in kreativnost. Malo likovno kolonijo je tokrat vodila strokovna mentorica Ema Kobal, ki zaključuje podiplomski študij grafike na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Delavnice so bile razdeljene na štiri sklope, in sicer grafika na žlico, portreti živali iz embalaže za jajca, igrivi mobil in lutke iz papirja. Ustvarjalne delavnice so se končale s predstavitvijo del za starše in slavnostno podelitvijo diplom. Kolonije se je udeležilo 19 otrok.

Festival Ljubljana, julij 2023

Sponzorja:

SIMON TRPČESKI, klavir Dirigent: **VASILIJ PETRENKO** **ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE**

10. 7., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Na programu koncerta sta bili samo dve obsežnejši deli, *Koncert za klavir in orkester številka 2 v c-molu opus 18* Sergeja Rahmaninova in *Simfonija številka 10 v e-molu opus 93* Dmitrija Šostakoviča. Med seboj zelo različni kompoziciji, a vsaka posebej tudi zelo sporočilni. Strastna in melodična zvočnost odlikuje prvo, pri kateri je blestel mednarodno prepoznaven makedonski virtuoz Simon Trpčeski, sloveč po svoji ekspresivnosti in odrski karizmi. Slednje je bilo morda za odtenek tu in tam celo malo preveč, a to ni preglasilo končnega vtisa, ki je bil vsekakor odličen. Ravno pravšnje mero sugestivnosti, ob tem muzikalnosti in energičnosti pa je v do potankosti

premišljeni interpretaciji pokazal dirigent Vasilij Petrenko, ki med drugim deluje kot glasbeni direktor Kraljevega filharmoničnega orkestra iz Londona. Pod njegovo taktirko je Orkester Slovenske filharmonije pokazal najboljše in verjetno se premalo zavedamo kako dober orkester v resnici premoremo. Večer poln glasbenih kontrastov, z glasbo, ki bi lahko bila tudi odraz današnjega časa.

Polona Gantar, Sinoči je v Ljubljani nastopil pianist Simon Trpčeski, Radio Slovenija 1, 11. 7. 2023

Začetek simfoničnih koncertov na 71. Ljubljana Festivalu v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma je pripadal domačemu orkestru, to je Slovenski filharmoniji in dvema odličnima ter mednarodno priznanima gostoma, ruskemu dirigentu Vasiliju Petrenku in makedonskemu pianistu Simonu Trpčeskemu. Splošna ugotovitev je bila, da so skupaj pričarali izjemen glasbeni večer, ali še drugače povedano; vsi nastopajoči so bnilli še boljši od siceršnjih visokih priččakovanj pred koncertom. Ustvarili so pravi mednarodni koncertno vzdušje, tako da so biolki ovbacij deležni celo vsi člani orkestra, ki jih je Petrenko na koncu koncerta dvignil. ... Pianist gradi svojo interpretacijo premišljeno, dinamično ne ravno zelo odprto (*Moderato*), ves čas opazuje ali nadzira čistost igre, barvo zvoka (*Adagio sostenuto*), da bi v tretjem stavku *Allegro scherzando* prišel do primerne efekta, ki pa ne želi biti zgolj paradna interpretacija vodilne melodije, ampak le vez z vsem poprej zaigranim. Ta koherentnost mu daje občutek, ki ga morda celo spontano pokaže v obliki nekaterih gest, ki spominjajo na lastno ali pianistično dirigriranje (ko seveda ne igra).

Marijan Zlobec, Veličasten že prvi simfonični koncert na 71. Ljubljana Festivalu, Kritik.si, 11. 7. 2023

Preigravanje še tako težkih kombinacij tonov v hitrem tempu je potekalo gladko. Ob fenomenalni tehniki je mednarodno priznanemu Makedoncu Simonu Trpčeskemu v Cankarjevem domu na prireditvi Ljubljana Festival uspelo z globoko interpretacijo izvesti *Koncert za klavir in orkester št. 2* Sergeja Rahmaninova. Orkester

Slovenske filharmonije je pod taktirko Vasilija Petrenka visokoromantično delo spremljal s čudovitimi temnimi toni in pravo harmoničnostjo ter s precizno ritmiko, ki je pri tej skladbi še posebej zahtevna. Za navdušeno ploskanje se je pianist zahvalil s Chopinovo *Mazurko*. Nato je sledila *Simfonija št. 10* Dimitrija Šostakoviča: velika dušna preslikava, s katero zazvenijo grozote, rane in končno triumfalno preseganje Stalinovega obdobja. Predstavlja njegov obračun s tik pred tem umrlim diktatorjem, čigar glasbeni portret je poudarjen v drugem, brutalnem stavku. Z neomajnim udrihanjem je bilo tu zaznati stopnjevanje, medtem ko je mali boben zaznamoval ritmične sekvence. Njegove obširne dimenzije, žarečo ostrino ter tudi neprizadetost in bližino ironične odtujitve so glasbeniki pod vodstvom vselej aktivnega ruskega dirigenta poustvarili niansirano in napeto. V veliko veselje!

Helmut Christian Mayer, Dunkle Schönheit, Kleine Zeitung, 12. 7. 2023

Skorajda brez glasbeniških napak pa se je zdelo nadaljevanje s Šostakovičevo Deseto simfonijo. Izjemna kvaliteta Petrenka, ki se je sicer že proslavil s svojimi posnetki vseh Šostakovičevih simfonij, je v tem, da je skozi celotno simfonijo ves čas napenjal glasbeniški lok, v katerem so bili vsa pohitevanja, sprostitve, bombastični vrhunci in meditativne izmiritve smiselno vpeti v enotno »zgodbo«. Nikoli niso ti glasbeniški vzgibi opozarjali sami nase, temveč so bili spretno funkcionalizirani v izris forme v velikem. Izjemen met Petrenka je, da so mu filharmoniki sledili brez rezerv v vsa brezna in brzice. Prav tako kot je bilo osupljivo napenjanje dramaturškega loka in kontrastov v prvem stavku, je bila nepresahljiva energija demonskega scherza, nadaljevanje pa je v ospredje potisnilo tudi orkestrske soliste. Na Ljubljana Festivalu smo se naužili številnih tujih zvezd, toda pravi pomen za domačo kulturo imajo lahko predvsem koncerti, v katerih se takšna mednarodna presežnost združi z domačimi močmi in dokaže, da razdalja med evropskimi prestolnicami le ni tako usodno dolga. Gotovo so v tem pogledu energija, znanje in občutljivost Petrenka povzročili igranje na povsem novih obratih, toda morda je takšna odlika

domačega orkestra, ki tokrat ni zvenel bistveno drugače kot številna gostujoča imena, tudi posledica domačih premikov – v zadnjih letih boljših dirigentskih imen in tudi spopadanja z zahtevnejšo sodobno simfonično tvarino.

Gregor Pompe, S Petrenkom skozi brezna in brzice, Dnevnik.si, 12. 7. 2023

Orkester Slovenske filharmonije je rezidenčni orkester Festivala Ljubljana 2023.

ANA NETREBKO, sopran
ELENA ŽIDKOVA, mezzosopran
JUSIF EJVAZOV, tenor
ŽELJKO LUČIČ, bariton

Dirigent: **MICHELANGELO MAZZA**
Simfonični orkester RTV Slovenija

11. 7., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Takšen je bil včerajšnji koncert v Cankarjevem domu, ki bi ga lahko poimenovali kar *Anna Netrebko & Friends*, in to tako zaradi nedvomne karizme in priljubljenosti sopranistke kot tudi zaradi narodno ljudskih arij in duetov, izbranih za to priložnost. ... Na podiju odličnega Slovenskega simfoničnega orkestra se je dirigent Michelangelo Mazza sijajno izkazal, saj je pevce spremljal pozorno in skrbno, hkrati pa ni zanemarjal subtilnosti, ki jih zahtevajo Verdijeve partiture. Ritem je bil natančen, vendar ne prehitel, dinamika živahna, ... O Ani Netrebko je moč prebrati marsikaj, a resnica je le ena: je Umetnica. Ima karizmo, odsko prezenco, z enim samim pogledom ujame čustveno razpoloženje lika, z eno

gesto vstopi v dogajanje. ... Ana Netrebko ima danes povsem drugačen glas kot nekoč, kar zadeva teksturo, barvo in harmonijo, zato se loteva različnih repertoarjev v skladu z naravnim razvojem vokalnega instrumenta – in to je neprecenljivo. ... Glas je širok, robusten, s čudovito barvo, s skoraj drznimi visokimi toni in z zelo nežnimi pianii; vse podprto s tehnično izurjenostjo in pravilnim dihanjem. Sopranistka je na vrhuncu svoje umetniške zrelosti, ki jo je dosegla po skoraj tridesetletni karieri, čeprav se zdi, kot da bi začela včeraj. ... Poleg tega je (op. Jusif Ejvazov) včeraj velikodušno odigral drznega in vzvišenega vojvodo, čustveno pretresenega in vročekrvnega Alvara, nesrečnega bojovníka Radamesa ter neustrašnega in srčnega Manrica. Nekakšen zgoščen koncentrat značilnosti verdijevskega tenorja, kot je zapisan v kolektivni zavesti. Ejvazov je bil zelo samozavesten (in zabaven) glede svoje vokalne forme, ... in občinstvo je uživalo v njegovi prvinski, čutni interpretaciji Verdijevih nesrečnih likov.

Paolo Bullo, Festival di Lubiana: Recital verdiano con Anna Netrebko, Yusif Eyvazov, Željko Lučić ed Elena Zhidkova, Operaclick.com, 12. 7. 2023

Omenjeni štirje pevci so redni gostje v največjih svetovnih opernih hišah in koncertnih dvoranah, zakonski par Netrebko in Eyvazov pa se že četrto leto zapored vrača v Ljubljano. Opera diva, kot jo radi označujejo tuji mediji, je navdušila z izjemnimi piano odlomki in prodornimi višinami, obe Leonori iz oper *Moč usode* in *Trubadur* sta bili izjemni, ... Njen glas po naravni poti temni, oziroma z njim umetelno manipulira. ... Nesporno ... navdušuje z barvnim razponom in suverenim glasom. Tudi Jusif Ejvazov je požel številne aplavze ... Željko Lučić, ki sodi med najbolj iskane verdianske baritoniste na svetu, je nastopil v Ljubljani že drugič. Njegovi Renato, grof Luna in Alvaro zvenijo polnokrvno in z močjo subtilnega podajanja verdianske glasbene linije razkriva in ponotranja vsakega posebej.

Dejan Juravič, Opemni dogodek Festivala Ljubljana, Radio Slovenija 1, 12. 7. 2023

Potem ko so vsi štirje zapeli še zdravico *Brindisi* iz opere *Traviata*, navdušenje ni poznalo meja. Publika je ploskala

in poželi so stoječe ovacije: Ana Netrebko in njen mož Jusif Ejvazov sta v Cankarjevem domu spet navdušila, tokrat izključno z deli Giuseppeja Verdija. Glavna sopranistka je bila tudi v vrhunski formi: vtis je naredila z neskončno paleto barv, čudovitim legatom in iskrevimi višinami svojega žametnega soprana. Z najbolj nežnimi, globokimi toni, na primer pri Leonorini ariji iz opere *Moč usode*, in dramatičnimi vložki, na primer pri kavatini *Lady Macbeth* iz opere *Macbeth*, je dosegla najmočnejše emocije. Ejvazov je spet navdušil z mogočnim in samozavestnim tenorjem, na primer v pesmi *Ella mi fu rapita!* iz opere *Rigoletto*. Posebno ganljiv je bil tudi njun zadnji duet: *O terra addio* iz opere *Aida*. Tokrat je bil prisoten tudi baritonist Željko Lučić, ki je arijo *Eri tu* iz opere *Ples v maskah* zapel močno, na trenutke celo grobo. Mezzosopranistka Elena Židkova je bila z negotovo intonacijo žal malce mimo, na primer pri ariji *Azucene* iz opere *Trubadur*. Simfonični orkester RTV Slovenija pod vodstvom Michelangela Mazze je bil le redko preglasen, a vedno z lepim zvokom in veliko svobode.

Helmut Christian Mayer, Umjubeltes Fest der Stimmen, Kleine Zeitung, 13. 7. 2023

Legendarna ruska sopranistka Anna Netrebko je tudi tokrat navdušila Slovence. Največja primadona 21. stoletja Anna Netrebko je s svojim bogato zvenečim glasom in karizmatično odsko prezenco na novo opredelila, kaj pomeni biti operna zvezda. Z nastopi v živo in na večkrat nagrajenih posnetkih je postala vodilna mednarodna predstavница opere. ... Vsekakor je bilo veličastno.

K. Š., Veličastni opemni večer (FOTO), 20. 7. 2023

Koncert v torek, 11. julija, sestavljen samo iz Verdijevih del, je namreč suvereno, elegantno odeta v lesketajočo se črno obleko in z zlatimi čevlji, pričela s kavatino *Lady Macbeth* iz opere *Macbeth* (*Nel di della vittoria Ambizioso spirito Vieni t'affretta*). Če so tukaj prišle do izraza njeni izredno polni srednja in nizka lega ter moč, ki je njen glas z lahkoto popeljala preko orkestra tudi takrat, ko je bila obrnjena stran od občinstva, je v nadaljevanju dokazala, da še vedno obvlada tako nežno niansirane višine (*Pace, pace, mio Dio*,

arija Leonore iz opere Moč usode) kot tudi zahtevnejše kolo-
rature (Udiste? Come albeggi, duet Leonore in grofa Lune iz
opere Trubadur). O njeni profesionalnosti in veličini pričata
tudi število odpetih del ta večer ter suvereno obvladovanje
odra, še posebno inovativni detajli, kot je izraba najvišjih stop-
nic za orkestrom v globini odra, na katerih se je pojavila kot
Radamesu do smrti zvesta Aida in ob koncu dueta skupaj z
njim simbolično pričarala iluzijo egipčanske grobnice.

**Damijan Vinter, Verdijev sijaj in Puccinijeva milina, Večer,
21. 7. 2023**

Že v prvi ariji Lady Machbeth iz istoimenske opere je zaradi
svojih izrednih višin in odlične interpretacije navdušila
Netrebkova. Tudi Eyvazov nas je prepričal s svojim ... tenor-
jem v ariji vojvode iz opere Rigoletto. ... sledilo je ... navdu-
šen aplavz publike! Tudi baritonist Lučič se je izkazal s sicer
malo mračno obrazno mimiko, vendar z odlično glasbeno
interpretacijo arije Renata iz opere Ples v maskah in tudi z
arijo grofa Lune iz opere Trubadur, ponovno v edinstvenem
duetu z Netrebkovo. Sledila je znana arija Leonore »Pace,
pace, mio Dio« (Mir, moj Bog) iz opere Moč usode, ki jo je ob
spremljavi orkestra in solo harfe briljantno ob stalnem gibanju
po odru odpela Netrebkova. ... Tudi odlična glasbena stva-
ritev našega RTV orkestra, ki jo je publika toplo nagradila. Ob
navdušenih aplavzih je celotni kvartet odličnih pevcev ob
spremljavi orkestra dodal še napitnico iz opere Traviata, kar
je vzpodbudilo dolgotrajen aplavz navdušene mednarodne
publike.

**Lovro Sodja, Eden od vrhuncev festivala, Novice - Koroška,
28. 7. 2023**

Sponzor:

MAHLER V LJUBLJANI

PAUL SCHWEINESTER, tenor
JAKA MIHELAČ, bariton
Dirigent: **JONATHAN STOCKHAMMER**
Ensemble Dissonance

12. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Izvedbo so zaupali zasedbi Ensemble Dissonance. Sestavl-
jajo jo akademski glasbeniki, ki običajno igrajo v največjih
slovenskih sestavih, včeraj pa jo je vodil Jonathan Stock-
hammer. Solista sta bila dva mlada pevca, avstrijski te-
norist Paul Schweinester in slovenski baritonist Jaka Mihe-
lač. ... *Verklärte Nacht*, ki jo je navdihnila pesem Richarda
Dehmila, za katero je Schönberg menil, da jo je treba imeti
ob poslušanju v mislih, ... Vsi izvajalci so bili odlični, med
njimi pa sta – ne da bi kar koli odvezli drugim – izstopala
violinistka Kana Matsui in violist Roberto Papi. Po zelo krat-

kem odmoru je bila na vrsti izvedba *Das Lied von der Erde*,
... Oba solista ... sta pela dobro. Paul Schweinester je te-
norist z lepim lahkim liričnim glasom, predan in natančen,
prav tako baritonist Jaka Mihelač, ki se je zavedal, da so v
Lied naglas, oblikovanje besed, dikcija in slogovna ustrež-
nost temeljnega pomena. Na koncu je bil uspeh popoln, s
številnimi prikljici na ... oltar za celotno umetniško skupino.

**Paolo Bullo, Festival di Lubiana: Mahler in Lubiana,
Operaclick.com, 13. 7. 2023**

Izvedba sinoči je bila vrhunska v vseh pogledih. Res da
je tonska pesnitev kot komona glasba še iz mladostnega
skladateljevega obdobja, iz leta 1899, da temelji na pes-
nitvi *Ozarjena noč* nemškega pesnika Richarda Dehmila in
da je povezana s konkretno ljubeznijo do Mathilde, sestre
Alexandra Zemlinskega. A to je skupek vseh ustvarjalnih
komponent, ki so pripeljala do izjemne kompozicije. Ob-
čudovali smo tako sijajno skupno igro kot prelivanje melo-
dij, zlasti one najbolj znane; polne sentimenta, topline, du-
hovnega, poznoromantičnega izročila. Vse je prevelala
umirjena in poglobljena igra, prefinjenost, globoka občutl-
jivost, skratka vrhunska komorna igra. Občinstvo je bilo kot
balzamirano.

**Marijan Zlobec, Ensemble Dissonance s Schönbergom in
Mahlerjem, Kritik.si, 13. 7. 2023**

Dogajanje na 71. Ljubljana Festivalu se je razplamtelo in
glede na koledar se bodo ljubitelji umetnosti v prestolnici
ob plamenu vrhunskih prireditev greti od začetka septem-
bra. Prvič letos pa so se v okviru znamenitega festivala
odpravili na koncert v Križevniško cerkev, kjer je slovenska
komorna skupina Ensemble Dissonance najprej v manjši
sestavi izvedla delo skladatelja Arnolda Schönberga *Ozar-
jena noč*. Ko so se jim na odru pridružili preostali člani pa
so pod vodstvom dirigenta Jonathnana Stockhammerja
izvedli osupljivo Mahlerjevo Pesem o zemlji v Schönbergovi
priredbi. Fantastično!

Vito Tofaj, Mahler v Ljubljani, Lady, 26. 7. 2023

G. Puccini:
MADAMA BUTTERFLY
Gledališče La Fenice

Režiser: **ÀLEX RIGOLA**

Dirigent: **DANIELE CALLEGARI**

13. in 14. 7., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Rebeka Lokar (op. ki je drugi večer nadomestila Monico Zanettin zaradi bolezni) je z mirnostjo močnih ljudi sprejela izziv brez vaje in se predala vodstvu maestra Danieleja Callegarija. Callegari ... se je odločil za skoraj celotno različico dela in jo podal brezhibno. Orkester, zbor in solisti so tako lahko dali vse od sebe, saj so imeli orkester, ki jih je podpiral, spodbujal in povzdignil. Redko smo prvi finale slišali s tako gorečo intenzivnostjo, nežnostjo in strastjo obenem, s sijajnim orkestrom, ki je kazal pot solistoma, fraziranjem visoke šole in niansiranjem barv, kot se spodobi za dve duši, ki doživljata neizmerno strast. Callegari je dobro razčlenil celotno Puccinijevo kompleksno partituro, nobena nota, noben pogovorni stavek ni ostal prepuščen naključju. ... V liku Suzuki se skriva umetnica, ki se

je skozi leta izkazala za nenadomestljivo v ključni vlogi, kot je vloga zveste služabnice glavne junakinje. Manuela Custer, zelo muzikalična in z vsebinsko polnim slogom, tako stopa po sledih velikih Suzuki italijanske tradicije, od Anne Di Stasio do Cinzie De Mola in Nicolette Curiel, če omenimo le prve, ki nam pridejo na misel. Ob koncu dobri dve uri in pol trajajoče vznemirljive intenzivne izvedbe je občinstvo izbruhnilo v bučen in dolg aplavz. Skratka, veličasten večer. Še več lahko rečemo, čaroben večer, ki nam je vrnil pravega Puccinija in ne le puccinistične izvedbe.

Rino Alessi, Lubiana: la Butterfly della Fenice incanta il Festival, Le Salon Musical, 14. 7. 2023

V tem pogledu smo lahko režiserju Alexu Rigoli, ki je svojo verzijo te opere podpisal že pred desetletjem, hvaležni, da je počistil s takšno rekvizitarno starinarnico, s pomočjo razvpite umetnice Mariko Mori (scenografija in kostumografija) pa ustvaril izčiščene, prazne prostore, v katerih kraljujejo predvsem stilizirani kostumi, pri katerih prevladujejo bela barva in pastelni odtenki ter ki subtilno naznačujejo razlike ... V estetskem pogledu je prečiščeni prostor gotovo izstopajoč, s seboj pa nosi tudi osnovni atmosferski pečat, ki ga je še vedno mogoče povezati z japonsko krhko estetiko, a tudi nekakšno emocionalno plahostjo, zastrtostjo, celo hladnostjo. ... Najbolj presenetljivo je bilo, da se je zdelo glasbeno vodstvo dirigenta Danieleja Callegarija nekako nenavadno usklajeno z režiserjevo zasnovo. Še posebej v prvem dejanju, kjer je bila njegova taktirka kar nekam počasna in se je izogibala možnim velikim strastnim vrhuncem, še posebej v ljubezenskem duetu. Tako so na površje stopile barvne odlike partiture, ob prehodu v tretje dejanje ob projekciji celo wagnerjanska kromatika, kar pomeni, da je tudi dirigent odzema izrazite karakterne poteze protagonistom, kot je počela že režija. ... Ob Zanettinovi je bilo takšno dramsko barvanje lepega glasu še vsebinsko smiselno, pri Costanzu pa je razkrivalo karakterno slabost. Izjemno zanesljiv je bil glasovno Vladimir Stojanov kot konzul, Manuela Custer pa je bila predvsem odrsko zvesta sopotnica Čočo san.

Gregor Pompe, Estetsko izčiščeni stilizirani prostori, Dnevnik, 15. 7. 2023

Režija Alexa Rigole je pronicljiva in poudarja čustva protagonistov. ... Prevladuje bela barva: le Madama Butterfly ima na začetku in v finalu barvni kostum. Tudi zbor ima obleke nežnih barv, medtem ko tretja oseba, Pinkertonova ameriška žena, izstopa v intenzivno modri obleki. Drugi del, ki predstavlja hišo, je impresiven, saj je predstavljena z upodobljenim simbolom neskončnosti, ki je na začetku modre barve kot nebo, ob novici, da se Pinkerton ne bo vrnil, pa postane siv kot celotna scena. ... Dirigiral je maestro Daniele Callegari, ki je pokazal odlično vodenje in zanesljivost pri dirigiranju ter bil odlična spremljava pevcem. Orkester Gledališča La Fenice in zbor pod vodstvom Alfonsa Caianija sta bila krasna. ... Monica Zanettin je upodobila Madamo Butterfly. Sopranistka se je odlično znašla v vlogi zaljubljenega dekleta, zatem matere in obupane

ženske. Pri vseh svojih izvajanjih je predana in zanesljiva, tako pri petju kot fraziranju. Velik aplavz je požela arija *Un bel di vedremo*, sledile so stoječe ovacije v finalu, ko se je sama priklonila občinstvu. Njena interpretacija je bila zelo poglobljena in občinstvo jo je nagradilo z dolgim aplavzom. V drugi predstavi jo je zamenjala slovenska sopranistka Rebeka Lokar, ki je to vlogo imela že v prejšnjih letih, prav tako na Festivalu. Na odru je v zadnjem trenutku zamenjala kolegico, a je kljub temu znala navdušiti in vznemiriti in bila pri tem odlična: njena Butterfly, bolj intimna in ljubka, je ganila občinstvo in tudi njej so namenili dolg in bučen aplavz, tako po ariji kot ob njenem samostojnem priklonu.

Patrizia Zamboni, 71esimo Festival di Lubiana Madama Butterfly, Operateatro.it, 15. 7. 2023

Vedno pravim, da se morata režija in dirigent ujemati in ustvariti sinergijo, da predstava uspe. Daniele Callegari, ki je odlični interpret Puccinija, je to jasno dokazal ob podpori odličnega Orkestra Gledališča La Fenice. Callegari odpravi vsakršni sum o »puccinizmu«, kar pomeni, da Puccinijevo glasbo predstavi takšno, kot je – postavljeno v 20. stoletje v njeni skorajda kruti esencialnosti. Dirigent ohranja prosojen, jasn zvok, obenem pa dinamičen in hiter tempo, pri čemer pripovedi ne obremenjuje s staromodnimi učinki, kot so letargične upočasnitve in glasne zvočne eksplozije, ki so pogosto vzrok za napačno razumevanje Puccinijeve genialnosti. Hkrati je spremljava pevcev ljubeča in sočutna in je dobra priprava na karakterizacijo likov. V zvezi s pevsko zasedbo bi se ob pohvalah vsem pevcem, ki jih najdete v gledališkem listu, takoj ustavil pri odličnem nastopu Manuele Custer, ki je zdaj že zgodovinsko referenčna Suzuki tako na vokalnem kot odrskem področju, in enako učinkovitem Vladimirju Stojanovu, ki s primernim glasom in zadržanimi, a zgovornimi gestami in z eleganco izdela dvoumno in čustveno zahtevno vlogo. ... Vincenzo Costanzo je kljub svoji mladosti veteran v vlogi Pinkertona, ki jo pozna do potankosti. ... Zmagovalka večera je bila Monica Zanettin, ki si je to zaslužila, ... Z odličnim pogovornim petjem, ki je pri Pucciniju temeljnega pomena, tudi z dobro igro, je večče razrešila glavni problem vloge: psihološko rast lika iz otroka v žensko in nato v obupano mater in zapuščeno ženo. ... Občinstvo je v povsem polni dvorani predstavo nagradilo z velikim aplavzom, saj je vse protagoniste večkrat priklicalo na oder. Kot rečeno, aplavz za vse in zmagoslavje za Monico Zanettin in Danieleja Callegarija.

Paolo Bullo, Festival di Lubiana: Madama Butterfly, OperaClick.com, 17. 7. 2023

Interpreti glavnih vlog so bili Monica Zanettin, Vincenzo Costanzo, Manuela Custer in Vladimir Stojanov. Zanettinova, ki je pred predstavo dejala, da je ta vloga zanjo kot meditacija, ki se konča s samožrtvovanjem z namenom, da se lahko rodi nekaj novega, je svoj vtis pevsko uspešno stopnjevala in se najbolj izkazala v sklepnem dejanju. Igralsko je bila bolj prepričljiva kot odrasla, umirjeno poduhovljena Čočo San in manj v kratkih trenutkih nerodnega najstniškega stopicljanja in gestikuliranja. Costanzo jo je kot

Pinkerton glasovno primerno dopolnjeval. Posebno doživeto v vseh pogledih je delovala Custerjeva kot vdana služabnica Suzuki. Stojanov je vlogo Sharplessa, nehvaležno razpetega med Pinkertonovo lahkomišelnostjo in Čočo Sanino krhkostjo, odpel in odigral izredno suvereno. Med preostalimi vlogami velja pohvaliti Cristiana Saitta v vlogi strica Bonza (poln glas in markantna odrska prezenca). Celotna zvočna slika je bila po zaslugi Daniela Callegarija in orkestra Gledališča La Fenice na visokem nivoju, saj sta milina in barvitost te najbolj slavne Puccinijeve opere prišli do pravega izraza.

Damijan Vinter, (KRITKA KONCERTOV) Verdijev sijaj in Puccinijeva milina, Vecer.com, 21. 7. 2023

FONDAZIONE TEATRO LA FENICE

Ambasciata d'Italia
Lubiana

ISTITUTO
italiano
DI CULTURA
LUBIANA

Častni pokrovitelj dogodka je veleposlanik Republike Italije, nj. eksc. gospod Carlo Campanile. Dogodek smo pripravili v sodelovanju z Italijanskim inštitutom za kulturo v Sloveniji.

Sponzor:

M. Pagés: ŠEHEREZADA

Režiserja in scenografa:

MARÍA PAGÉS in **EL ARBI EL HARTI**

17. 7., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Svetovno znana flamenko umetnica María Pagés je včeraj v sklopu Ljubljana Festivala s predstavo Šeherezada poskrbela, da se je temperatura sicer vročega poletnega večera v Križankah še bolj zvišala. Šestdesetletna koreografinja in plesalka flamenka je s svojo skupino čutnih plesalcev, ki so se v španskih ritmih nežno zvijali na odru želela gledalcem predati sporočilo o ženskih vrednotah. Poglobila se je v empatijo žensk navdušila pa vse v Križankah tudi moške, ki so se ogreli za flamenko.

Ota Roš, Šeherezada, POP TV, 18. 7. 2023

Mariá Pagés je uprizoritev posvetila ženskam. Skupaj s piscem besedil in dramaturgom El Arbijem El Hartijem je ustvarila 12 prizorov, ki tankočutno osvetlujejo kompleksen ženski značaj. Sama je prevzela vlogo univerzalne ženske, ki deli z drugimi na odru modrost, ljubezen in moč, pa tudi svoje šibkosti. Tradicija in sodobnost se izvrstno srečata v zgodbi, plesu in glasbi s poudarkom na maroških ritmihi. Še se spomnimo kako je karizmatična Mariá Pagés pred približno 10 leti navdušila v Križankah s predstavama Flamenko in poezija, ter Avtoportret, kar je gotovo prispevalo k sinoči razprodani predstavi Šeherezada, ki jo je občinstvo nagradilo z bučnimi ovacijami.

Tina Šrof, Festival Ljubljana je sinoči gostil Mario Pagés, TV Slovenija 1, 18. 7. 2023

Mariá Pagés je slovenskemu občinstvu, še posebej obiskovalcem prireditev Ljubljana Festivala in kot svetovno uveljavljena umetnica in plesalka iz Seville, znana že vrsto let. Na odru Križank je plesala že večkrat, a tokratna predstava Šeherezade je bila najbolj izpiljena, izčiščena, programsko zaokrožena, enovita, sklenjena v poldrugourni spektakel v enajstih scenah. ... Predstava Šeherezade je najbolj gledališka izmed vseh dosedanjih nastopov Mariá Pagés pri nas; vrhunska umetnica z večdesetletnim plesnim in igralskim stažem se vedno bolj pogloblja v temeljna sporočila, ki jih mora imeti vsakršna velika umetnost; to so poleg obvezne ljubezni splošen, globok in iskren humanistični odnos do ljudi, družbe, civilizacije, usode planeta Zemlja (to zlasti v zadnjega pol stoletja).

Marijan Zlobec, Mariá Pagés s Šeherezado vse bolj gledališka in filozofska, Kritik.si, 18. 7. 2023

71. Ljubljana festival je očaral občinstvo z dih jemajočo predstavo Šeherezada priznane umetnice flamenka Marié Pagés iz Seville. Inovativna produkcija je na oder Križank prinesla zlitje antičnih mitov s sodobnimi pripovedmi. Povzdignili so avtentično žensko, ki uteleša življenje samo, saj želi avtorica obnoviti ženske vrednote in jih postaviti za temeljni del človeške narave. Pagés je spleta očarljivo

pripoved s koreografijo, ki je ob spremljavi ansambla flamenko kitaristov in vokalstov oživila z utripajočo energijo in surovimi čustvi, ki sta značilni za flamenko. V svoji večdesetletni karieri je Mariá Pagés prejela številne nagrade in priznanja za prispevke k umetnosti flamenka.

K. Š., Ljubljana festival ponudil izjemno predstavo priznane umetnice, Slovenskenovice.si, 19. 7. 2023

Kraljica se je vrnila na oder v ljubljanskih Križankah in občinstvo ji je že na začetku, preden so sploh videli predstavo, namenilo zmerno bučen, spodbuden in nemoteč aplavz... In kaj je Maria Pagés ponudila letos? Vrhunsko predstavo Šeherezada, za katero je pripravila koreografijo, kostumografijo in glasbeno režijo, na glasbo Rubéna Levaniegosa, Sergia Menema, Davida Moñiza pa jo je soustvarila z dramaturgom in avtorjem besedila El Arbi El Hartijem. Predstava, ji je združila zgodbo Šeherezade z življenjskimi izkušnjami ustvarjalcev, se je z iskreno ljubeznijo in energijo dotaknila vseh, in aplavz, kaj aplavz, vihar navdušenja na koncu je nastopajoče skoraj odnesel z odra.

Vito Tofaj, Šeherezada v ritmihi flamenka, Jana, 25. 7. 2023

Sponzor:

MASSIMO MERCELLI, flavta
Dirigent: **VAHAN MARDIROSSIAN**
KRALJEVI KOMORNI ORKESTER VALONIJE

18. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Kot rečeno je bil Penderecki za Mercellija zgodnejša osebna izkušnja, zato ne preseneča izjava po koncertu, da je njegovo *Sinfonietto za flavto in godala št. 2* po vsem svetu izvedel že več kot tridesetkrat, čeprav je delo eno izmed skladateljevih zadnjih. ... V *Vivacissimu* se pokaže skladateljev smisel za dinamiko, ritem, sinkopirano solistovo igro, elegantno, a hkrati hitro spremljavo, tako da smo prvič spoznali vse zvočne in interpretativne kvalitete gostujočega odličnega Kraljevega komornega orkestra Valonije. Takoj zaslišiš gostoto zvoka in opaziš kvaliteto samih instrumentov, na katere igrajo. To je skupaj dvanajst godalcev. Te podrobnosti so se seveda najbolj pokazale pri Čajkovskem, a smo jih opazili že takoj. V

Serenadi, ki je označena kot *Tempo di valse*, je valčka manj od pričakovanj, a nekaj namigov na ples vendarle je, prevladuje pa miren dialog med solistom in godali. Sklepni *Larghetto* pokaže Pendereckega kot umirjenega, spokojnega skladatelja, ki se poslavlja s plemenitim spoznanjem o svojem doseženem umetniškem poslanstvu in cilju.

Marijan Zlobec, *Odličen koncert Kraljevega komornega orkestra z Massimom Mercellijem, 19. 7. 20223*

SONDRA RADVANOVSKY, sopran
PIOTR BECZAŁA, tenor

Dirigent: **GIANLUCA MARCIANÒ**
Orkester Slovenske filharmonije

19. 7., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Aplavzi in vzkliki odobravanja ... občinstva v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, so se iz točke v točko le stopnjevali. Kako ne, saj je bil program skrbno izbran, na sporedu pa instrumentalni odlomki, ter arije in dueti iz italijanskega in češkega opernega repertoarja skladateljev Puccinija, Mascagnija, Dvořáka in Giordana. Občinstvo ni skrivalo navdušenja nad solistoma, ki sta na ljubljanski festival prišla iz Barcelone, kjer sta prejšnji teden nastopila v tamkajšnjem opernem gledališču Liceu. Na sinočnjem koncertu je bilo čutiti naelektrenost, ekstatičnost in zadovoljstvo, tako nastopajočih na odru kot obiskovalcev na drugi strani. Orkester Slovenske filharmonije, ki ga je vodil Gianluca Marcianò je

navduševal s predanostjo ubrani orkestrski igri. Vsaka arija je bila zapeta doživeto, z vsemi odlikami, ki krasijo oba pevca. Toda vrhunci večera so bili rezervirani za duete iz večnih uspešnic Tosce in Rusalke, ter Andrea Chénierja. Nastop zares odličnih vokalnih solistov je bil brez pretiravanja dramatičen, strasten in čustveno zelo napet.

Dejan Juravič, V Ljubljani sta nastopila Sonda Radvanovsky in Piotr Beczala, Radio Slovenija 1, 20. 7. 2023

Burne ovacije in stoječi aplavzi so sinoči pospremili nastop dveh opernih zvezd na 71. Ljubljana Festivalu: sopranistke Sondre Radvanovsky in tenorista Piotra Beczala. Še več, spoznali smo, da imamo na voljo dva odlična simfonična orkestra, ki lahko zelo primerno ali enakovredno spremljata vse pevke in pevce na svetu, ne glede na njihovo individualno slavo. Prav tako so navdušili gostujoči dirigenti, poznavalci opere. Najprej se je izkazal radijski orkester oziroma Simfoniki RTV Slovenija (11. julija), sinoči pa še Slovenska filharmonija. To pa je že glasbeni nivo Dunaja. Umetniški profil in svetovno delovanje poljskega tenorista Piotra Beczala je pri nas bolj znano, saj je prvič oziroma ediniokrat do sinoči nastopil že leta 2016, ko je občinstvo prav tako navdušil. Beczala ima vse kvalitete vrhunskega pevca, predvsem lepoto samega glasu, njegovo izrazno in barvno izenačenost v vseh legah, izjemno pevsko tehniko, muzikalnost, smisel za interpretacijo operne snovi in vseh vokalno emotivnih odtenkov petih vlog. Z lahkoto poje v italijanščini, kar je za operne pevce več kot razumljivo, čeprav je Poljak in je poljščina značilna kot jezik z največjim številom konzonantov (in bi npr. petje Verdija v poljščini bila nepredstavljiva godlja). Poje pa tudi v češčini, kar je bilo več kot dobrodošlo pri interpretaciji Princa v Dvořákovu Rusalki.

Marijan Zlobec, Še en odličen večer opernih arij in duetov na 71. Ljubljana Festivalu, Kričik.si, 20. 7. 2023

Najprej je v romanci Recondita armonia lepoto svoje ljubljene primerjal s svojim naslikanim portretom, da je nato

v drugi paradni ariji Cavaradossija E lucevan le stelle pustil zablesteti tudi zvezdam. Iz Puccinijeve opere Tosca smo slišali tudi znamenito Vissi d'arte in veliki duet iz 1. dejanja. Na Ljubljana Festivalu sta bila ponovno prisotna dva vrhunska pevca: Piotr Beczala in Sonda Radvanovsky. Tenorist svetovnega kova s Poljskega je očaral s plemenito barvo glasu, mehko in brezhibno sijočimi visokimi toni ter veličastnim legatom. Lahkotni so bili tudi vsi najvišji toni, fraziranje v ZDA rojene sopranistke pa čudovito. Izžarevala je izjemno moč vokala, ki jo je včasih premalo zadrževala. Poleg tega sta navdušila tudi z arijami in dueti iz Dvořákovje opere *Rusalka* in Giordanove opere *Andrea Chénier*. Orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Gianluce Marciana ju je spremljal z lepim, na trenutke precej glasnim zvokom. Za vmesne vzklike in zaključni aplavz so se izjemni pevci občinstvu zahvalili z duetom Lehárjeve skladbe *Meine Lippen, sie küssen so heiß*.

Helmut Christian Mayer, Spitzentöne in Cancar Centre, Kleine Zeitung, 21. 7. 2023

A treba je priznati, da je tokratni koncert opernih arij, na katerem sta bila v soju odrskih luči sopranistka Sonda Radvanovsky in tenorist Piotr Beczala, vendarle potekal nekoliko drugače. Najprej gotovo zato, ker oba pevca v izbranem repertoarju sodita na sam Olimp svojega poklica, nato zato, ker sta smiselno prilagodila program trenutnemu stanju svojih glasov, in najbolj zato, ker sta se odločila, da bosta predstavila obsežnejše izseke iz treh oper, in se nista zanašala na siceršnje standardno semenjsko zaporedje vsega mogočega in nemogočega, podobno pa je tudi dirigent Gianluca Marciano izbral operne orkestrske odseke, ki ne sodijo med najbolj zljajnane.

Gregor Pompe, Kritika: Velika mera opernega Olimpa, Dnevnik.si, 21. 7. 2023

V Cankarjevem domu smo bili priča koncertu, ki ga ljubitelji opere in klasike še dolgo ne bodo pozabili. S Simfoničnim orkestrom Slovenske filharmonije sta na večeru znamenitih opernih odlomkov nastopila Sonda Radvanovsky,

svetovno priznana sopranistka, katere globina in izvrstna barva glasu se ujemata z njeno dramatično igralsko sposobnostjo, in Piotr Beczala, eden najbolj iskanih liričnih tenorjev našega časa in stalni gost vodilnih svetovnih opernih hiš. Glasbena poslastica je navdušila gledalce, ki so z zvezdnikoma po končanem koncertu tudi poklepetali in jima osebno čestitali za nepozaben večer.

Vito Tofaj, Nepozaben glasbeni večer, Lady, 2. 8. 2023

Orkester Slovenske filharmonije je rezidenčni orkester Festivala Ljubljana 2023.

Sponzor:

ZVEZDE (LES ÉTOILES)

Umetniški vodja: **DANIELE CIPRIANI**

20. 7., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Skozi 12 plesnih točk so plesalci baletnega gala večera Zvezde gledalcem pričarali zgodbe iz klasičnega in sodobnega baletnega repertoarja. Svojo izvedbeno virtuoznostjo in odskočo prezenco pa izzvali navdušen aplavz. Večer je otvoril nekdanji član ansambla Državnega baleta Španije plesalec in koreograf Sergio Bernal z lastno koreografijo, izvedbeno natančno in ritmično razgibano flamenko zgodbo. Ljudmila Konovalova iz Dunajskega državnega baleta je zelo subtilno in elegantno izvedla slovitega umirajočega laboda. Nekdanja prvakinja pariške opere Eleonora Abbagnato pa je ob boku plesalcev Sashe Riva, Simoneja Repeleta, ter svoje hčerke Julie Balzaretti, navdušila občinstvo v Uverturi fantaziji iz baleta Romeo in Julija z naslovom Giulietta. Pod gibalno zgovorno, čustveno dramatično in dramaturško izvrstno zasnovano plesno poved, sta se podpisala njena soplesalca Riva in Repele, nekdanja člana

baleta velikega gledališča v Ženevi. Ta sta s svojo gibalno virtuoznostjo blestela v koreografski miniaturni z naslovom Eyes Open / Shut Your Eyes na glasbo newyorške skupine Anohni and the Johnsons. Najbolj sijoča zvezda večera pa je bil nedvomno prav plesalec Sergio Bernal z izvedbo Laboda iz zbirke Živalski karneval na glasbo Camilla Saint-Saënsa in koreografiji Riccarda Cue, doživete, tehnično izvrstne in brez vsiljenega patosa veličastne interpretacije labodje smrti.

Katja Ogrin, V Križankah so sinoči zasijale Zvezde, Radio Slovenija 1, 21. 7. 2023

V Ljubljani nemara tudi, a je bil izveden perfektno ujemajoče, elegantno, skladno, gibko, ... Par je bil speh odličnih. ... Njegov solo je bil prav tako izjemen, poln fines, občutkov za gib in izraznost. ... Vsekakor smo opazili naraven talent in odskočo samozavest otroka, deklice, ki je predstavljala generacijo, ki stopa na odre vedno mlajša. ... je potrdil sijajnost najprej glasbe, potem pa še perfektnost plesalcev. ... ki pa je za enega nastopajočega plesalca zelo efektivna, kar smo v celoti videli in doživljali. ... Dočakali so aplavze in ovacije polnih Križank.

Marijan Zlobec, Močan veter baletnega večera mednarodnih zvezd v Križankah ni preprečil, Kričik.si, 22. 7. 2023

Zvezde na nebu, zvezde na odru: v poletnem času so med predlaganimi prireditvami tudi plesne gala predstave. Za privlačno mešanico točk iz zakladnice klasičnega baleta in koreografij sodobnejšega je v vlogi umetniškega vodje in producenta poskrbel Daniele Cipriani. Njegovo tokratno ponudbo, ki nosi naslov Zvezde / Les Étoiles – Mednarodna plesna gala predstava, so uvrstili v program letošnjega ljubljanskega poletnega festivala. S Ciprianijem že leta sodeluje nekdanja svetleča zvezda pariške operne hiše Eleonora Abbagnato - imela je status *étoile* od leta 2013 do leta 2021 -, ki trenutno, med drugim, vodi baletni ansambel rimske opere. Z njo včasih zapeše njena mala hčerka Julia Balzaretti. Tudi tokrat sta slavna mati in talentirana hčerka zaplesali v novi koreografiji *Giuletta (Julija)* na slovito glasbo Čajkovskega za balet *Romeo in Julija*. Vsekakor

pa Eleonora Abbagnato ni bila edina zvezda ... Z znano italijansko baletnico je zaplesalo več dobrih interpretov. ... Med najbolj posrečenimi točkami je bila koreografija *Eyes Open/Shut your Eyes* (glasba: Anohni and the Johnson; koreografija: Marco Goecke), ki sta jo odlično izvedla Simone Repele in Sasha Riva (oba že člana Baleta Velikega gledališča v Ženevi, sedaj družba Riva&Repele).

Breda Pahor, Mozaik klasičnega in sodobnejšega baleta, Primorski dnevnik, 25. 7. 2023

Sergio Bernal ... je kasneje navdušil v interpretaciji laboda v koreografiji Riccarda Cue na glasbo C. Saint-Saënsa iz zbirke Živalski karneval ... Med klasičnimi dueti (pas de deux) sta izstopala Esnel Ramos in Rachele Buriassi z odlomkom iz baleta Talismana ter Claudia García Carrera in Yong Gyu Choi iz Don Kihota, oboje v koreografiji Mariusa Petipa. Vsi štirje so se izkazali z visokim tehničnim nivojem in ustrezno prezenco. Esnel z izredno zanesljivimi piruetami in impresivnimi premeti noge v skoku, Rachele dodatno še z igrivo odločnostjo in samozavestjo, ... Claudio odlikujejo energičnost, izredno lepi balansi in korektno izpeljani futejevi v zaključni kodi, Yonga pa mladostna eksplozivnost. ... Pohvaliti pa velja Alessandra Frolo in Paulo Iniesta v Neumeirjevi koreografiji odlomka iz baleta Sylvia L. Delibes (ki je nosila simpatičen klovnovski pridih) ter izredno skladen in gibalno zanimiv duet Repelea in Rive z naslovom Eyes Open/Shut Your Eyes v koreografiji Marca Goeckega na glasbo avantgardne pop zasedbe Anohni and the Johnsons.

Damijan Vinter, Kljubovanje naravnim silam, Večer, 1. 8. 2023

Ambasciata d'Italia
Ljubiana

Častni pokrovitelj dogodka je veleposlanik Republike Italije, nj. eksc. gospod Carlo Campanile. Dogodek smo pripravili v sodelovanju z Italijanskim inštitutom za kulturo v Sloveniji.

LJUBLJANSKI GODALNI KVARTET

TIM SKALAR DEMŠAR, violina
VIVIJANA ROGINA, violina
ROBERTO PAPI, viola
MARUŠA TURJAK BOGATAJ, violončelo

22. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Odlčnost akustike Križevniške cerkve za komorne koncerte (prvotno lokacijo Viteške dvorane so spremenili) se je še bolj pokazala pri interpretaciji obsežnega Godalnega kvarteta št. 12 v F – duru, op. 96, Ameriški Antonina Dvořáka v štirih stavkih: I. Allegro ma non troppo, II. Lento, III. Molto vivace, IV. Finale: vivace ma non troppo. ... Koncert je v celoti zelo uspel, tako da je upravičeno, po pričakovanju ter po dolgih aplavzih in ovacijah sledil dodatek, a ne nov, ampak ponovitev najhitrejšega četrtega stavka iz Haydna.

Marijan Zlobec, Ljubljanski godalni kvartet se je izkazal kot vreden dedič soimenjakov, Kritik.si 23. 7. 2023

MOJSTRSKI TEČAJI FESTIVALA LJUBLJANA

Umetniški vodja: **BRANIMIR SLOKAR**

23. 7.-6. 8., GLASBENA ŠOLA VIČ-RUDNIK

Festival Ljubljana že od leta 2019 organizira mojstrske tečaje, katerih cilj je skrb za izobraževanje mladih glasbenikov. Ti bodo letos vse do 6. avgusta potekali na Glasbeni šoli Vič-Rudnik pod umetniškim vodstvom pozavnista Branimirja Slokarja. Na njegovo povabilo se v Ljubljano vsako leto ponovno vračajo njegovi kolegi, izvrstni glasbeniki, solisti, profesorji na uglednih evropskih glasbeno-izobraževalnih ustanovah, ki segajo v sam vrh glasbenega sveta. Študentje so tako deležni ne le dela z najboljšimi, pač pa imajo tudi odlične delovne pogoje. Mladim nadarjenim umetnikom se poleg strokovnih znanj ponuja še vrsto orodij in znanj za začetek ustvarjanja uspešne kariere v sodobnem svetu ter odpira možnosti, ki jim pomagajo na tekmovalnem trgu.

Teja Pelko, Mojstrski tečaji Festivala Ljubljana mladim ponujajo široko znanje, Njena.svet24.si, 23. 7. 2023

Bolgarska pianistka Sofia Chernishkova (2002) je v nadaljevanju takoj dvignila koncertni nivo in dokazala, da jemlje svoj nastop kot nekakšno tekmovanje, kjer se mora izkazati pred vsemi drugimi. Najprej je zaigrala Rondo capriccioso, op 14 Felixa Mendelssohna in takoj pokazala zelo lep ton, v drugem delu skladbe pa še obvladovanje tehnične zahtevnosti same skladbe in s tem izpovedno moč klavirja. Kot drugo skladbo pa je zaigrala Basso Ostinato Rodiona Ščedrina, ki takoj pokaže modernejši pianistični stil, z vso dinamiko in tehnično briljanco, ki jo skladatelj od pianista zahteva. Tian Lan po poreklu iz Avstralije je visok nivo nadaljeval z interpretacijo štirih Chopinovih Etud op. 10: št. 1 v C-duru, št. 2 v a – molu, št. 3 v E – duru in št. 5 v Ges – duru. Njegova igra je bila zelo vehementna, odločna, tehnično zelo dobra. V posameznih Etudah izrazno diferencirana, tako da sta prišla do izraza tudi Chopinova lirika in tipičen melos. ... Slovaški pianist Pavol Praženica (2001) si je izbral Lisztov Mefistov valček št. 1, S. 514 in ga odigral v pričakovanem stilu z vso tehnično izdelanostjo, vnemo, močjo, poletom in izrazito, hkrati pa karakterno samozavestno. ... Hrvaški pianist Sven Brajkovič je bil spet zelo dober. Najprej je izbral Chopinove Mazurke, op. 30, precej meditativno, mehko, svetlo. Chopinova Etuda št. 12 v c- molu, op. 10 je bila vznesena ... Prav tako zelo dober je bil italijanski pianist Matteo Bortolazzi. ... Sam bi kot najboljša izbral Sofio Chernishkovo in Pavola Praženico. Oba bosta lahko nastopila na naslednjem klavirskem tekmovanju v Ljubljani leta 2026.

Marijan Zlobec, Koncert študentov klavirja na Mojstrskih tečajih, Kritik.si, 30. 7. 2023

Sponzor:

LATICA HONDA-ROSENBERG, violina
HARTMUT ROHDE, viola
JENS-PETER MAINTZ, violončelo
RICK STOTIJN, kontrabas
ZSUZSA BÁLINT, klavir
KEN NAKASAKO, klavir
EVGENIJ SINAJSKI, klavir

24. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Če se po profesorskih nastopih pokaže kvaliteta njihovega učenja, bi smeli sklepati, da so letošnji udeleženci mednarodnih mojstrskih tečajev 71. Ljubljana Festivala na dobri poti in da bodo pri svojem znanju še kaj pridobili, morda pa bo na študentskih koncertih kdo pokazal celo še boljše znanje. Sinočnji prvi koncert profesorjev (od napovedanih treh) v polni Križevniški cerkvi je pokazal

dobro profesorsko pripravljenost, znanje, usklajene nastope v kombinacijah, ki spričo različnih okolij delovanja niso stalne, ampak so verjetno sestavljene le za Ljubljano. ... Izbor sodobnega dela *Motivi za solistični kontrabas* bolgarskega glasbenika Emila Tabakova (1947) je bil morda še največje programske presenečenje večera. Ponovno se je izkazal odličen kontrabasist Rick Stotijn, ki je znal poiskati sebi primerno solistično delo ... in hkrati poudariti pri nas morda manj znanega skladatelja.

Marijan Zlobec, Prvi profesorski koncert je napovedal uspešne mojstrske tečaje, Kritik.si, 25. 7. 2023

DRŽAVNO OPERNO IN BALETNO GLEDALIŠČE ASTANA OPERA

Umetniška vodja baleta: **ALTINAJ ASILMURATOVA**

25. in 26. 7., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Mlad baletni ansambel, ki je v letošnjem letu zabeležil deseto leto obstoja, se je uspešno predstavil občinstvu, ki je plesalcem poklonilo dolg in navdušen aplavz. Ruska disciplina in izvedbena natančnost se zrcalita v plesu baletnikov, ki jih uspešno vodi umetniška direktorica, nekdanja primabalerina ruskega baleta Kirov, Kazahstanka Altinaj Asilmuratova. Odlomke slovityh baletov *Gusar*, *Talisman*, *Spartak* in *Don Kihot* so tako plesalci izvedli tehnično prepričljivo ... Občinstvo pa je povsem navdušilo gibalno izjemen in izrazno bogat nastop Sultanbeka Gumarja v koreografski miniaturni Patrick de Bana, Kily Zaman na glasbo etno folk ansambla Turan.

Baletni večer so kazahstanski plesalci sklenili z izvedbo koreografije *Šest nemških plesov* koreografa Jiříja Kyliána na istoimensko glasbo Wolfganga Amadeusa Mozarta, z izvedbo in izraznostjo pa prepričali, nasmejali in dokončno navdušili občinstvo v ljubljanskih Križankah.

Katja Ogrin, Plesalci Državnega opernega in baletnega gledališča Astana nastopili v Križankah, Radio Slovenija 1, 26. 7. 2023

Začeli so z odlomkom iz Gusarja Adolpha Adama v koreografiji Mariusa Petipaja. Takoj se je pokazala vrhunskost plesalcev, njihova veskozi prezentna in izdelana detajlnost, skladnost giba, mimike, drža, ples, ritem, poskok, figuralnost, lahkotnost in lepota dviga plesalke, solistična samozavest, ki lahko temelji samo na vrhunskem znanju in bogatih odrskih izkušnjah. V Gusarju so nastopili Anel Rustemova, Olzas Tarianov in Dias Kurmangazi. Vsi trije so bili odlični in so nakazali visoko kvaliteto, ki se je v nadaljevanju, kot rečeno, samo še nadaljevala.

Marijan Zlobec, Gala baletni večer z Državno opero in baletom iz Astane, Kritik.si, 26. 7. 2023

Anela Rustemova kot Medora se je izkazala z lepimi balansi in dosledno izpeljanimi fueteti, Olzas Tarianov kot Konrad z lepimi skoki, zanesljivimi piruetami in izredno mehko asistenco. Podobno velja za Šugilo Adepkan kot Niriti in Jerkina Rakmatulajeva kot Nuredina (visoko dvignjene noge, lepi skoki). ... Ajgerim Beketajeva, Sofija Adilkanova in Arman Urazov poskrbeli za dober vtis, še posebej Adilkanova z iskrivostjo in energičnostjo ter Urazov z energičnostjo in lepo upočasnjenimi zaključki piruet. ... Hudomušno poigravanje z gibom, mimiko, situacijsko komiko in pridruženimi rekviziti odlično povzema karakter genialno igrive Mozartove glasbe. Osem plesalk in plesalcev je s celostno pojavnostjo – tako tehnično dovršenostjo kot karikirajočo ekspresivnostjo – pričaralo nabor hudomušnih fresk, zaznamovanih s »povišano« balerino, »odsekano« glavo, »razgaljenim« tipom ter ostalim naborom zabavnih kvazidvornih

prigod, ki raziskujejo globine človeške narave v tem mini koreografskem vesolju. Med sodobnimi koreografijami, ki so se zvrstile že v prvem delu, velja izpostaviti tri. Sultanbek Gumar je spodobno pričaral etno pridih v ekstatično naraščajoči koreografiji Patricka de Bane na glasbo (brenkala in piščali) folk ansambla Turan. V Duetu Kako dolgo je zdaj? na glasbo M. Richterja sta Ajgerim Beketajeva in Olzas Tarianov v koreografiji Raimonda Rebecka lepo obvladovala kompleksen gib, pri katerem je bilo sicer manj neposrednih dotikov, a je bilo vseeno čutiti bližino med plesalcema. V koreografiji Rolanda Petita z naslovom Leda in Labod na glasbo J. S. Bacha pa sta sredi razorožujoče čistine in beline s čutnostjo in nežnostjo navdušila Anastazija Zaklinska in Žanibek Akmedijev.

Damijan Vinter, Kljubovanje naravnim silam, Vecer.com, 1. 8. 2023

Zgodovinska povezanost z Rusijo se vsekakor odraža v plesni usposobljenosti astanških plesalcev, saj njihova visoka tehnična dovršenost, stilska in izrazna preciznost, obvladovanje tehnike pas de deuxa in sledenje originalni koreografski postavitvi pričajo o poučevanju učencev po priznani ruski metodiki, ki je še danes visoko cenjena v svetovnem merilu, saj pod vodstvom usposobljenih pedagogov prinaša izjemne rezultate. Vse to smo lahko doživeli v odlomku iz Gusarja z vrhunskimi baletnimi solisti astanškega baleta. ... Šugila Adepkan in Jerkin Rakmatulajev sta pokazala virtuoznost tako v tehničnem kot izraznem pogledu in odplesala Talisman na visoki profesionalni ravni. ... Čudovit duet iz Rebeckovega baleta sta tenkočutno odplesala Ajgerim Beketajeva in Olzas Tarianov, oba vodilna solista baleta operno-baletne hiše Astana. Kljub temu da je duet v gibu sodobnejši, ga plesalka izvaja na konicah prstov, pa vendar to komaj opazimo, saj je njen gib mehak in plastičen, njen odnos s partnerjem tekoč in fluiden. ... Duet je vsekakor močno prevzel občinstvo, saj ga je nagradilo z močnim aplavzom.

Claudia Sovre, Aplavz in vzkliki navdušenja za baletni ansambel iz Kazahstana!, Paraplesa.si, 2. 8. 2023

DRŽAVNI ZBOR IZ KAUNASA

Zborovodja: **ROBERTAS ŠERVENIKAS**

27. 7., ŽUPNIJSKA CERKEV SV. JAKOBA

Šervenikas se je sinoči v Šentjakobski cerkvi pokazal kot izjemno sugestivni in občutljiv dirigent, poln navdih, notranjega doživljanja vsake skladbe, še posebej njihovih vokalnih struktur in izrazov, ki so posamezne glasove pokazali v najboljši vokalni zborovski podobi. ... Takoj smo občudovali voluminoznost zborovskih glasov, njihovo dinamično moč (29 moških in 30 žensk), ki je v cerkvenem ambientu učinkovala še bolj prepričljivo, slovesno ... Po dolgih aplavzih smo dočakali lepo presenečenje. Državni zbor iz Kaunas je v lepi in čisti slovenščini zapel slavno pesem Lipa zelenela je Davorina Jenka na besedilo Miroslava Vilharja, ki ga je v litovski jezik prevedel glasbenik Giedrius Prunskus, tako da so v nadaljevanju eno kitico zapeli še v litovščini. ... Navdušenje v cerkvi je bilo veliko, tako da sta sledila še dva dodatka; oba litovskih skladateljev: Dalie Kairaityte, ki smo jo v programu že slišali, in še Juozasa Gruodisa.

Marijan Zlobec, Državni zbor iz Kaunas za dodatek slovensko Lipa zelenela je, Kritik.si, 28. 7. 2023

VIOLETA EGOROVA, klavir KVARTET GOFFRILLER

28. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Schumannovo ustvarjalno delo tistega leta je bilo živahnega značaja; John Daverio meni, da je Klavirski kvintet »ustvarjalni dvojnik« Klavirskega kvarteta, ki je bil napisan nekaj tednov pozneje, obe pa prikazujeta »ekstrovertirano, razposajeno plat skladateljevega ustvarjalnega genija«. ... poslušalci najbolj poznajo drugi stavek, to je pogrebna koračnica, ki jo je slavni filmski režiser Ingmar Bergman uporabil v svojem filmu *Fanny in Alexander* (1982), citirajo pa jo v še v nekaj filmih. Ravno tu so se glasbeniki zelo izkazali, tako s poudarjanjem počasnega tempa, s kratkimi pavzami in bogato žametno barvo godal, kjer se je najbolj izkazala viola, ob njej violončelo, medtem ko sta bila oba violinista rahlo zadržana in bi pričakoval več vehemence ali pravega godalnega liderstva. ... Pianistka Egorova je ves čas občutljivo zaznavala svoje trenutke v interpretaciji, še posebej tedaj, ko je začutila prehajanje klavirske spremljave v solistično funkcijo, tako da je ves čas pazila na občutljive prehode.

Marijan Zlobec, Epskost dveh klavirskih kvintetov, Kritik.si, 29. 7. 2023

LANA TROTOVŠEK, violina ANDREJ ŽUST, rog REINHOLD FRIEDRICH, trobenta ERIKO TAKEZAVA, klavir BEATA ILONA BARCZA, klavir

31. 7., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Izvedena je bila zadnja skladba Thorvalda Hansena, ...: *Sonata za klavir in trobento op. 18*. ... Skladbo sestavljajo trije kratki stavki, v katerih je trobenta, ki jo igra solist Reinhold Friedrich, vedno v ospredju s svojim jasnim in čistim zvokom. V dialogu s klavirjem, ki ga je igrala Eriko Takezava, so bile zvočne mešanice prepričljive ... Sledila je Beethovnova *Sonata za klavir v c-molu št. 8 (Patetična)*, ki jo je Eriko Takezava prepričljivo interpretirala ... Slavni prvi akord, ki daje ton skladbi, je zvenel mogočno. V naslednjih dveh ... je solistka brezhibno sledila melodiji in pričarala bujno vitalnost, s katero se skladba zaključí. Prvi del večera se je končal z izvedbo *Sonate za trobento in klavir* Georgea Antheila, ... Tudi to je izvedel duet

Friedrich-Takezava, ki je z virtuoznostjo trobentača podal odlično adrenalinsko interpretacijo skladbe z jazzovskim pridihom, ki sprošča živahnost in energijo, tudi s pomočjo dušilca v drugem stavku. ... Po kratkem odmoru je sledil vrhunec večera, Brahmsov *Trio v Es-duru za violino, rog in klavir op. 40*, ki so ga izvedli Lana Trotovshek (violina), Beata Ilona Barcza (klavir) in Andrej Žust (rog). ... Pesem je polna močnih kontrastov, bolj zadržanih in prikritih kot izrazitih, ki izražajo menjavanje spreminjajočih se čustev. Nostalgične melodije, ki spominjajo na naturalistično melanholijo, se prelivajo z nenadnimi uvodi, ki so vsaj živahnejši, če že ne lahkotni. To je še posebej očitno v zadnjih dveh stavih, v katerih se je v prehodu med *Adagio* mesto in *Allegro con brio*, ki sta oba prežeta z močnim, vitalnim ritmičnim zagonom, kazal brahmsovski navdih. Tempo glasbe daje vsem solistom priložnost, da suvereno predstavijo svojo virtuoznost.

Paolo Bullo, Al Festival di Lubiana i concerti si susseguono, anche in chiesa!, Amfortas.wordpress.com, 2. 8. 2023

#SYNERGY NA ODRU

1. in 2. 8., VITEŠKA DVORANA KRIŽANK

Ljubljana festival bo še danes gostil koncert, ki je nastal znotraj projekta Sinergija, ki je s podporo Evropske komisije v okviru programa Ustvarjalna Evropa povezal umetnike zahodnega Balkana. Pod vodstvom črnogorskega festivala Don brankovi glasbeni dnevi je združil nekatere največje organizacije in festivale umetnostne glasbe v regiji. Projekt se je rodil iz želje po okrepitvi sodelovanja na mednarodni ravni. Pri čemer bi predstavili lokalno dediščino in umetnike ter tako dodatno prispevali k razvoju umetnostne glasbe v tem delu Evrope. Pripravili so ga iz želje po usposabljanju in povezovanju kulturnih delavcev, zlasti tistih, ki delujejo na področju festivalov in umetnostne glasbe, spodbujanju skladanja novih del klasične glasbe navdahnjenih z lokalno dediščino sodelujočih držav ter povezovanju in sodelovanju mladih glasbenikov, skladateljev in organizacij, ki se ukvarjajo z umetnostno glasbo na zahodnem Balkanu. Projekt je v treh letih povezal

12 skladateljev ter več kot 50 mladih glasbenikov in kulturnih menedžerjev. Izvedli so 6 seminarjev za kulturne delavce in 12 umetniških rezidenc. Nastalo pa je tudi 12 novih del, ki jih je navdahnila kulturna dediščina regije in širše Evrope.

Neznan avtor, Sinergija, Primorski val, 2. 8. 2023

EMANUEL ABBÜHL, oboa
FELIX RENGGLI, flavta
OLE KRISTIAN DAHL, fagot
FRANÇOIS BENDA, klarinet
ANDREJ ŽUST, rog
KIMIKO IMANI, klavir
THOMAS HABERLAH, klavir

3. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Izvedba (op. Mozartovega *Kvinteta za klavir in pihala v Es-duru, K. 452*) je bila v celoti zelo sklenjena, prefinjena, dinamično uravnotežena, tako da se je zelo jasno slišalo vseh pet inštrumentov; njihovo niansiranje, dialoškost, prehajanje solov od enega na drugega, fineše v karakteristikah samih zvočnih barv, tako da smo lahko občudovali zlasti zvok oboe, ves večer koncertno zelo razpoloženega Emanuela Abbühla, potem klarineta, spet z odličnim Françoisom Bendo, občasno fagota, najbolj v solih Oleja Kristiana Dahla, ... Odlično dinamično dialoškost s posameznimi občutenimi soli je pokazala pianistka Kimiko Imani. ... Benda je svoj solo nastop (op. Izvedba Messiaenovega *Brezna ptic*) izkoristil do maksimuma; poglobljeno in občuteno, da je s svojo interpretacijo, ki je segala od pp do f in nazaj, na posameznih mestih bila virtuoзна, na drugih domala jokajoča, vse prevzel. Pokazal je, kakšna je glasbena imanenca in transcendenca.

Marijan Zlobec, *Tretji koncert profesorjev na Mojstrskih tečajih je bil najboljši, Kritik.si*, 4. 8. 2023

BACH – VIOLINSKI KONCERTI

LANA TROTOVŠEK, violina

JANEZ PODLESEK, violina

BORIS BIZJAK, flavta

SORIN CRUDU, oboa

Ensemble Dissonance

4. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

... zelo dobra je bila med drugim Alja Mandič Faganel na violončelu –, ki je bila ves večer po tehnični plati odlična in tesno povezana s solisti. To je mlada, homogena zasedba (op. Ensemble Dissonance), za katero se zdi, da ima poseben občutek za barok, vendar je ob drugih priložnostih ... pokazala, da se lahko slogovno ustrezno loti tudi glasbe drugih obdobij. Med solistkami je seveda izstopala Lana Trotovshek, pri kateri je treba poleg tehničnega mojstrstva pohvaliti tudi nastop in mimiko, ki spremljata njene izvedbe. ... V *Koncertu v d-molu za čembalo in orkester* se je odlično izkazal tudi vedno uglajeni Tomaž

Sevšek Šramel, zlasti v kadenci, ki zaključuje tretji stavek (*Allegro*). Ubranost in uigranost sta se pokazali tudi v *Koncertu v d-molu za dve violini in orkester*, pri katerem se je Trotovsškovi pridružil violinist Janez Podlesek. V skladbi je zaznati jasen Vivaldijev pridih, ne le zaradi tridelne strukture, temveč tudi zaradi melanholičnega prizvoka, ki ga občasno popestrijo živahni refreni. Po odmoru je sledil *Koncert v c-molu za violino in oboa*, v katerem se je odlični Sorin Crudu zaradi pogosto opisanih akustičnih posebnosti cerkve na trenutke le stežka slišal, saj je violina preglasila nežen ton njegovega instrumenta, ki pa je prišel do izraza z vso močjo v *Adagiu* drugega stavka. Sklepna skladba je bila *Uvertura št. 2 v h-molu za flavto in orkester* v mojstrski izvedbi Borisa Bizjaka na prečni flavti, ki nas je z velikim zanosom spremljal v vrsti ljudskih plesov s spretno izvedbo menuetov, gavot in sijajnega finala z iskričnim *Badinerie*, v katerem je izstopala virtuoznost solista.

Paolo Bullo, Festival di Lubiana: Concerto dedicato a Bach, OperaClick.com, 7. 8. 2023

Sponzor:

GRAN BOLERO

En-Knap Group & Zagrebški plesni ansambel

Avtor idejne zasnove in koreograf:

JESÚS RUBIO GAMO

7. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Ena najbolj prepoznavnih klasičnih melodij vseh časov, Ravelov Bolero, je sinoči donela v polnih Križankah. Festival Ljubljana je predstavil plesni spektakel Gran Bolero v izvedbi EN-KNAP Group in Zagrebškega plesnega ansambla. EnKnap Group je edini stalni ansambel za sodobni ples v Sloveniji, skupino pa sestavljajo plesalci iz vseh koncev sveta. Z zagrebškimi kolegi jih je v poslastico za ljubitelje plesa sinoči povezal eden izmed najbolj izstopajočih in obetavnih koreografov mlajše generacije, Jesús Rubio Gamo.

Neznan avtor, Ravelov bolero in plesni spektakel, POP TV, 8. 8. 2023

Gibanje po odru razporejenih plesalcev se ob štetju in pulzirajočem sozvočju z glasbo iz navidezno naključne hoje počasi spreminja v hitrejše gibanje in tek, prav tako

se individualizem postopno preljuje v zametke skupinskih vzorcev z nepojenljivo intenzivnostjo. Četudi se elementi ponavljajo (tek v krogih, vrtenje soplesalca/ke), ohranjajo lastno identiteto posameznega plesalca. Skladno z dramaturško gradacijo je več tudi medsebojnih stikov in prepletov z naraščajočo osebno ekspresivnostjo (skok v objem, interakcija v duetih, skupinski dvig plesalca/-ke), kar na koncu pripelje do ritualne ekstatičnosti (zanosno prepevanje melodije, na mističnost derviševe asociirajoče vrtenje, razgaljenost). Prisotna golota - plesalci se postopoma slačijo in nekateri med njimi so na koncu povsem goli - je povsem utemeljena v duhu ekstatičnosti kot faze popolne osvoboditve telesa (in duha). Pomislek, zakaj oblačil povsem ne odvržejo vsi nastopajoči, je razumeti kot spoštovanje individualnosti, kar je povsem skladno s konceptom predstave, ki kljub kolektivnosti in pohvalno zabrisani meji med klasično plesno vlogo moškega in ženskega telesa temelji na individualni izraznosti vseh dvanajstih plesalcev ... Gran Bolero je predstava, ki ponuja unikatno doživetje ... in predstavlja pohvalno popestritev na slovenskih prizoriščih ... Jesús Rubio Gamo ga (op. Boléro) je skupaj s plesalci posrečeno obogatil ter pričaral iluzijo plesa kot brezčasnega okna v svet človekove notranjosti in njegovih občutkov, njegove osamljenosti in želje po sobivanju.

Damijan Vinter, Rekonstrukcija Ravelovega Bolera, Večer, 12. 8. 2023

Plesni projekt Gran Bolero, v katerem se v koreografiji španskega koreografa Jesusa Rubia Game šest plesalcev iz ansambla En-Knap Group in šest plesalcev iz Zagrebškega plesnega ansambla vrne k Ravelovi glasbeni partituri Boléro je leta 2020 prejel nagrado max v kategoriji najboljša plesna produkcija leta, zato so bila pričakovanja občinstva Ljubljana festivala v Poletnem gledališču Križanke pred začetkom zelo velika. Plesalci so jih povsem upravičili...

Teja Pelko, Gran Bolero tudi v Križankah požel ovacije, Stop, 17. 8. 2023

Koreografsko poživljajoče, tudi nadvse ekspresivno delujejo izvedbe duetov in solistov na obrobju cikličnih krogov. Enako, kot se ponavljajo in zgoščajo ritmi glasbene kompozicije, se krepijo tudi napetosti gibkih krožnih struktur, ko ritualni pohod slikovito barva še zvok solo flavte in ga krepijo trobente. Vročica lepljivih pregretih teles je že tolikšna, da se začne slačenje puloverjev in jaken. Od tu naprej sledi novi tempo skupine, ki se utaplja v znoju lastnih teles, ujetih v krožnem toku življenja ob diktu malih (vojaških) bobnov. Priča smo borbi za lastni obstoj, za svobodo dihanja, saj jih utesnjujejo še njihova premočena oblačila, zato se ta občasno odlagajo do te mere, kolikor vsak sam začuti potrebo za razgaljeno telesno svobodo. Ko končno svobodno zadihajo, se nakopičene sile dokaj hitro sproščajo, na koncu pa eksplodirajo še čustva. Njihove medsebojne povezave se na novo zaškrbijo, so trenutki njihove resnične sedanjosti, ko se tu in zdaj dogaja nov scenski preboj iskrive prezence, iskrenih čustev, brez vsake scenske navlake. Ko pa zadonijo še moči njihovih glasilk, se na vse strani razleti energija prepotenih teles, ki zaobjame in povzdigne dvorano. In nastopi hipnotično stanje vsesplošnega navdušenja, tako na eni kot na drugi strani, na odru in v avditoriju, ... za povsem svež in aktualen odsev časa, ki živo vibrira v koreografiji Gran Bolero, tudi ga doživeto zavibrirajo izvajalci, neposredno pa zaznajo še obiskovalci; končna formula uspeha pa vsesplošno navdušenje.

Daliborka Podboj, Ravelov Bolero kot Gran Bolero španskega koreografa Jesusa Rubia Gama z ovacijami v ljubljanskih Križankah, Paradaplesa.si, 5. 9. 2023

SONJA MARKOVIĆ, klavir
ISAK HARAČIĆ, violončelo

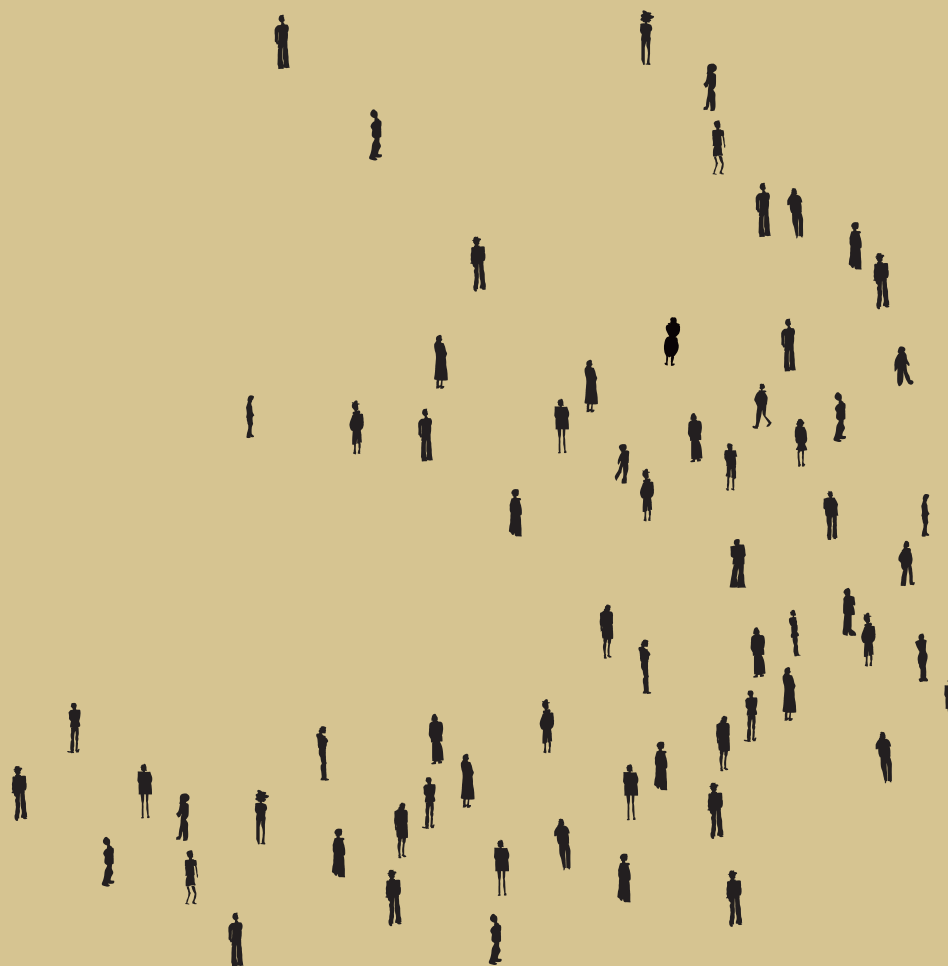
8. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Izvedba *Variacij* je bila zelo sproščena, svobodna, ...; tako za klavir kot violončelo je Martinu napisal zelo tehnično zahtevne dele, pri pianistki smo občudovali njen globok smisel za lepoto tona, ki je bil eden najlepših med kar precej pianisti, ki so v zadnjih dveh tednih nastopili tu. Prav tako ima povsem izdelano tehniko in smisel za glasbeni dialog z violončelistom. ... Ujemanje obeh je bilo zgledno, na nekaterih mestih virtuozno. ... Izvedba *Srbskega kola* je bila zelo prepričljiva, z vsemi pričakovanimi elementi kola, še posebej ritmične razgibanosti, morda je bilo še največje presenečenje, da sklad-

ba malo spominja na jazz. Glasbenika si nista odredila odmora, kar bi bilo pričakovati, ampak sta nadaljevala še z zadnjo skladbo. ... Izvedba *Štirih mest* je bila najbolj epska, dinamično in stilno razgibana, dramatična, tehnično zahtevna, tako za pianistko, ki je z levico ali desnico (kot je to zahtevala partitura) segla k strunam in vplivala na zvok klavirja, podobno je različne tehnične pristope, kot udarjanje z lokom na telo violončela, ob izrazitih, močnih pizzicatih... uporabljal violončelist. Skozi njuno igro pa smo imeli vizualno podobo samega pianista in skladatelja Fazila Saya, kot posebnega fenomena današnjega pianizma, saj vedno znova dokazuje, da je sodobna ustvarjalnost še živa, živahna, za poslušalca privlačna, le znati je treba.

Marijan Zlobec, *Glasbeni duet iz Bosne z redko slišanim programom*, *Kritik.si*, 9. 8. 2023

TOMAŽ PETRAČ, klavir
ROBERT LAKATOŠ, violina
ROBERTO PAPI, viola
ANDREJ PETRAČ, violončelo

9. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Klavirski kvartet na odru Križevniške cerkve se je izkazal v prefinjeni vzklajeni igri, z veliko dialoškimi niansami znotraj posameznih inštrumentalnih povezav, pri čemer je odločilno vlogo igrala velika izkušnost in glasbeni instinkt vseh štirih glasbenikov. ... V interpretaciji kvarteta smo lahko občudovali epsko pripravljeno vseh štirih glasbenikov, visoko kondicijo, ki so jo oblikovali v vrhunsko in tehnično zelo zahtevno igro še posebej v zadnjem stavku, ko bi se marsikaj lahko okrnilo ali ne bilo dovolj čisto, tu pa so se izkazali, kot da je bilo vse poprej zaigrano le ogrevanje za zadnji podvig. Tu se je čutila Brahmsova povezanost z ljudskim izročilom Madžarske, morda še Romunje, z Romi, nasproh melosom, ki ga je skladateljsko zelo pritegnil in navdahnil. ... Kvartet je za svoj odličen nastop z dolgim štiristavčnim, zelo diferenciranim Brahmsom dočkal ovacije hvaležnega občinstva in v zahvalo dodal še Schumannov Andante cantabile.

Marijan Zlobec, Klavirski kvartet brez imena, a navdušil, Kritik.si, 11. 8. 2023

EVA DOLINŠEK, čembalo
VASILIJ MELJNIKOV, violina

10. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Čembalistka Eva Dolinšek deluje na področju oživljanja in raziskovanja stare glasbe v obliki številnih solističnih in komornih koncertov, strokovnih predavanj in pisanja znanstvenih člankov. V domačem kraju deluje kot umetniška vodja baročne komorne skupine Musica nucis, redno izpolnjuje svoje znanje pri čembalskih mojstrih in se udeležuje poletnih šol različnih priznanih profesorjev. Violinist Vasilij Meljnikov je kot solist in član komornih zasedb nastopal na mnogih pomembnejših koncertnih odrih, ciklih in festivalih v Sloveniji in tujini. Vseskozi je pomemben del njegovega delovanja pedagoško delo, kajti zaposlen je kot docent in izredni profesor na ljubljanski Akademiji za glasbo. Njegovi številni učenci so dobitniki nagrad na državnih in mednarodnih tekmovanjih, pogosto nastopajo na koncertnih odrih in so solisti z različnimi orkestri. Zazvenel bo baročno navdihnjen, a raznovrsten repertoar, ki vključuje staro glasbo Tomasa Albinonija, Giuseppeja Tartinija, J. S. Bacha, Clauda Balbastre in Benedetta Marcella, delo 20. stoletja Alfreda Šnitkeja ter nekoliko novejša dela Arva Pärta in slovenskega skladatelja Milka Lazarja, ...

Neznan avtor, Koncert čembalistke Eve Dolinšek in violinista Vasilija Meljnikova v Križevniški cerkvi, Rtvsllo.si, 10. 8. 2023

ČAROBNA GLASBA HARRYJA POTTERJA

Star Entertainment

16. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

V Slovenijo je v sredo prispela magija Harryja Potterja in z glasbo iz filmov o najbolj popularnem čarovniku za nekaj ur začarala ljubljanske Križanke. Magični filmski svet so občinstvu pričarali orkester in čarobni svetlobni učinki, glasbenikom pa se je na odru pridružila tudi igralka Danielle Tabor, ki je nastopila v prvih treh filmih, v katerih je upodobila mlado čarovnico Angelino Johnson.

Alen Podlesnik, Na magični noči v Križankah prislunili filmski glasbi Harryja Potterja, POP TV, 17. 8. 2023

Magični svet enega najbolj znanih čarovnikov na svetu je orkester pričaral z izbranimi glasbenimi odlomki kot so Hedvigina tema, himna Bradavičarke in Dambeldorjevo slovo, večer pa so popestrili tudi vizualni in svetlobni učinki. Na koncertu je igralka Danielle Tabor z obiskovalci delila svoje spomine in izkušnje s snemanja filma. ... Dogodek

je navdušil vse ljubitelje prvovrstne filmske glasbe pa, tudi vse Potterjence, ki so lahko ob glasbi podoživeli dogodivščine iz čarovniškega sveta, na koncu pa se tudi slikali zvezdniško gostjo.

Nejc Simšič, Čarobna glasba Harryja Potterja, TV Slovenija 2, 17. 8. 2023

Orkester je bil zelo dober, igral je čisto v vseh sekcijah, močna so bila tolkala, kot ksilofon, pa seveda električni klavir ali orgle, godala, sicer ne ravno številčna (skupaj trinajst) čista, vrsto je bilo posameznih solističnih nastopov (flavta, oboa, klarinet, trobente, rogovi), ... Kot presenečenje smo dočakali pevski nastop in na koncu koncerta pravo pevsko – plesno orgijo, v kateri je na povabilo nastopajočega neimenovanega pevca sodelovalo tudi občinstvo.

Marijan Zlobec, Začetek filmske glasbe s Harryjem Potterjem, Kritik.si, 17. 8. 2023

Po knjižni uspešnici pisateljice J. K. Rowling Harry Potter je bilo posnetih osem filmov, glasbo zanje pa so ustvarili štirje skladatelji. Njihove stvaritve so v obliki edinstvenega koncertnega večera, po zaslugi Ljubljana festivala, spet zazvene v Križankah, tokrat z Orkestrom in zborom Magical Film. Poslušalci, med katerimi je bilo nekaj znanih obrazov, so poleg zvokov uživali tudi v čarobnih in svetlobnih in laserskih učinkih ter v zakulisnih prigodah, ki jih je z njimi delila britanska igralka originalne zasedbe Danielle Tabor, znana po svoji vlogi Angeline Johnson v prvih treh filmih franšize.

Teja Pelko, V Križankah zadonela Čarobna glasba iz Harryja Potterja, Stop, 24. 8. 2023

Koprodukcija:

GLASBA IZ GOSPODARJA PRSTANOV, HOBITA IN PRSTANOV MOČI

Star Entertainment

17. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Produkcija Star Entertainment je v Križanke pripeljala dva čarobna večera s prvovrstno filmsko glasbo in obiskovalce Festivala Ljubljana za hip odpeljala v svet čarovnij in urokov, vilincev, škratov in vseh drugih bitij. Glasba in albumi z glasbo za filmsko trilogijo Gospodar prstanov so prejeli tri oskarje, tri zlate globuse in štiri grammyje. ... Čarobni glasbeni odlomki so z odra Križank zveneli v izvedbi Orkestra in zbora Štajerske, glasba, ki spremlja dogodivščine Hobitov, pa vsebuje vrsto britanskih in irskih ljudskih inštrumentov, vključno z mandolino, keltsko harfo, museto (neke vrste harmoniko) in bodhranom, kar izraža Tolkienov pogled na Štajersko.

Katjuša Štingl, Križanke prežela čarobna filmska glasba, Slovenske novice, 23. 8. 2023

Pred dnevi so na svoj račun prišli ljubitelji filmske glasbe, saj so v okviru Festivala Ljubljana iz Križank več dni zapored odzvajale melodije s filmskih platen. En dan so gledalce popeljali tudi v skrivnostni svet Hobita, Gospodarja prstanov in Prstanov moči, kjer so filmsko glasbo pričarali orkester in zbor Šajerske, pevka Johanna Krumin, skupina dudarjev The King's Pipers, piko na i pa je v vlogi pripovedovalca postavil William Kircher, igralec iz trilogije Hobit, v kateri je igral škrate Bifurja, člana Thorinove družine, ki je spremljala Bilba Bisagina na slavnem popotovanju.

Vito Tofaj, V znamenju Gospodarja prstanov in Hobita, Lady, 23. 8. 2023

Trilogije filmov Gospodar prstanov se mi pravzaprav še do danes ni uspelo ogledati v celoti. Sem pa zagotovo tako oboževalec Tolkiena kot filmske glasbe, zato sem se zelo veselil predstave v Križankah. Prireditev je bila na meji spektakularnega. Posamezne dele je v smiselno celoto povezoval novozelandski igralec William Kircher, ki je igral v seriji filmov Hobit. Glasba je bila zelo raznolika, od instrumentalne v izvedbi Orkestra in zbora Šajerske do bolj humornih »Kraljevih godcev« (King's Pipers), ki so z zabavnejšo glasbo sekali temačnejše tone. Samo za glasbo si dogodek zagotovo zasluži najvišjo oceno. Odlični in zabavni povezovalci, ki je v predstavo skušal čim bolj vključiti tudi občinstvo, pa je bil vsaj zame češnjica na odlični torti. Pa lepa hvala Festivalu Ljubljana za vstopnici.

Čuri, Festival Ljubljana: Gospodar Prstanov & Hobit, Kralji ulice, 29. 9. 2023

Koprodukcija:

THE MUSIC OF THE WALL A Homage to Pink Floyd Star Entertainment

18. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Na odru Križank je kot solistka nastopila ameriška pevka Durga McBroom (1962, Kalifornija, ZDA), najbolj znana kot spremljevalna vokalistka skupine Pink Floyd. Za svoja leta je še vedno odlična pevka, plesalka, animatorka, polna odrske prezenze, kar se je pokazalo v dodatku, ko se ji je pridružila vokalistka, ki je ves večer spremljala nastopajočo glasbeno skupino Meddle.

Marijan Zlobec, The Wall (Zid) skupine Pink Floyd v Križankah, 20. 8. 2023

Šest glasbenikov nemške tribute skupine Meddle je poskrbelo za oživitev in avtentično izvedbo enega izmed najbolj znanih konceptualnih albumov vseh časov. Enajsti studijski album zasedbe Pink Floyd, The Wall, ki je izšel leta 1979, je zazvenel v vseh svoji veličini, skupini pa se je na odru pridružila tudi izkušena igralka, plesalka

in pevka Durga McBroom, ki je z originalno zasedbo Pink Floyd sodelovala kot spremljevalna pevka. Za še bolj doživeto izkušnjo so poskrbeli z vizualno svetlobno predstavo in videoprojekcijami, čisto tako, kot se spodobi za praznovanje enega največjih dosežkov v svetu rock glasbe.

Mediaspeed, Pink Floyd: The Wall, Festival Ljubljana, Suzy, 25. 8. 2023

Koprodukcija:

GLASBA HANSA ZIMMERJA IN DRUGIH

Star Entertainment

19. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Na koncertih bo mogoče slišati odlomke iz uspešnic, kot so James Bond, Pirati s Karibov, Gladiator in Medzvezdje, pa tudi glasbo Zimmerjevega vzornika, skladatelja Ennia Morriconeja. Povezovalc dogodka bo Jonathan Linsley, zvezda angleške televizije, ki ga je bilo mogoče videti tudi v franšizi Pirati s Karibov. Zimmer v svoji glasbi, ki temelji na združevanju sintetičnih zvokov s klasično orkestrsko glasbo, eksperimentira tudi z drugimi glasbenimi sredstvi, kot so jekleni bobni, havajska kitara, japonski inštrumenti, afriški bobni in razni zbori. Za svoje delo je prejel vrsto nagrad, med drugim oskarja in zlati globus za Levjega kralja in grammyja za Viteza teme, so zapisali na spletni strani Festivala Ljubljana. Od osemdesetih let prejšnjega stoletja je Zimmer ustvaril glasbo za več kot 150 filmov, med drugim za Dune: Peščeni planet, Ni časa umreti, Gladiator, Tanka rdeča črta, Bolje ne bo nikoli, Deževni človek, trilogijo Vitez teme, Izvor, Thelma in Louise, Poslednji samuraj in 12 let suženj.

N. K., Filmska glasba Hansa Zimmerja ponovno v Ljubljani, Rtvsl.si, 19. 8. 2023

19. avgusta je dve uprizoritvi dočakala filmsko-glasbena poslastica Glasba Hansa Zimmerja in drugih, ki jo je za Ljubljana Festival pripravil Star Entertainment Group. Filmski glasbi smo lahko gledalci prisluhnili ob 17. in še ob 21. uri, obakrat v Križankah. Opus Hansa Zimmerja je zares zavirljiv nabor številnih skladb iz najbolj razvpitih in z marsikatero ... nagrajenih filmov. ... Njegovo glasbo je izvedel Pokrajinski filharmonični orkester Ivano-Frankivsk, ki mu je dirigiral Sergej Černijak. Dogodka je povezoval 67-letni hollywoodski igralec Jonathan Linsley, ki smo ga mdr. lahko videli v dveh filmih Pirati s Karibov, instrumentalni glasbi pa so na odru redno delali družbo še trije utečeni glasovi. V slabih dveh urah in pol, ... je glasbena epopeja kar dvakrat – za uvod in zaključek – uprizorila najbolj pričakovano napovedno pesem z naslovom Drink Up Me Hearties Yo Ho iz filmske serije Pirati s Karibov, ki jo je občinstvo sprejelo z izrazito bučnim aplavzom. Na petdelnem platnu, ki se je dvigalo raz oder Križank, je bilo videti prizore, posledično pa z odra slišati tudi glasbo iz filmov Da Vincijeva šifra, Levji kralj – tudi v tem primeru je po izvedeni skladbi med publiko huronsko završalo precej krepko ploskanje –, Šofer gospodične Daisy, Interstellar, Gladiator in številnih drugih.

Rok Učakar Grašič, 71. Ljubljana Festival se bliža koncu, Domzalec.si, 1. 9. 2023

S prijateljem sva obiskala Križanke, kjer je veličastni ukrajinski filharmonični orkester Ivano-Frankivsk zaigral čudovito glasbo Hansa Zimmerja. Poslušali smo odlomke znanih del filmske glasbe: Levji kralj, Pirati s Karibov, James Bond, Gladiator, Medzvezdje, Vitez teme, Thelma in Louise in drugih, tudi dela Ennia Morriconeja. Orkestru je dirigiral Sergej Černijak, spremljali pa so jih solisti z neverjetnimi vokali: klasična sopranistka Johanna Krumin, klasična vokalistka in tradicijska zulu plesalka Portia Manyike ter gledališki igralec in pevec Linda Rheretyane. Povezovalc programa je bil Jonathan Linsley, ki je bil oblečen v pirata in je tudi igral enega izmed njih v filmu Mrtevčeva skrinja. Vsi skupaj so občinstvu pričarali resnično izjemno in krasno glasbeno doživetje. Z veseljem bi šla še kdaj poslušat kakšno zanimivo filmsko glasbo. Hvala Festivalu Ljubljana in hvala Kraljem ulice za brezplačni vstopnici.

Larissa Braatz, Festival Ljubljana: Glasba Hansa Zimmerja in drugih, Kralji ulice, 29. 9. 2023

Koprodukcija:

KLAVIRSKI DUO WITKOWSKI

FABIO WITKOWSKI, klavir
GISELE WITKOWSKI, klavir

21. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Fabio in Gisele Witkowski sta uspešen poustvarjalni dvojec, ki ga svetovni kritiki in poslušalci občudujejo zaradi živahnih ter dinamičnih štiriročnih izvedb. The New York Concert Review je njuno igranje opisal kot »izkazovanje čudovitega rubata in izjemno čistega igranja s čudovitim občutkom za ton«. Poleg poustvarjalne kariere uživata v pestrem akademskem življenju, pogosto pa se kot gostujoča umetnika in sodnika udeležujeta številnih mednarodnih pianističnih tekmovanj. Duo bo izvajal slogovno raznolika dela, začeni s Schubertovo *Fantazijo v f-molu*, enim skladateljevih največjih in najizvirnejših klavirskih del. Oblika fantazije s štirimi povezanimi stavki je most med tradicionalno sonatno obliko in svobodno zasnovano tonsko pesnitvijo. Sledila bo Barberjeva baletna suita različnih popularnih plesov s komičnim značajem. Recital bo sklenila klavirska izvedba Milhaudovega *Vola na strehi*, ki je prežet z več kot 20 različnimi brazilskimi melodijami in številnimi latinskimi ritmi.

Festival Ljubljana, avgust 2023

POVODNI MOŽ, pop-rock muzikal

Režiserka: **SARA LUCU**

22. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Muzikal so na odru Križank ponovno oživili ta teden, v sklopu Festivala Ljubljana, na katerem so lani doživeli več kot uspešno premiero. ... Predstavo je zvočno in plesno podkrepil 18-članski zbor ob spremljavi benda, za katerega je glasbo spisala ustvarjalna Neisha. »Glasba v muzikalu predstavlja 70 odstotkov. Tako kot bo dobra glasba, tako bo dobra predstava, seveda ob vseh drugih faktorjih, ki so prav tako pomembni. Glasba je tista, ki ga bo delala večnega in uspešno srečnega, če ne bo tako, bomo zelo žalostni,« je v smehu komentirala. Glede na to, kako muzikal navdušuje obiskovalce, verjamemo, da ekipa nikakor ni žalostna.

Katja Štingl, Ste bili na tem odličnem muzikalu, ki je bil v središču Ljubljane?, Slovenskenovice.si, 25. 8. 2023

Koprodukcija:

UTE LEMPER, vokal
Dirigentka: **ŽIVA PLOJ PERŠUH**
SLOVENSKI MLADINSKI ORKESTER

VANA GIERIG, klavir
GIUSEPPE BASSI, kontrabas

23. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Ute Lemper na tokratni evropski turneji ponuja občinstvu povzetek skladb, ki so najbližje njenemu stilu in čutenju. Gre za prepričljiv preplet odlomkov iz muzikalov, splet glasbe obdobja weimarske republike, izbor šansonov in nekaj novejših popevk na temo miru in ljubezni. Posodobljene so priredbe, v katerih prihaja do izraza interpretkina ljubezen do jazza in improvizacije. ... Vsekakor so zaslužni Slovenski mladinski orkester posebno omembo. Sestavljen je po vzorcu simfoničnih orkestrrov, vendar izvaja tudi skladbe drugačnih vrst. Tokrat se je na primer učinkovito prilagodil stilnemu izvajanju gostje Ute Lemper.

Breda Pahor, Sprehod med šansoni, muzikali, tangom..., Primorski dnevnik, 25. 8. 2023

Že uvod je pokazal zelo dobro pripravljenost orkestra, ... Po burnih aplavzih in ovacijah je svoj dodatek imel tudi Slovenski mladinski orkester z dirigentko Živo Ploj Peršuh. ... Za mlade glasbenike bo srečanje z Ute Lemper ostalo v trajnem spominu, saj se je ravno njim na odru pred vsemi zahvalila, da so njen nastop tako lepo spremljali.

Marijan Zlobec, Ute Lemper navdihnila mlade slovenske glasbenike z Živo Ploj Peršuh, Kritic.si, 25. 8. 2023

Festival Ljubljana je v minulih dneh gostil slovito Ute Lemper, vsestransko nemško umetnico, ki se je uveljavila na koncertnih in gledaliških odrih ter pri različnih filmskih produkcijah. V Poletnem gledališču Križank jo je spremljal Slovenski mladinski orkester pod taktirko dirigentke Žive Ploj Peršuh. ... Presunjeno in vidno ganjeno občinstvo jo je pospremilo z bučnim aplavzom in stoječimi ovacijami. Zagotovo je njen nastop ena izmed vidnejših točk Festivala Ljubljana in si ga bomo nedvomno zapomnili.

Katjuša Štingl, Mojstrica kabareta navdušila, Slovenske novice, 29. 8. 2023

Karizmatična pevka in igralka je v 40-letni karieri s 35 albumi, neštetiimi vlogami in nenazadnje nepozabnim nastopom na ikoničnem koncertu The Wall – Live in Berlin leta '90 očarala gledalce po vsem svetu. Navihana, duhovita, srčna in zapeljivata 60-letna dama je z energičnim nastopom, na katerem jo je spremljal Slovenski mladinski orkester pod vodstvom dirigentke Žive Ploj Peršuh, v ljubljanskih Križankah ustvarila enkratno vzdušje. Zaradi čutnih izvedb pesmi Milord, Kabaret, Blowin' in the Wind, Yo Soy María, All That Jazz in drugih bo ta večer vsem za dolgo ostal v spominu.

Vito Tofaj, V Kabaretu z divo, Jana, 29. 8. 2023

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

LJUBLJANA FESTIVAL.SI

BOSSA DE NOVO CÉSAR CAMARGO MARIANO, klavir

24. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Imel je dolg solistični uvod, kar je pomenilo koncertno ogrevanje za zelo posrečeno in občuteno sodelovanje s slovenskimi glasbeniki. Ves večer so se ujemali, kot da bi skupaj nastopali že leta, še posebej, ker se je pianist prilagajal našim skladbam, ... Prišel je iz Brazilije samo za ta koncert, kar je pohvalno, glasbeniki pa so se lahko izkazali v novi, bistveno obogateni zvočni podobi, ... Festival Ljubljana je v zadnjem času razširil paleto različnih glasbenih zvrsti, kot enakovrednih v mednarodnem poletnem festivalu, s čimer je povabil tisto občinstvo, ki te zvrsti bolj spremlja kot klasične. Nekaj novih nastopov bo do konca še dodal.

Marijan Zlobec, Bossa de Novo z gostom Césarjem Camargo Marianom, Kritik.si, 27. 8. 2023

Bossa de Novo je komorna jazzovska skupina in edina slovenska zasedba, ki se ukvarja z brazilskimi glasbenimi izrazi. ... Na koncertu Festivala Ljubljana se jim je pridružil brazilski pianist, aranžer, skladatelj in glasbeni producent César Camargo Mariano, ki je skupini poslal deset novih aranžmajev, ustvarjenih prav za to priložnost. Skupina je bila vsekakor počaščena zaradi njegovega obiska, saj v Sloveniji še ni igral, prav tako ni bil na turneji v

Evropi in je pripotoval zgolj za ta koncert. ... Celoten nastop je bil čutno obarvan, glasba je obiskovalcem segla vse do srca, saj se je zgodil ravno pravšnji preplet brazilsko-slovenske kulture, ki je poskrbel, da so obiskovalci iz Križank odšli zibajočih se bokov in polni ljubezni.

Katja Štingl, Na slovenskem odru izjemen glasbenik, poslušat so ga prišli znani Slovenci, Slovenskenovice.si, 28. 8. 2023

Strastno, temperamentno in čutno je bilo. Komorna jazzovska skupina Bossa de Novo je edina slovenska zasedba, ki se ukvarja z brazilskimi glasbenimi izrazi. V njihovem repertoarju najdemo pesmi v raznovrstnih jezikih, med drugim v portugalsščini, slovenščini, srbohrvaščini in francoščini. Tokrat se jim je pridružil brazilski pianist, aranžer, skladatelj in glasbeni producent César Camargo Mariano, ki je za skupino prav za to priložnost ustvaril deset novih aranžmajev. Glasba je obiskovalcem zlezla pod kožo vse do srca, saj se je zgodil ravno pravšnji preplet brazilsko-slovenske kulture.

Mediaspeed, Bossa de Novo in César Camargo Mariano, Suzy, 1. 9. 2023

Zato nas je zanimalo, ali bi vrhunski glasbeniki lahko razprodali večje prizorišče, in na vrhuncu 71. festivala Ljubljana smo dobili odgovor: Lahko! Že v predverje ljubljanskih Križank smo se težko prebili, za vhod v avditorij pa smo skoraj potrebovali pomoč varnostnikov. Zares. No, ko so na oder stopili Primož Vitez, Aljoša Kosor, Marko Gregorič, Mitja Vrhovnik Smrekar in Sergej Randelovič – RunJoe in zaigrali prvo pesem, njim lastno različico legendarne pesmi Selma skupine Bijelo dugme, so izginile vse težave sveta ter ves svet, če smo že pri tem. ... Hja, že večkrat ali celo nešteto krat smo bili na koncertih priče ovacijam, ki so jih bili deležni nastopajoči. A tokrat smo prvič doživeli, da so nastopajoči, člani skupine Bossa de Novo, namenili ovacije glasbeniku, ki je z njimi delil oder. No, brazilski pianist, aranžer, skladatelj César Camargo Mariano, dobitnik dveh prestižnih nagrad latin grammy, si jih je gotovo zaslužil, tako na začetku in na koncu koncerta.

Vito Tofaj, César je boss, Jana, 5. 9. 2023

Sponzor:

DUO LORENZ-BRIZANI

DOMEN LORENZ, violina
BERNARDO BRIZANI, violončelo

25. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Domen Lorenz, violinist in prejemnik številnih nagrad, je kot solist večkrat nastopil z Orkestrom Slovenske filharmonije, Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, Simfoničnim orkestrom SNG Opera in balet Ljubljana in Camerato Labacensis. Med njegove večje uspehe sodijo še nastopa v Frankfurtu in na Dobrodelnem Miklavževem koncertu RTV Slovenija ter izredno uspešna recitala v okviru Evropskega glasbenega poletja v Bergamu in Pragi. Na drugi strani čelist Bernardo Brizani deluje kot honorarni sodelavec v Simfoničnem orkestru RTV Slovenija, Orkestru Slovenske filharmonije in SNG Opere in baleta Ljubljana. V karieri je osvojil številne nagrade in priznanja (študentsko Prešernovo nagrado leta 2012) ter igral na nekaterih pomembnih glasbenih prireditvah doma in v tujini. Dvojec bo v prvem delu odigral godalna dueta izredno plodnega avstrijskega skladatelja Franza Antona Hoffmeisterja, ki je danes poznan predvsem kot glasbeni založnik, saj je

leta 1785 ustanovil eno prvih založniških hiš na Dunaju. V drugem delu bo mogoče slišati godalna dueta Wolfganga Amadeusa Mozarta – skladbi, ki predstavljata skladateljevo mojstrsko obvladanje melodične invencije, harmonije in medsebojne igre med inštrumentoma v komornem mediju.

Festival Ljubljana, avgust 2023

Sponzor:

BTC

PREDANI KORAKOM Modri in rumeni

Režiserka in koreografinja: **JANA KOVAČ VALDÉS**

28. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Letošnja glasbeno-plesna uprizoritev Modri in rumeni je sestavni del dolgoletnega projekta Predani korakom, ki že enajst let poteka pod okriljem Zavarovalnice Sava. Ne le korakajo, tudi hodijo, tečejo, odkrivajo nove kraje in pomagajo otrokom, ki se vključujejo v rehabilitacijo na URI Soča, da bi tudi oni pridobili gibke navdihe in zaplesali; ko ples navduši, pripomore k boljši fizični in učni kondiciji ter zdravi; ko dobra volja vse najbolj stori. ... Jana Kovač Valdes je poustvarila prave gibe, da so v plesu lahko vsi uživali, se zabavali in prepletali mladostna prijateljstva. In ko so se tako pristrčno združili, so zamenjali še kostume, ko so naenkrat vsi bili odedi v travnato zeleno barvo. ... Na odru je zavladovalo pristrčno, naravno vzdušje mladostne vedrine in se v središču njihovih travnatih iger, glasbe, plesa in pesmi znašel še

zeleni šotor. Za svoj zeleni tabor so pripravili še barvito zastavo, jo razgrnili in položili na okrogel podest, tudi zaplesali okoli nje, in ko je prišel čas slovesa ter poklonov, so se iz odrskih višav usuli še zlati, rumeni, rdeči, modri in zeleni lističi, ko veselju ni bilo kraja, otroci pa jih še sproti pobirali; zaključek pa odmeval v veselem vzdušju tako nastopajočih kot obiskovalcev.

Daliborka Podboj, Otroški plesalci že enajstič zbrani pod sloganom Predani korakom, tokrat v koreografiji in režiji Jane Kovač Valdes. Modri in rumeni v igri prepleteni zavzeli in navdušili Križanke!, Paradaplesa.si, 11. 9. 2023

Centri za rehabilitacijo
Republike Slovenije - Soča

KONSERVATORIJ ZA
GLASBO IN BALET
LJUBLJANA

PREDANI
KORAKOM

Sponzor :

Dirigent: **IVÁN FISCHER** **KRALJEVI ORKESTER** **CONCERTGEBOW**

28. 8. , GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Mahlerjeva 7. simfonija velja eno izmed njegovih najredkeje izvajanih simfonij. Že po premieri je begala kritike, ki niso našli rešitve glede interpretacije na prvi pogled relativno nepovezanih petih stavkov, obenem pa je simfonija, za razliko od večine skladateljevega simfoničnega opusa, izrazito neprogramska, kar se da blizu absolutni glasbi, torej čisti tonski umetnosti. Vseeno je Mahlerjev zvočni odtis slišán že v prvih taktih. V njemu značilnih sinkopiranih ritmi in odrezavi melodiki, tako da ne vstopamo spet v tako neznan zvočno okolje, četudi se presenečenja v smislu nepričakovanih kompozicijskih zasukov kar vrstijo ena za drugo. ... Kraljevi orkester Concertgebouw se je dejansko izkazal kot pravšnji za izvedbo tako zvočno pestre in izvajalsko virtuozne,

ter mestoma nenavadne simfonije, kot je Mahlerjeva 7, čeprav zares za nobeno od Mahlerjevih simfonij ne moremo reči, da je konvencionalna. Nenehne spremembe v tempu, metru in dinamiki kličejo po gibkem orkestru izjemnih posameznikov, slogovna raznolikost in gladko prehajanje med resnobnim, liričnim grotesknem in zmagovitim pa izjemnega dirigenta v našem primeru Ivána Fischerja.

Marko Šetinc, V okviru Festivala Ljubljana je nastopil Kraljevi orkester Concertgebouw, Radio Slovenija 1, 29. 8. 2023

Kraljevi orkester Concertgebouw je sinoči vrhunsko izvedel zahtevno Simfonijo številka 7 Gustava Mahlerja, pod vodstvom enega najvidnejših dirigentov, skladatelja in glasbenega direktorja Ivána Fischerja. Z Mahlerjem ima orkester svojevrstno povezavo. ... Orkester, ki je sinoči znova požel stoječe ovacije, je znan po brezhibni izvedbi od velikih klasičnih del, pa do sodobnih skladb. Med njimi je tudi Koncert za orkester slovenske skladateljice Nine Šenk, ki ga je izvedel spomladi v Amsterdamu.

Tina Šrot, Kraljevi orkester Concertgebouw navdušil občinstvo, TV Slovenija 1, 29. 8. 2023

Dirigent Ivan Fischer je izvedbo vodil z izjemno koncentracijo, notranjim nadzorom vseh sekcij s številnimi solističnimi mesti, z vsemi poudarki, ki izpričujejo Mahlerjevo skorajda že literarno vsebino, čeprav muzikologi ne navajajo kakšnih literarnih vzorov, a je že tako, da je bil Mahler sam tako pesnik kot epik, če se spomnimo že njegovih pesemskih ciklov. ... Fischer je s svojimi glasbeniki – skupaj jih je bilo na odru natanko sto – plus oba solista v četrtem stavku: mandolina in kitara, ob opaznem solu harfe – takoj na začetku pokazal elementarno moč zvoka, kot smo ga na letošnjem 71. Ljubljana Festivalu doslej opazili le pri Slovenski filharmoniji in njeni izvedbi Desete simfonije v e – molu Dmitrija Šostakoviča z dirigentom Vasilijem Petrenkom, ki sicer dirigira povsem drugače kot Fischer. ... Hvaležni smo Nizozemcem, da so nam prinesli tako redek in dragocen

glasbeni dar. Veselila nas je izjemna volja mladih glasbenic in glasbenikov, ki smo jih videli na odru in ki nadaljujejo gostovanja tega slavnega orkestra pri nas (z Gattijem, Honeckem, Hardingom, sedaj še Fischerjem).

Marijan Zlobec, Mahlerjeva Sedma simfonija izzvala orkanske ovacije, Kritik.si, 29. 8. 2023

Ljubljana Festival že tradicionalno povabi velike orkestre in tudi letošnji festival ni izjema. Včeraj je bil na vrsti Kraljevi orkester Concertgebouw iz Amsterdama pod vodstvom Ivána Fischerja, v prihodnjih dneh bo na vrsti Simfonični orkester iz Bostona (Andris Nelsons), na zaključnem koncertu pa bo nastopil Gewandhaus orkester Leipzig pod taktirko velikega Herberta Blomstedta. ... Iván Fischer je izbral interpretacijo, ki ... je v celoti vzpostavila izraznost in kontrast občutkov, katerih ambasador je glasba. ... Tako je bilo nekaj bolj umirjenih delov simfonije nadvse izrazitih, njihova duhovna jasnost pa je še bolj izstopala. Napeta, vznemirjena agogika je celotni izvedbi vdahnila veliko napetosti. Orkester se je odzval, kot smo lahko upravičeno pričakovali od orkestra na tej ravni, in sicer sijajno v vseh delih. Basovske godalne linije so bile izjemne z osmimi kontrabasi, ki so opravili neverjetno delo, ko so vzpostavljali dialoge in hkrati odločno podpirali neprekinjene povezave s pihali. Trobila, med katerimi so izstopali rogovi, so bila jasna in natančna. Tolkala so vrnila tiste rustikalne odtenke, ki so spominjali na starodavno in verjetno že izgubljeno podeželje. V zaključnem rondoju, ki je nekakšen povzetek Mahlerjeve ustvarjalnosti, je čustva, ki jih vzbuja tok glasbe, okrepila prav izredna povezanost ansambla. Odličen je bil med drugim tudi nastop prve violine. Občinstvo ... je dirigentu in orkestru namenilo četrtr ure vzklikov in aplavzov.

Paolo Bullo, Festival di Lubiana: la Royal Concertgebouw in concerto diretta da Iván Fischer, OperaClick.com, 29. 8. 2023

Kraljevi orkester Concertgebouw iz Amsterdama je pod taktirko Ivana Fischerja na Ljubljana Festivalu doživeto izvajal to drzno umetnino, ki tonsko shemo privede do skrajnih meja: gre za prefinjene in prodorne godalce, precizne kovinske oz. plemenite lesene instrumente ter sijajne soliste. Madžarskemu dirigentu je v približno 80-minutni impozantni umetnini s poudarjenimi gestami uspelo v bogatem zvoku pričarati zeleno strast, nikoli pojemajočo napetost in spevno zanesenost. V vse preveč pompozno orkestriranem finalu Rondoja, ki je svojčas povzročil veliko začudenje, je atraktivno interpretirano umetniško delo izzvenelo veselo in v svetlih barvah, kar je za Mahlerja neobičajno. V veliko veselje!

Helmut Christian Mayer, Gewaltiger Mahler, Kleine Zeitung, 30. 8. 2023

Prvi stavek simfonije se je ponujal kot festival izjemnih orkestrskih solistov, med katerimi ni nobene šibke točke. V zaporedju so briljirali glasbeniki na Wagnerjevi tubi, trobenti,

pozavni, flavti, oboi, klarinetu, fagotu, solistični godalci, timpanist, rog. Ustvarjalni nemir glasbenike komaj drži na stolah (še posebej takšna se je zdela koncertna mojstrica) in posledično tudi poslušalstvo. Zvočnost vsakega glasbila je specifična, vedno usmerjena v muzikalnost, kljub številnim agogičnim in dinamičnim barvanjem pa orkester več čas deluje kot homogena celota. Takšno dvojnost je s svojim vodenjem omogočal prav Fischer – njegova taktirka je navidez bolj ohlapna, dopušča svobodno soigro, a je vendarle ves čas usmerjajoča, skicira osnova razpoloženja, poudarke, formalno okostje in seveda deluje kot konstantna motivacija. V prvem stavku se je zdelo, da se Fischer še ogiba jasnejših potez, vsebinsko-emocionalnih kontur, toda nadaljevanje je bilo prav v tem pogledu povsem frapantno. Sledeči stavki so se namreč nizali kot demonstracije izrazitih karakterjev. Prva nočna glasba kot nekakšna mešanica med ciničnim klezmerjem in malo upehanim habsburškim korakanjem, scherzo kot praznik izmikajočih se sinkop in odbleskov valčka, druga nočna glasba se je spremenila v pretanjen odjek nežnih odtenkov, zasanjanih glasov in nočnih trzljajev. Finale, ki zna s svojo kontrapunktično motoriko zapadati v enoličje, pa je drvel z nezanosno silo, pri čemer je Fischer poganjal glasbeno žuborenje (poudarki, pohitki, umiritve, barvanja) na vsakem koraku in ga spretno ukrivljal proti končnemu izbruhu, v katerem so si roko podali nebrzdana virtuoznost, moč izraza in zvočna prosojnost. Lanski Honeckov Mahler je bil osupljiv, toda letošnji Fischer je Honecku odzvel mero. Ura in četrtr ure se je porazgubila v nekaj minut.

Gregor Pompe, Praznik glasbe, Dnevnik, 30. 8. 2023

Sponzor:

Sponzorji orkestra:

TRIMO

Booking.com

ING

GLOBAL PARTNERS CONCERTGEBOUWORKEST

JONATHAN TETELMAN, tenor LUDOVIC TÉZIER, bariton

Dirigent: **MARCO BOEMI**
Orkester Slovenske filharmonije

29. 8., SLOVENSKA FILHARMONIJA

Prvi del – francoski – je Ludovicu Tézierju ponudil priložnost, da pokaže svojo izvrstno dikcijo in lahkotnost vračanja pojoče besede, tako v čudovitem moškem duetu iz Bizetove opere Lovci biserov kot v ariji Athanaëla iz Massenetove opere Thaïs. ... Orkestrski deli so bili dobro izbrani in prav tako priljubljeni: znamenita Meditacija iz Thaïsa ... in Bakanal iz Saint-Saënsove opere Samson in Dalila. Drugi del, ki je bil italijanski, je ogrel dušo že z izvedbo znamenitega Plesa ur iz Ponchiellijeve La Gioconde, v katerem je maestro Boemi odlično upravljal navzkrižne povezave med prvimi deli orkestra, ki je v nadaljevanju večera svojo usklajenost potrdil z Verdijevo Močjo usode, katere Simfonija je bila odlično izvedena. Kar zadeva oba umetnika, je Tetelman ganljivo in lepo odpel Turiddujevo

Slovo od matere iz Mascagnijeve Cavalleria rusticana, Tézier pa je mojstrsko ubesedil Gérardov protirevolucionarni bes v Nemico della patria iz Giordanovega Andrea Chénierja. Tenor in bariton sta združila svoje čudovite glasove v velikem duetu o prijateljstvu iz Verdijeve opere Don Carlo. Na papirju bi se moralo končati tukaj. Vendar se ni, saj sta Tetelman in Tézier, ob izdatni pomoči Boemija, ki je posredoval tudi kot igralski partner dua, po navdušenem aplavzu izvedla duet Rudolfa in Marcela iz Puccinijeve opere La Bohème, za veličasten zaključek pa še duet Escamilla in Don Josėja iz Bizetove opere Carmen. Zmagoslavje je bilo zaslužno

Rino Alessi, Lubiana: Tézier e Tetelman, che coppia!, Le Salon Musical, 30. 8. 2023

Sinočnji koncert je, kar zadeva operno podobo letošnjega ljubljanskega festivala, znova navdušil. To je bil že drugi vrhunski koncert, na katerem smo spremljali dva izjemna solista. Ludovica Tézierja, enega največjih svetovnih baritonistov našega časa in Jonathana Tetelmana, ki velja za eno najvznemirjivejših prihajajočih zvezd med tenorji. Na gala koncertu, ki je bil iz Križank predstavljen v Slovensko filharmonijo, občinstvo z bučnimi aplavzi in vzkliki odobravanja ni skrivalo navdušenja nad solistoma, ki sta se predstavila z izbranimi odlomki iz francoskega in italijanskega opernega repertoarja. Francosko obarvani prvi del koncerta z deli Bizeta, Masseneta in Saint-Saënsa je bil ogrevanje za drugi del, v katerem je kraljeval italijanski patos, Ponchiellija, Mascagnija, Giordana in Verdija. Zadovoljstvo nastopajočih je bilo čutiti tudi pri obiskovalcih, ki so zares uživali v vrhunskem, brez pretiravanja, dramatičnem, strastnem in čustveno zelo napetem nastopu vokalnih solistov. Seveda je košček k mozaiku uspešne izvedbe prispeval tudi Orkester Slovenske filharmonije in dirigent Marco Boemi, ki je prepričal s predanostjo ubrani orkestrski igri.

Dejan Juravič, Jonathan Tetelman in Ludovic Tézier navdušila ljubljansko občinstvo, Radio Slovenija 1, 30. 8. 2023

Začelo in končalo se je s prijateljskim duetom: najprej je zazvenel tisti iz Bizetove opere Lovci biserov, nato pa se je odličen večer v Slovenski filharmoniji zaključil s slavnim duetom iz Verdijeve opere Don Carlo. Oba pa sta uprizorila močan učinek, saj je Ljubljana Festival postregel z dvema odličnima glasovoma: Jonathan Tetelman je vzpenjajoča se zvezda na opernem nebu, ki kot tenorist zagotavlja čudovito svetlo, lirično barvo glasu z izrazito plemenitostjo in zanesljivo, sijočo višino. Ludovic Tézier pa že dalj časa velja za enega najboljših baritonistov na svetu. Njegov mehek in močan glas premore obilnians in plemenito eleganco. Vmes so bile na vrsti še prave poslastice, kajti Tetelman je blestel z Wertherjevo arijo Pourquoi me réveiller Julesa Masseneta ali z arijo Macduffa O figli, o figli miei!, ki jo je zapel šele v Verdijevem Macbethu na festivalu Salzburger Fests-piele. Tézier je navdušil s pesmijo torera Escamilla iz Bizetove Carmen in tudi kot Gérard z arijo Nemica della patria iz Giordanove opere Andrea Chénier. Slovenska filharmonija je pod vodstvom Marca Boemija tankočutno spremljala oba izjemna pevca, navdušila pa

je tudi z uverturo iz Verdijeve opere La Forza de destino ali z intermezzom iz Massenetove opere Thaïs s čudovitim violinskim solom koncertnega mojstra.

Helmut Christian Mayer, Exquisites Sängerefest, Kleine Zeitung, 31. 8. 2023

Nov koncert opernih arij v okviru Ljubljana Festivala je ponudil novi zvezdniški imeni – Jonathan Tetelman se pravkar prebija med vodilne tenorje ..., baritonist Ludovic Tézier pa je že dobro utrjena operna marka. Tetelmanov glas se zdi sorazmerno ozek, celo bolj liričen kot dramatičen, a nato se na višinah in dinamično izpostavljenih mestih osupljivo odpre in premore resnično napol junaško moč. Pevec se specifične glasu zaveda in računa prav na takšno voluminozno odpiranje, ki deluje zares impresivno, ... Če je tako v duetu iz Verdijeve opere Don Carlo junaško preskočil v junaški motiv in s tem tudi dramatično-vsebinsko nakazal glasbeno spremembo, ... Teziér ... v svojih vlogah se kaže popolnoma gotov. ... V toreadorjevi ariji iz Bizetove Carmen je njegov glas hkrati robusten in samozavesten, toda gotovo je najbolj izstopil iz Gérardovo arijo iz Giordanove opere Andrea Chénier, v kateri je napenjal zelo široke izrazne loke, v katerih se je njegov glas raztezal od recitativnega do melodično opojnega.

Gregor Pompe, Pevske vrline v votli steklenici, Dnevnik, 1. 9. 2023

Tokrat so vremenske razmere – predstavitev koncerta iz Križank v Slovensko filharmonijo – pripomogle k popolnemu zlitju dveh moških glasov in orkestra, ki ga je odlično vodil Marco Boemi. ... Orkester slovenske filharmonije je bil izredno dobro pripravljen. Dovršeno v spremljevalni vlogi solistov kot tudi samostojno, naj bo to v odlični izvedbi Saint-Saënsove Bakanal iz opere Samson in Dalila ..., v Plesu ur iz opere Gioconda A. Ponchiellija ..., v liričnem intermezzu J. Masseneta iz opere Thaïs ... in v razgibani Verdijeви simfoniji (uverturi) iz opere Moč usode. Oba solista sta se dokazala z izjemnimi glasovnimi sposobnostmi in suverenim nastopom, pri čemer lahko brez pomislekov za zvezdo večera proglasimo 35-letnega Jonathana Tetelmana, ki se nezaustavljivo uveljavlja na evropskih ... odrih in v newyorški Metropolitanki. Z vsakim taktom in odpeto frazo je dokazal, da je s svojim veličastnim, sijoče obarvanim glasom eden najvznemirljivejših in vzhajajočih zvezdnikov na opernem nebu. V njegovem nastopu je bilo nemogoče najti kakršnokoli pomanjkljivost, še več, njegov glas je v vsej žametni milini mogočno donel po dvorani. Celó do te mere, da je poslušalec dobil občutek, da gre za glas, ki presega kapacitete dvorane in ki ga je s svojo intenzivnostjo pripeljal do ekstatične zamaknjenosti. Tetelmanova odlika je tudi izreden čut za sozvočje v duetih, kar je z isto mero odlično obvladal tudi 53-letni Ludovic Tézier, ki se ponaša z bogato kariero in mogočno polnim glasom, tako da so bili tako njuni samostojni kot skupni nastopi prava poslastica. Dvojica je navdušila že v uvodnem duetu Nadirja in Zurge iz opere Lovci biserov ... z izredno ubranostjo in zanosno uravnoteženimi začetki fraz; nato v duetu Escamilla in Don Joséja iz Bizetove Carmen ...; njun skupni vrhunec pa je bil nedvomno popolno odpet duet Don Carlosa in Rodriga iz opere Don Carlos (Dio, che nell'alma infondere amor). Samostojno se je Tézier najprej

izkazal z Massenetovo arijo Athanaëla iz opere Thaïs ...; nato z interpretacijo Escamillove arije G. Bizeta iz opere Carmen ..., ki sicer sega v malenkost manj izrazito nižjo lego njegovega glasu: v drugem delu pa je v vsej mogočnosti navdušil še kot Gérard iz opere Andrea Chénier A. Giordana ...

Damijan Vinter, Popolno zlitje glasov in zvokov, Večer, 4. 9. 2023

Orkester Slovenske filharmonije je rezidenčni orkester Festivala Ljubljana 2023.

Sponzor:

KITARSKI DUO SRĐAN BULATOVIĆ IN DARKO NIKČEVIĆ

SRĐAN BULATOVIĆ, kitara
DARKO NIKČEVIĆ, kitara

30. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Vpliv Francisca Tárrege (1852–1909) na 20. stoletje, predvsem posredno z njegovimi učenci, med katerimi so bili Emilio Pujol, Maria Rita Brondi in Josefina Robledo, je bil izjemen. ... Med njegova najbolj znana dela spada skladba Spomini na Alhambro (1899), katere največji tehnični izziv je obvladanje tremola, pri čemer prstanec, sredinec in kazalec zaporedno ubirajo posamezno noto melodije tako hitro, da je rezultat iluzija ene dolge neprekinjene note, medtem ko palec hkrati igra spremljavo v obliki razloženih akordov. (Iz programa). Tu smo spet doživeli polnokrvnost in rafiniranost interpretativnih občutkov in odlično ujemanje obeh, seveda ob pravem izboru same skladbe. ... Bolj pa je presenetil zadnji izbor in zaključek prvega dela njenega koncerta. Če bi tu dal uganko, ne bi nihče pomislil, da bo odgovor: Bolero Mauricea Ravela. Aranžma je napravil Srđan Nikčević. Lepota Bolera je, kot smo več verzij slišali in videli v raznih programih tudi na Ljubljana Festivalu ... – za duo kitar prav taka, ker ne izgubi tu sicer skromne, a jasne melodije, ne dinamike, ritma, zvočnega vtisa, samo da beremo in slišimo glasbeni prevod za dve kitari in se nad njim navdušujemo. Posebnost izvedbe je bil udarec z ного oziroma uporaba posebne zvočne naprave (ob udarjanju z ного nanjo) in igranje vodilne melodije enega kitarista, spremljava pa drugega.

Marijan Zlobec, Kitarski duo Srđan Bulatović in Darko Nikčević, Kritik.si, 5. 9. 2023

OD SHAKESPEARA DO SEVDAHA

IBRICA JUSIĆ, kitara

30. 8., KRIŽEVNIŠKA CERKEV

Tako je s hrvaškim kantavtorjem, šansonjerjem, dubrovniškim trubadurjem Ibrico Jusićem, poslušaj ga lahko le nekaj minut in postaneš njegov oboževalec. Ibrica je prvi album izdal leta 1975 in s pesmimi Mačka, Dobro jutro, Margareta, Ponoč in drugimi osvojil občinstvo nekdanje skupne države. Vendar ni pisal le lastnih besedil, rad je skladal na verze Shakespeara, Brechta, in Antića, in zato je bil in je edinstven. Da je koncert poimenoval od Shakespeara do sevdaha, ni torej nobeno naključje. ... Tudi mi smo Ibrico poslušali na številnih koncertih v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja, na nastopih nas je vedno prevzela glasba in so se nas dotaknila čutna besedila. Koncert v Križevniški cerkvi je bil, kot vsi v dolgi in uspešni karieri, čudovit in res, med njegovim nastopom ali v njegovih pesmih ni niti kančka neiskrenosti, kaj šele laži. Presenetljivo je, da se niti njegov glas, čeprav bo decembra dopolnil 79 let, ni spremenil in je še vedno božanski.

Vito Tofaj, Z okusom po še, Jana, 5. 9. 2023

UROŠ PERIČ & BIG BAND RTV SLOVENIJA

Cheek to Cheek s prijatelji

Dirigent: **LOJZE KRAJNČAN**

31. 8., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

V Ljubljano je prišel ameriški pevec jazza, Ray Charles, no, ne zares, moški, ki ga primerjajo z njim – pa! Uroš Perič, ki veliko potuje po svetu, v naslednjem letu pa bo že dvajset let od začetka njegove uspešne glasbene kariere. V ta namen je pripravil vrsto posebnih koncertov, s prav posebnimi gosti. Na odru so mu delali družbo Tjaša Fajdiga, New Swing Quartet in Neisha.

Anastasija Jovič / Alen Podlesnik, Uroš Perič navdušuje s prav posebnimi koncerti, POP TV, 1. 9. 2023

V nabito polnih Križankah je na odru gostil Tjašo Fajdiga, Neisho, Oto Pestnerja in New Swing Quartet. Prav tako so mu družbo na odru delale njegove The Pearlettes in ves čas koncerta eden in edini RTV Big Band Slovenija. Uroš je po koncertu povedal: »Srečen sem, da imam ob sebi tako profesionalno ekipo, ki odlično skrbi zame, hkrati pa moram po-

hvaliti publiko v Križankah, saj je vsakič znova neverjetna. Energijo se čuti na oder in veseli me, ko vidim nasmejane obraze po koncertu. Moji današnji gostje pa so naredili samo še piko na i.« Uroš je prav tako razprodal Koncert na Starem Gradu v Celju. Domače mesto Uroša Periča je bilo zvečer prav posebej nabito z energijo. Uroša v Celju pozna veliko ljudi, zato je bil koncert sproščen in poln smeha ter zabave. Uroša v septembru čaka še veliko koncertov, naslednje leto pa je v planu izid knjige ter njegova 20. obletnica kariere.

Klara Laura Kos, Uroš Perič je ponovo razprodal Ljubljanske Križanke, Si21.com, 4. 9. 2023

Piše se leto 1950. V svoji najboljši opravi sedite v klubu Blue Note Jazz v New Yorku, v zraku se prepletajo vonji parfuma, cigar in konjaka. Vaše telo opijajo soul, blues in jazz melodije v sožitju žametnih glasov. Natančno tak občutek smo pred dnevi dobili v Križankah na koncertu Cheek to Cheek glasbenika Uroša Periča. Na odru so se mu pridružili tudi Neisha, New Swing Quartet & Oto Pestner, Tjaša Fajdiga in The Pearlettes, češnje na vrhu torte pa je dodal še Big Band RTV Slovenija pod taktirko Lojzeta Krajncana. Kljub hladnejšemu večeru so bile polne Križanke razgrete do konca, vsi pa se strinjamo, da smo doživeli nepozabno koncertno poslastico.

Vito Tofaj, V sožitju žametnih glasov, Lady, 6. 9. 2023

..., kdo je Uroš Perič, pa je večini ljubiteljev soula, bluza in jazza odveč razlagati. Čeprav se, kadar zapoje in zaigra na klavir, Uroš utelesi v velikega umetnika Rayja Charlesa, je veliko več kot le izvrsten Rayjev interpret. Je genialen skladatelj, vrhunski pianist in neprekosljiv pevec, in če tega ne bi vedeli ali verjeli, bi vam Uroš lahko pokazal nagrade, ki jih je prejel: najboljši jazz nastop (Švica), najboljši jazz vokal (Nemčija), 2. mesto na mednarodnem tekmovanju v pisanju bluzovskih besedil (Nashvill, ZDA). No, če sodimo po v hipu razprodanemu Uroševem koncertu v Križankah, je ljubiteljev najbolj priljubljene glasbe z začetka in sredine prejšnjega stoletja v Sloveniji veliko. Vsi so z veseljem skočili na vlak, imenovan Cheek to Cheek (Lice ob licu), in z njim jih je Uroš v spremstvu Big Banda RTV Slovenija pod vodstvom dirigenta Lojzeta Krajncana popeljal v zlato dobo jazzu, bluza in soula. Na slastni torti, s katero so na vlaku postregli, je bilo nekaj slastnih češnjic: New Swing Quartet, pevka Tjaša Fajdiga in glasbenica Neisha.

Vito Tofaj, Z licem ob licu, Jana, 12. 9. 2023

Sponzor:

Koprodukcija:

HOMMAGE À VOJKO ŠTUHEC: PET LET KASNEJE

Kustosinja: **dr. NELIDA NEMEC**

1.-21. 9. 2023, KRIŽEVNIŠKA CERKEV

V okviru festivala Ljubljana že vrsto let pripravijo tudi samostojno likovno razstavo. Kustosinja Nelida Nemeč od leta 2017 v ospredje postavlja spomin na kiparje, med katerimi so številni ustvarjali predvsem v drugi polovici prejšnjega stoletja. Družijo jih tudi nekatere skupne likovne značilnosti in izobrazba. Po Negovanu Nemcu in Tonetu Demšarju v sklopu cikla tako tokrat predstavlja kiparja Vojka Štuhca. Billi so sošolci, ki so vsi izhajali iz figuralike in ostajali do neke mere klasičnih modernističnih okvirih likovnega jezika. Med njihovimi profesorji je imel pomemben vpliv Slavko Tihec, ki je

v slovenski prostor vnašal nove kiparske poglede in materiale. Tako Nelida Nemeč, ki pri Vojku Štuhcu izpostavlja ljubezen do oblikovanja materiala. Segal je po laporju, lesu, glinu, marmorju in pozneje celo kovini. Odločitev za material in specifičen način obdelovanja pa je vplivala tudi na njegovo usmeritev k določenemu likovnemu izrazu, v katerem je prehajal med figuraliko in abstrakcijo.

Iza Pevec, Razstava Hommage a Vojko Štuhec: pet let kasneje, Radio Slovenija 3, 1. 9. 2023

Križevniška cerkev v Ljubljani je postala razstavni prostor, v katerem so se z razstavo Hommage a Vojko Štuhcu: 50 let kasneje, poklonili akademskemu kiparju Vojku Štuhcu ... Na razstavi, katere kustosinja je Nelida Nemeč, je predstavljeno delo Štuhca, ki poleg Slavka Tihca velja za enega najbolj prepoznavnih mariborskih kiparjev. Na ogled je 16 del, od figuralike do bolj abstraktnih umetnin. ... Letos je prvič posthumno predstavljen njegov opus v izboru del, ki zaznamujejo njegovo ustvarjalno obdobje od leta 1973 do leta 2007. Kot je ob razstavi zapisala dr. Nelida Nemeč, je Vojko Štuhec deloval in živel v Mariboru, kjer je tako z razstavami kot javnimi deli in tudi pedagoškim delom v širšem štajerskem prostoru pustil neizbrisen pečat. »Malo manj prisoten je bil v drugih okoljih in zato naj bo ta razstava, ki v izboru prikazuje prerez razvoja njegovih ustvarjalnih načel, odlična priložnost, da vstopimo v njegov kiparski svet, ki nas zgovorno nagovarja z njegovimi najbolj prepričljivimi kiparskimi deli.«

Neznani avtor, Poklon Vojku Štuhcu, Reporter, 4. 9. 2023

JEAN-YVES THIBAUDET, klavir Dirigent: **ANDRIS NELSONS** **BOSTONSKI SIMFONIČNI ORKESTER**

1. 9., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Bostonski simfonični orkester se je pod dirigentskim vodstvom Andrisa Nelsonsa izkazal z vsemi vsebinskimi in glasbenimi poudarki sicer znane partiture Igorja Stravinskega. Opazni so bili interpretacijsko izdelani vsi detajli, v sami legi orkestra so presenetili trobilci: trobente, pozavne in tuba, ki jih je dirigent postavil na vrh dvorane, kot tam naši glasbeniki ne igrajo. Kaj je to pomenilo, smo slišali v dominaciji sijajnih trombonov, ki so bili sinoči najboljša sekcija v orkestru, ... Jean-Yves Thibaudet je koncert izvedel kar avtobiografsko, bi se dalo ugotoviti. Koncert mu je pisan na kožo, z njim se identificira, saj lahko pokaže ves svoj odprt karakter, rahlo ležernost, sproščenost, malo jazzovskega ali vsaj ritmično razgibanega temperamenta, ki je odprl

kulturni Pariz v času pesniške dekadence in zatem simbolizma kot vrhunske poezije vsej Evropi in svetu (in imel pomemben vpliv tudi na slovensko literaturo). Jean-Yves Thibaudet kot eden redkih pianistov sploh poudari ravno ta koncert, ki ga drugi pianisti ne izvajajo, kot svoje glasbeno in pianistično ogledalo; malo hedonistično, bi bil prevladujoč vtis. Ves čas svojega igranja, z dvema kratkima kadencama, je Jean-Yves Thibaudet pokazal svoj pianistični perfekcionizem zvočnega razkošja in na več mestih precej posebnih zvočnih barv ali kar mini dialogov znotraj posameznih pasaž, kar je tako skladatelja kot pianista postavilo v modernejšo izvajalsko luč.

Marijan Zlobec, Bostonski simfonični orkester prvič v Ljubljani, Kritik.si, 2. 9. 2023

Bostonski simfonični orkester velja za enega najboljših tovrstnih sestavov na svetu. To brez dvoma tudi je. V Ljubljani se je predstavil z dirigentom Andrisom Nelsonsom ter zanimivim in vsebinsko zaokroženim programom. Najprej s štirimi afroameriškimi plesi Carlosa Simona, ameriškega skladatelja mlajše generacije. Avtor je delo napisal leta 2022 prav po naročilu Bostonskega simfoničnega orkestra. Barviti in ritmično razgibani skladbi je sledila orkestrska različica Petruške Igorja Stravinskega, pri kateri je seveda prav tako v ospredju ritem. A ne le tolkalci, že pri prvi skladbi so se izredno izkazali tudi trobilci, vrhunec večera pa je nastopil s Koncertom za klavir in orkester številka 5 v F-duru opus 103 Camila Saint-Saënsa, pri katerem se je predstavil pianist Jean-Yves Thibaudet. Prefinjenost glasbenega izraza z nekaterimi posebnimi in presenetljivimi zvočnimi barvami, ki jih je znal izvabiti iz inštrumenta ter lahkotno poigravanje s pasažami so glavne značilnosti, njegove lahko bi rekli skoraj popolne interpretacije. Za popoln, morda celo preveč popoln, bi lahko označili tudi celoten koncert, sklenjen z Valčkom Maurica Ravela. Manjkalo ni ničesar, ne v muzikalnem ne v tehničnem vidiku interpretacije.

Polona Gantar, Pretekli konec tedna sklenili letošnji Festival Ljubljana, Radio Slovenija 3, 6. 9. 2023

Da je ameriška kultura, tudi tista, ki ukrivlja klasično glasbo, precej drugačna od evropske, je razkazovala že uvodna skladba, ki jo je za svoje gostovanje v Ljubljani izbral Bostonski simfonični orkester. Štirje afroameriški plesi Carlosa Simona so izrazito briljantna in virtuoza popularna glasba. ... Z nadaljevanjem programa smo se premaknili v utečene tirnice glasbene preteklosti. Kot že v Simonovi skladbi je tudi izvedba Petruške Igorja Stravinskega potrdila, da pred nami muzicira vrhunsko izvajalsko telo, pri čemer je ponovno pomembno, da kolektiv zveni organsko povezano, predvsem ritmično izrazito eksaktno, posamezne sekcije pa nastopajo odločno, intonančno brezhibno, tudi muzikalno dejavno. Seveda so takšne odlike kot nalašč za fragmentirano razkosano partituro Petruške, v kateri je pomemben del namenjen spremenljivemu ritmičnemu pulzu in tudi posameznim solistom (najbolj izrazito sta izstopili prva trobenta in prva flavta). Andris Nelsons se je pri Petruški dokazal kot mojster detajla, številna drobna mesta je osvetljeval z novo, močno lučjo, Veliki francoski pianist Jean-Yves Thibaudet se je nato predstavil še s Saint-Saënsovim Petim klavirskim koncertom, ki ga je, zanimivo, v Ljubljani že igral. Thibaudetov pristop je izrazito atletski, vsaj v prvem stavku. ... Thibaudet bolj zaupa poletu, kristalni čistosti pasaž, nepretrganemu utripu. Zato pa vpihuje več raznolikosti v počasni stavek, v katerem vsaka nova melodična misel izpod njegovih prstov dobiva novo, sočno barvno zaokroženje. Thibaudet tako bere Saint-Saënsovo glasbo z značilno klasicistično zadržanostjo, s čimer gotovo smiselno razgrinja eno izmed skladateljevih estetskih plati. ... Končni Valček Mauricea Ravela je bil ponovno opulenten v orkestrskih barvah in virtuoznosti skupne igre ter zvočne izdatnosti, ki nikoli ni nasilna. Nelsons je mojster taktirke, agogične meandre ukrivlja z največjo lahkotnostjo, ...

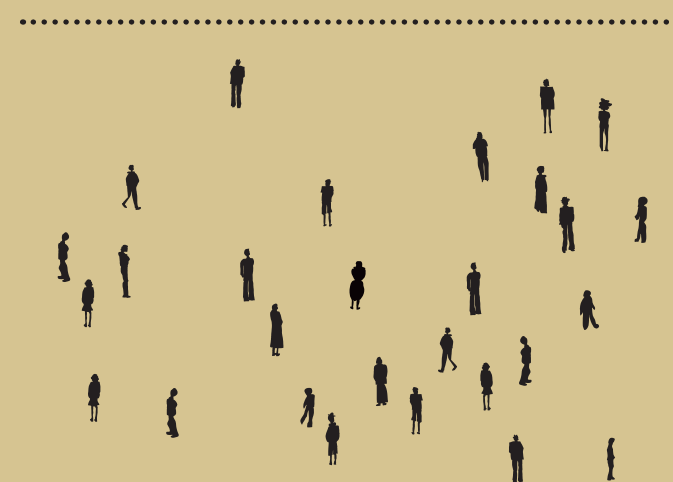
Gregor Pompe, Preobjedli se bomo presladkega, Dnevnik.si, 6. 9. 2023

Ko smo vstopili v preddverje Gallusove dvorane (Cankarjev dom), smo v pričakovani gneči pred koncertom Bostonskega simfoničnega orkestra in

francoskega pianista Jeana-Yvesa Thibaudeta, 62-letnega (dopolnil jih je 7. septembra) v Los Angelesu živečega umetnika, dobresedno začutili vznemirjenost. Čeprav nastopi svetovnih glasbenih zvezd na Festivalu Ljubljana niso nobeno presenečenje, nasprotno, je bilo, kot da se je pred devetimi leti, ko je na zaključku 62. Festivala Ljubljana zaigral Ravelov Koncert za klavir in orkester, med vrhunskim francoskim pianistom in ljubljanskim občinstvom stkala posebna vez. Takšna, kakršno znajo z neprekosljivo, a hkrati igrivo izvedbo najlepših del klasične glasbe, samozavestnostjo in karizmo stkati le najboljši in največji. Koncert za klavir in orkester št. 5 v F-duru, ki so ga poimenovali Egiptovski, hkrati pa je bil zadnji klavirski koncert Camilla Saint-Saënsa, je po zaslugi Thibaudeta in izvrstnih bostonskih simfonikov zazvenel zunajzemeljsko! No, gotovo je, da obiskovalci niso bili vznemirjeni le zaradi koncerta samega, ampak tudi, ker je bil eden izmed zadnjih na 71. Festivalu Ljubljana.

Vito Tofaj, S Francozom v Egiptu, Jana, 12. 9. 2023

Sponzor:

VLADO KRESLIN

Mali bogovi & Beltinška banda

2. 9., POLETNO GLEDALIŠČE KRIŽANK

Kreslin ima prav gotovo naravni instinkt in samozavedanje; kdo sem, kaj sem, kaj znam, kaj lahko dajem, kje je moje notranje ravnovesje, kateri so odtenki mojega nastopanja, ki so najbolj prepričljivi...In še bi lahko našteval. ... Naš glasbenik vedno najde kakšen bolj prozaični element, da se lahko izkaže kot pripovedovalec zgodb, vsebin, zgodovine, družinskih doživljanj, kot je bila sinoči pripoved o očetovi črni kitari, ... Zdi se, kot da je svoj opus vsebinsko, tekstovno in glasbeno ter pevsko že zaokrožil, ... Koncert je postal celota, povezana z avditorijem. ... Čutenje skupaj z nastopajočimi, seveda najprej in predvsem z Vladom Kreslinom, je bilo sinoči v avditoriju močno, emotivno, ganljivo, medgeneracijsko, saj sem opazil tako petje petletne punčke kot njene mame ali še babice.

Marijan Zlobec, Vlado Kreslin: "Da, da, da, da, da, da, da, da, da, vse se da!", Kritič.si, 3. 9. 2023

Za nami je pester konec tedna, ki je bil predvsem glasbeno obarvan. V Križankah nas je zabaval Vlado Kreslin, ki že 32 let tradicionalno nastopa na Festivalu Ljubljana. Priljubljeni kantavtor iz Prekmurja vlado Kreslin je živa legenda slovenskega glasbenega prostora. Njegovo dolgoletno kariero so zaznamovali tudi Martin Krpan, Mali bogovi in Beltinška banda. Izdal je že več kot 30 albumov izdal več pesniških zbirk nastopa v filmih in gledališčih, številne njegove pesmi pa so ponarodele. In prav ta njegova kombinacija recept za uspeh saj na odru Križank nastopil že 32 leto zapored, koncert pa je bil zopet razprodan.

Nejc Simšič, Uspešnice, TV Slovenija 2, 4. 9. 2023

Slovenski kantavtor in pesnik Vlado Kreslin že več kot 30 let uspešno polni Križanke. Tudi letošnje leto ni bilo izjema, saj je na najlepšem poletnem odru Ljubljane odigral še en nepozaben koncert. Za sabo ima dvajset odmevnih albumov, v Sloveniji in širše pa je znan po pesmih *Preko Mure*, *preko Drave*, *Namesto koga roža cveti*, *Tisoč let* in številnih drugih. Priljubljen pa je tudi pri hrvaškem občinstvu. Pred kratkim je tako nastopil na Brionih. Promotor in najvidnejši ambasador Prekmurja ima v Sloveniji kulturni status, zato poleg že tradicionalnih poletnih koncertov več kot dvajset let prireja tudi božične koncerte v ljubljanskem Cankarjevem domu. Za njegove zveste privrženice in občinstvo so to prvovrstni dogodki.

Neznan avtor, 4 ASA, Zlatne žice Slavonije 2023., Vlado Kreslin, Grupa Bold, CMC News, 4. 9. 2023

ZAKLJUČEK 71. LJUBLJANA FESTIVALA

Dirigent: **HERBERT BLOMSTEDT**
GEWANDHAUS ORKESTER LEIPZIG

3. 9., GALLUSOVA DVORANA, CANKARJEV DOM

Na zadnji prireditvi je nastopil eden največjih in najprestižnejših evropskih orkestrov Gewandhaus orkester Leipzig pod vodstvom Herberta Blomstedta. ... Blomstedt je odlično razumel »neaktualnost« – glede na glasbeni kontekst časa – *Simfonije št. 5 v B-duru* Franza Schuberta, s katero nas je, potem ko je v programu prevladoval Beethoven s čudovito romantično napetostjo, popeljal korak nazaj v času ter nas vrnil k Mozartu in Haydnju, tako z zmanjšano orkestrsko zasedbo kot s skoraj komornim navdihom. Rezultat je glasba, v kateri je lahkotnost ozadja še dodatno oplemenitenata

s plemenito in zadržano potezo, z zmerno, a zelo učinkovito dinamiko, ki okrepi subtilno eleganco godal. Hkrati pa agogika, ki je hitra in živahna, a nikoli prehitra in drzna, daje pripovedi tisto veselo fluidnost, zaradi katere je predstava v hipu tako izčrpna, da sem si na koncu mislil: »Še bi!« Blomstedt je ob podpori prve violine Franka-Michaela Erbena užival v viharju iskrenih aplavzov občinstva in našel tudi čas, da se je poklonil vsem delom orkestra. ... Pravzaprav je odveč posebej hvaliti orkester, kot je Gewandhaus, ker pa je treba povedati nekaj besed, bom zapisal le, da je bil orkester preprosto popoln, saj združuje tehnično mojstrstvo z nenavadno toplino in čustvenim sodelovanjem, ...

Paolo Bullo, Festival di Lubiana: Concerto di chiusura con la Gewandhaus Orchestra di Lipsia diretta da Herbert Blomstedt, OperaClick.com, 5. 9. 2023

Že mogoče, da potrebuje telesno krhki, šestindevetdesetletni Blomstedt, pomoč pri hoji, a ko se usede pred orkester in vzmahne z rokama, leta in starost čudežno izginejo, čutiti je mogoče samo še globino glasbeniškega in najbrž tudi osebnostnega duha – lahko da se telo stara, a prožnost duha očitno ostaja večna. In za svoje gostovanje si Blomstedt ni izbral kakih obteženih, težkih, monumentalnih izjav, ki bi govorile s silo in počasnostjo, temveč Schuberta in Berwalda, dela, ki žarijo od živahne življenjske energije. No, ali pa jih je k taki poživljajoči energiji pripravil Blomstedt z izjemnimi partnerji, glasbeniki Orkestra Gewandhaus iz Leipziga. Schubertova Peta simfonija se nekako le nerada izvija iz klasicističnega plašča, toda nekateri detajli že kažejo smer proti bolj liričnemu in individualiziranemu. Blomstedt je mojster prav takšnih detajlov, s katerimi prvenstveno gradi posamezne fraze, a ima hkrati pregled tudi nad celoto. V svojih skromnih gibih je izjemno poveden, glasba se pod njim spreminja v zvesto oblikujočo se glino in v trenutku pred nami valovi celoten orkester in glasbeno tkivo. Simfonični Schubert lahko zveni štirioglati, ujet v kvadraturu ponavljanja, a pri Blomstedtu izstopi pečna melodija, neponovljiva zvočna eleganca in redke senčne ali dramatične zaostritve. Brez velikih gest ali ekscentričnosti dosega, da glasba zapoje z vsem svojim notranjim sijajem. Berwaldova Tretja simfonija stopa v primerjavi s Schubertom še nekaj korakov naprej proti romantičnemu, a obenem ne izgublja klasicistične radoživosti. Ali spet bolje – je ne izgublja pod Blomstedtovim vodstvom. Spet se je Blomstedt dokazal kot nevidni mojster. Glasba je tekla povsem samoumevno in se levila iz dramatičnega v poživljajoče, dosegla z drugo temo drugega stavka vrhunec lirčnosti, se hitro umaknila skoraj Mendelssohnovemu vilinskemu svetu in v finalu nato smelo prestopala med radostnim in tudi deloma junaškim. Glasba je brbotala, žuborela, pri čemer je orkester ves čas ohranjal tudi privzdignjeno zvočno eleganco. Po utripu sodeč, bi človek dejal, da je nastala izpod rok dirigenta v najboljših letih. ... Blomstedt je dejaven, a hkrati uslužnostno umaknjen veliki glasbi, ki tako nastaja, kar pomeni, da ni samo velik dirigent, temveč najbrž tudi velik človek.

Gregor Pompe, Večna mladost duha, Dnevnik.si, 5. 9. 2023

Kritiki ga (op. Herberta Blomstedta) označujejo za plemenitega, očarljivega in skromnega. In vse te lastnosti smo lahko začutili že z njegovim prihodom na oder. Še bolj v umetniški izvedbi Schubertove Simfonije številka 5 v B-duru ter dveh skladb švedskega romantičnega skladatelja Franza Berwalda Spominov iz norveških gora ter Simfonije številka 3 v C-duru. 96-letni Blomstedt je dirigiral sede, a je pokazal vse bistveno. Rezultat je bila glasba, ki je na odru dihala in živela. ..., vsekakor smo lahko zelo hvaležni za glasbene užitke, ki so nam jih podarili izvajalci obeh koncertov (op. Bostonski simfonični orkester in Gewandhaus orkester Leipzig), pa tudi organizatorji letošnjega Ljubljanskega festivala.

Polona Gantar, Pretekli konec tedna sklenili letošnji Festival Ljubljana, Radio Slovenija 3, 6. 9. 2023

Tudi drugi naši sogovorniki so občutili dotik nostalgije in hkrati veličastnosti, saj so vedeli, da bo nastopil Gewandhaus orkestra Leipzig, ki se je po desetih letih pričakovanj vrnil na Festival Ljubljana. In vedeli so, da bo orkester nič manj kraljevsko vodil izjemen maestro, svetovno priznani 96-letni dirigent Herbert Blomstedt. ... No, ko je Blomstedt na dirigentskem prostoru sedel na stol in dvignil dirigentsko paličico, je starost izginila, nadomestili pa sta jo strast in ljubezen. In tako se je na najboljši možen način, s skladbami dveh nepozabnih skladateljev, dveh Franzev – Schuberta in Berwalda – 71. Festival Ljubljana čudovito zaključil.

Vito Tofaj, Kakšna je druga zgodba?, Jana, 12. 9. 2023

Sponzor:

2. SPLOŠNI PODATKI O FESTIVALU LJUBLJANA

Svet Festivala Ljubljana je program Ljubljana Festivala 2023 sprejel na 6. redni seji dne 6. decembra 2022 ter spremembe programa na 8. redni seji dne 4. julija 2023.

Strokovni svet Festivala Ljubljana je program Ljubljana Festivala 2023 sprejel na 3. redni seji dne 22. novembra 2022.

Svet Festivala Ljubljana sestavljajo predsednica Jadranka Dakić, podpredsednik Anton Colarič ter člani Francka Trobec, Iztok Kordiš in Špela Draksler.

Člani Strokovnega sveta Festivala Ljubljana so predsednik Tomo Vran, podpredsednik Andrej Božič in članica Vesna Ovčak.

Festival Ljubljana je javni zavod. Njegova ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana. Direktor in umetniški vodja je Darko Brlek.

Festival Ljubljana je član Evropskega združenja festivalov EFA in Mednarodnega združenja za upodabljanje umetnosti ISPA.

3. STROŠKI IN FINANCIRANJE

Proračun za program prireditev Festivala Ljubljana je ocenjen na 6.000.000 evrov.

Mestna občina Ljubljana je do sedaj za pokritje programskih materialnih stroškov prispevala 3.900.000 evrov.

Preostanek je priliv sponzorjev, donatorjev in kupcev vstopnic.

To so okvirne številke, dokončne bodo znane konec leta 2023.

4. ŠTEVILO PRIREDITEV

Ljubljana Festival 2023 se je uradno začel 20. junija in končal 3. septembra. V okviru festivala smo poleg drugih prireditev izvedli že osmi Ljubljana Festival na Ljubljani, ki je potekal med 28. in 30. junijem, od 9. do 14. julija je potekala že XXVI. Mednarodna likovna kolonija, od 10. do 14. julija pa Mala likovna kolonija. V zadnjem tednu avgusta je v sodelovanju z Zavarovalnico Sava in URI Soča potekala plesna delavnica Predani korakom.

Na programu Ljubljana Festivala 2023 so bile skupaj 103 prireditve:

- 60 večernih prireditev
- 10 koncertov v sklopu Ljubljana Festivala na Ljubljani
- 11 Mojstrskih tečajev Festivala Ljubljana
- 12 koncertov v sklopu Mojstrskih tečajev
- XXVI. Mednarodna likovna kolonija
- odprtje razstave del udeležencev XXVI. Mednarodne likovne kolonije
- 4 ustvarjalne delavnice za otroke in mladino v okviru Male likovne kolonije
- odprtje razstave del udeležencev Male likovne kolonije
- odprtje razstave Hommage à Vojko Štuhec: Pet let kasneje
- plesna delavnica Predani korakom
- zaključni koncert delavnice Predani korakom

5. OBISKANOST PRIREDITEV

Prireditve letošnjega festivalskega poletja si je ogledalo skoraj 52.000 obiskovalcev, preko spletne strani in facebook profila Festivala Ljubljana pa do 3. septembra več kot 41.000 gledalcev.

6. SODELUJOČI Z VSEGA SVETA

Sodelovalo je skoraj 6000 umetnikov iz več kot 51 držav.

7. RAZLIČNA PRIZORIŠČA

Dogodki 71. Ljubljana Festivala so potekali na Kongresnem trgu, v Križankah (v Poletnem gledališču, Preddverju, na Pergoli, v Viteški dvorani, na Peklenskem dvorišču in v Križevniški cerkvi), Cankarjevem domu, Slovenski filharmoniji, Župnijski cerkvi sv. Jakoba, na Glasbeni šoli Vič-Rudnik, na KGBL – OE Glasbena šola, Ljubljani in v Galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki.

8. KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI

A) NOVINARSKE KONFERENCE

- **12. 4. v Rdeči dvorani Mestne hiše** z županom Mestne občine Ljubljana Zoranom Jankovičem, direktorico službe za marketing in odnose z javnostmi Zavarovalnice Sava Špelo Kregar, direktorico Dela Natašo Luša, direktorjem blagovne znamke in komuniciranja v NLB skupini Andrejem Krajnerjem, podpredsednikom uprave Telekom Slovenije Boštjanom Škufco Zaverškom, vodjo službe za odnose z javnostmi Krke Elviro Medved, direktorjem podjetja Riko Janezom Škrabcem, predsednikom uprave Nove KBM Johnom Denhofom, takratnim predsednikom posloводства Mercatorja Tomislavom Čizmičem, direktorjem podjetja S. Oliver Slovenija, Hrvaška in Srbija Markom Arsenovičem in direktorjem družbe Terme Dobrna Leonom Tomašičem
- **17. 5. v Caffé San Marco v Trstu** s predstavnikom Radioattività Oscarjem Cecchijem ter slikarjem, grafikom in selektorjem XXVI. Mednarodne likovne kolonije Tomom Vranom in s predstavnico Turizma Ljubljana Janjo Romih Kulenovič
- **18. 5. v Klubu Zagrebškega mestnega gledališča Komedija v Zagrebu** z ravnateljem Zagrebškega mestnega gledališča Komedija Miljenkom Puljičem in s predstavnico Turizma Ljubljana Janjo Romih Kulenovič
- **25. 5. na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Celovcu** z generalnim konzulom dr. Antonom Novakom in predstavnico Turizma Ljubljana Janjo Romih Kulenovič
- **23. 5., 14. 6., 12. 7., 24. 7., 2. 8. in 29. 8.** predstavitve programa s predstavniki prirediteljev na Pergoli, v Viteški dvorani in na Peklenskem dvorišču v Križankah

Novinarske konference smo v živo predvajali na spletni strani in facebook profilu Festivala Ljubljana, skupno si jih je do 3. septembra ogledalo več kot 6.000 gledalcev.

Novinarska konferenca ob napovedi 71. Ljubljana Festivala, Rdeča dvorana, Mestna hiša: Tomislav Čizmič, John Denhof, Elvira Medved, Andrej Krajner, Nataša Luša, Špela Kregar, Darko Brlek, župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič, Boštjan Škufca Zaveršek, Janez Škrabec, Marko Arsenovič in Leon Tomašič

Novinarska konferenca ob napovedi 71. Ljubljana Festivala, Caffé San Marco, Trst: Oscar Cecchi, Rossana Paliaga (tolmačka), Darko Brlek, Tomo Vran, Janja Romih Kulenovič

Novinarska konferenca ob predstavitvi 71. Ljubljana Festivala, Klub Zagrebškega mestnega gledališča Komedija, Zagreb: članici zasedbe muzikala *Lepotica in zver*

Novinarska konferenca, Peklensko dvorišče, Križanke: Carulus Padrissa in Alen Podlesnik

Novinarska konferenca ob predstavitvi 71. Ljubljana Festivala, Generalni konzulat Republike Slovenije v Celovcu: dr. Anton Novak, Darko Brlek

Novinarska konferenca, Pergola, Križanke: Miljenko Puljić, Darko Brlek, Edward Clug

Novinarska konferenca, Poletno gledališče, Križanke

Novinarska konferenca, Pergola, Križanke: Darko Brlek, Gaukar Ikhas, Ajerim Beketajeva, Altinaj Asilmuratova, Branimir Slokar, Klemen Hvala

Novinarska konferenca, Pergola, Križanke: Saša Strmšnik, Živa Pečjak, Matic Juvan, Manca Zelen

Novinarska konferenca, Viteška dvorana, Križanke: Jonathan Tetelman

B) TISKANI KOMUNIKACIJSKI MATERIAL

- programska knjižica v slovenščini in angleščini
- programska zloženka vrhuncev v slovenščini, italijanščini, hrvaščini, nemščini in angleščini
- programska brošura vseh dogodkov v slovenščini in angleščini
- programski in koncertni listi za posamezne prireditve v slovenščini in angleščini
- galerijski listi za razstave v slovenščini in angleščini
- plakati v slovenščini in angleščini
- letaki v slovenščini in angleščini
- oglasi dogodkov

C) DRUGO

- spletna stran ljubjanafestival.si
- facebook Festivala Ljubljana
- instagram Festivala Ljubljana
- youtube Festivala Ljubljana
- vimeo Festivala Ljubljana
- tik tok Festivala Ljubljana
- oglasne spletne pasice
- oglaševanje na avtobusih LPP (zaslon.si)
- objava dogodkov na spletni strani Slovenske turistične organizacije (STO)
- objava dogodkov na spletni strani Turizma Ljubljana
- objava dogodkov na spletni strani KUD13
- objava dogodkov na spletni strani ljubjanainfo.si
- objava dogodkov na spletni strani The Slovenia
- objava dogodkov na spletni strani Evropskega združenja festivalov (EFA)
- nagradne igre
- kartice zvestobe članov Kluba Festivala Ljubljana
- redno obveščanje članov Kluba Festivala Ljubljana
- redno obveščanje prijavljenih na festivalske novice (e-novice)
- distribucija promocijskega materiala, neposredna pošta, novice, interna glasila, internetne strani

71. LJUBLJANA FESTIVAL
20. 6. – 3. 9. 2023. Ljubljana
ljubjanafestival.si

15. in 16. 6. 2023 MAMMA MIA!, MUZIKAL	7. 8. 2023 GRAN BOLERO EN KNAP & ZAGREBSKI PLESNI ANSAMBEL
20. 6. 2023 POLETNA NOČ – SREČEN DAN PATRIK GREBLO SIMFONIČNI ORKESTER & BIG BAND RTV SLOVENIJA	16. 8. 2023 THE MAGICAL MUSIC OF HARRY POTTER
22. 6. 2023 EDWARD CLUG, CARL ORFF: CARMINA BURANA OPERA BALET SNG MARIBOR	17. 8. 2023 THE MUSIC OF THE LORD OF THE RINGS, THE HOBBIT & THE RINGS OF POWER
26. in 27. 6. 2023 LA FURA DELS BAUS TO BE, OR NOT TO BE	18. 8. 2023 THE MUSIC OF THE WALL A HOMAGE TO PINK FLOYD
29. in 30. 6. 2023 LA FURA DELS BAUS PASTORAL FOR THE PLANET SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA	19. 8. 2023 THE MUSIC OF HANS ZIMMER AND OTHERS
3., 4., 6. in 7. 7. 2023 LEPOTICA IN ZVER, MUZIKAL ZAGREBSKO MESTNO GLADALIŠČE KOMEDIJA	22. 8. 2023 POVODNI MOŽ, MUZIKAL
10. 7. 2023 SIMON TRPČESKI VASILY PETRENKO ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE	23. 8. 2023 UTE LEMPER ŽIVA PLOJ PERŠUH SLOVENSKI MLADINSKI ORKESTER
11. 7. 2023 ANNA NETREBKO, YUSIF EYVAZOV, ELENA ZHIDKOVA & ŽELJKO LUČIČ MICHELANGELO MAZZA SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA	24. 8. 2023 BOSSA DE NOVO FEAT. CÉSAR CAMARGO MARIANO
13. in 14. 7. 2023 G. Puccini: MADAMA BUTTERFLY TEATRO LA FENICE	28. 8. 2023 IVÁN FISCHER ROYAL CONCERTGEBOUW ORCHESTRA
17. 7. 2023 ŠEHerezada MARIA PAGÉS	29. 8. 2023 JONATHAN TETELMAN & LUDOVIC TÉZIER MARCO BOEMI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE
19. 7. 2023 SONDRA RADVANOVSKY & PIOTR SECZALA GIANLUCA MARCIANO ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE	31. 8. 2023 UROŠ PERIČ & BIG BAND RTV SLOVENIJA
20. 7. 2023 ZVEZDE / LES ÉTOILES	1. 9. 2023 JEAN-YVES THIBAUDET ANDRIS NELSONS BOSTON SYMPHONY ORCHESTRA
25. in 26. 7. 2023 THE STATE OPERA AND BALLET THEATRE ASTANA OPERA	2. 9. 2023 VLADO KRESLIN
	3. 9. 2023 HERBERT BLOMSTEDT GEWANDHAUSORCHESTER LEIPZIG

71. LJUBLJANA FESTIVAL
SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE
Ljubljana, 20. 6. – 3. 9. 2023

Glavni sponzor / General sponsor: SAVA, triglav, VODOVOD ZAKLADARICA SNAGA, energetika ljubljana, NLB, Telekom Slovenije

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival: KRKA, RIKO, novakbm, TRI MO, ALBA KOPER, Mercator, SPAR, s.Oliver, Letarna Ljubljana, PETROL, DJRL, Ljubljana Airport

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events: SAVA, DELO, triglav, NLB, Telekom Slovenije, KRKA, RIKO, novakbm, TRI MO, Mercator, SPAR, s.Oliver, TERME DOBRNA, BKS Bank, Letarna, Plinevodi, Technobel, interEnergia, BTC

Glavni medijski sponzor / General media sponsor: DELO

Medijski sponzorji / Media sponsors: Dnevnik, Dnevnik, MEDIJA 24, Finance, RADIO 1, center, BUS, ne

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners: RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA, Slovenska turistična organizacija, AUSTRIA TREND, FOUR POINTS, GRANDI PLAZA, Radisson, HOTEL SLOJ, OPERA BALET MARIBOR, Muzična akademija, SNG, SLO, P. Pichard & Co.

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival: NP, LIBRA, TETA FRIDA, VINAKOPER

Uradna vina / Official wines: VINAKOPER

Uradni prevozniki / Transport partners: LPP, AVTOHIŠA MALGAT, COGREEN, GREMZVLAKOM

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

1. 8. 2023
ob 20.00 / at 8.00 pm
Vrhovna dvorana / Knights' Hall, Kršičarje

#SYNERGY NA ODRU
ON THE STAGE 1. koncert / 1st concert

ANASTASIOS PASALIDAKIS, violini / violin
Nikolaus Bach, Johann Sebastian
Wolfgang Amadeus Mozart, Concerto
Maurice Strakosky, Concerto
Wolfgang Amadeus Mozart, Concerto
Maurice Strakosky, Concerto

ANNA NETREBKO, sopran / soprano
YUSIF EYVAZOV, tenor
ELENA ZHIDKOVA, mezosopran / mezzo-soprano
ŽELJKO LUČIĆ, basiton / baritone

Z gostoma / With guests
MICHELANGELO MAZZA, dirigent / conductor

Simfonični orkester RTV Slovenija
RTV Slovenija Symphony Orchestra

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

11. 7. 2023
ob 20.00 / at 8.00 pm
Cankarjev dom

ANNA NETREBKO, sopran / soprano
& **YUSIF EYVAZOV**, tenor

Z gostoma / With guests
ELENA ZHIDKOVA, mezosopran / mezzo-soprano
& **ŽELJKO LUČIĆ**, basiton / baritone

MICHELANGELO MAZZA, dirigent / conductor

Simfonični orkester RTV Slovenija
RTV Slovenija Symphony Orchestra

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

1. 9. 2023
ob 20.00 / at 8.00 pm
Cankarjev dom

Solist / Soloist:
JEAN-YVES THIBAUDET, klavir / piano

ANDRIS NELSONS, dirigent / conductor

BOSTONSKI SIMFONIČNI ORKESTER
BOSTON SYMPHONY ORCHESTRA

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

3. 9. 2023
ob 20.00 / at 8.00 pm
Cankarjev dom

Zaključek 71. Ljubljana Festivala
Closing of the 71st Ljubljana Festival

HERBERT BLOMSTEDT, dirigent / conductor

ORKESTER GEWANDHAUS IZ LEIPZIGA
GEWANDHAUSORCHESTER LEIPZIG

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

23. 8. 2023
ob 20.30 / at 8.30 pm
Križanke

UTE LEMPER, vokal / vocal

VANA GIERIG, klavir / piano

ŽIVA PLOJ PERŠUH, dirigentka / conductor

SLOVENSKI MLADINSKI ORKESTER
SLOVENE YOUTH ORCHESTRA

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

25. & 26. 7. 2023
ob 21.00, Križanke

DRŽAVNO OPERNO IN BALETNO GLEDALIŠČE V ASTANI

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

GRAN BOLERO
EN-KNAP & Zagrebški plesni ansambl
EN-KNAP & Zagreb Dance Company

SREDIŠČE VAŠIN DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE
Gledalnice 20. 8. - 3. 9. 2023

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

PASTORALA ZA PLANET
PASTORAL FOR THE PLANET

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

Lepotica in Zver
THE BEAUTIFUL AND THE BEAST

Sponzor
NLB

71.LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

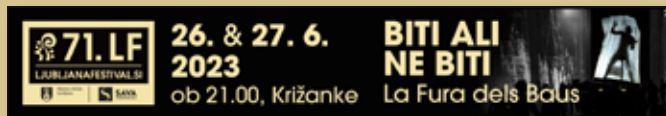
IVAN RICHNER, dirigent / conductor

KRALJEVI ORKESTER
CONCERTSBOVEN
ROYAL CONCERTSBOVEN ORCHESTRA

JONATHAN TETLIAN, dirigent / conductor

LUDOVIG TERNER, dirigent / conductor

Sponzor
NLB

- facebook profili, instagram profili, zasloni LCD, program »kartice zvestobe« naših partnerjev, sponzorjev in podpornikov
- distribucija programskih brošur v okviru DPG po Ljubljani in Sloveniji
- distribucija programskih brošur v okviru projekta Junij v Ljubljani
- distribucija programskih brošur preko Turizma Ljubljana
- namizne zastavice

D) OGLAŠEVANJE

- **Tiskani mediji:** Delo, Dnevnik, Finance, Kleine Zeitung, Nedeljski Dnevnik, Nedelo, Ona, Nika, Vklap/Stop, Pilot, Lady, Obrazi, Bodi zdrava, Sobotna priloga, Jana, Liza/Maja, Katalog ugodnosti Lekarne Ljubljana, Katalog ugodnosti Petrol, Katalog ugodnosti SPAR plus klub
- **Radio:** Radio1, Radio Center, Radio Aktual, Radio Slovenija Prvi program, Radio Slovenija Val 202, ORF Kärnten, Radioattivita
- **Televizija:** POP TV, NET TV, Mezzo, ORF Kärnten, ArtCaffe
- **Zunanje oglaševanje:**
 - oglasni prostori v križankah: citylighti, vitrine, A stojala, oglasi v toaletnih prostorih
 - Europlakat: citylighti, metrolighti, digitalni citylighti, veliki digitalni zasloni
 - TAM-TAM: oglasni stebri
 - BTC: digitalni citylighti
 - Linea Media: bigboardi
 - Cityscreen v centru Maribora
 - Nomago: shuttle letališče – Ljubljana
 - Letališče Fraport: stenski backlit pano, digitalni zasloni, citylighti, letaki
 - Letališče Trst: oglasni panoji, digitalni zasloni
 - Letališče Lučko: bigboard
 - Letališče Zagreb: digitalni zasloni
 - Letališče Treviso in Marco Pollo: digitalni zasloni

- Letališče Graz: digitalni zasloni
- jumbo plakati v Trstu in bližnji okolici
- distribucija letakov; lokali in trgovine v Trstu
- novice na avtobusih LPP (zaslon.si)
- nalepke na transferjih
- poslikava dveh avtobusov LPP
- Slovenske železnice: poslikava dveh vlakov Slovenskih železnic, svetlobne vitrine na železniški postaji v Ljubljani, plakati na vlakih in v podhodih
- transparenti na glavnih ljubljanskih prometnih vpadnicah
- transparent na odru Ljubljana Festivala na Kongresnem trgu in v Poletnem gledališču Kržank
- zastave v Ljubljani in na prizoriščih festivalskih dogodkov
- **Digitalno oglaševanje:**
 - prikazno in iskalno omrežje Google
 - oglaševanje na facebooku, instagramu, youtube kanalu in omrežju linkedin
 - objave in oglaševanje na delo.si, dnevnik.si, finance.si, kleinezeitung.at, 24ur.com, spar-klub.si, mezzo.tv, radioattivita.com, net-tv.si, mediaspeed.si, mercator.si, pozareport.si
 - LCD zasloni v Slovenski filharmoniji, Lekarnah Ljubljana, letališču Fraport in kavarnah Teta Frida
 - Mercator M Soseska
- **Marketinška avtomatizacija:**
 - poslali smo 1.322.637 elektronskih sporočil preko marketinške avtomatizacije
 - povprečna stopnja odpiranja elektronskih sporočil: 32.9%
- **Direktno oglaševanje:** distribucija znamčenih majic, pahljač, dežnikov in odej
- **Distribucija materialov:** distribucija tiskovin na gospodarske, turistične in kulturne institucije, v hotele, gostinske lokale, večja nakupovalna središča, različne info točke po Sloveniji ter na letališče Fraport, na železniške postaje Slovenskih železnic in v izbrane Eventimove poslovalnice

9. MEDIJSKI ODZIV

O prireditvah Ljubljana Festival 2023 so poročali številni slovenski in tuji mediji ter različne publikacije in spletne strani.

- **Časniki:** Časopis MOK, Delo, Delo – Sobotna priloga, Delo – Vikend, Demokracija, Dnevnik – Pilot, Dnevnik, Dolenjski list, Kleine Zeitung, Nedeljske novice, Nedeljski dnevnik, Nedelo, Nov časopis, Novi tednik Celje, Primorske novice, Primorski dnevnik, Večer – V soboto, Večer v nedeljo, Večer, Naš Časopis...
- **Revijalni tisk:** CityLife, Glasna, Grazia, Il Piccolo, Jana, Kralji ulice, Lady, Liza Maja, Ljubljana, Marketing Magazin, Mladina, Modre novice, Moj BTC, Naš čas, Novi glas, Novice – Koroška, Ona plus, Pletenice, Reporter, Reporter Magazin, S Glasnik, Suzy, Slovenske novice, Slovenska vojska, Stop, Story, Svet24, Vzajemnost...
- **Radio:** Murski val, Primorski val, Radio Aktual, Radio 1, Radio Capris, Radio Center, Radio Celje, Radio City, Radio Ekspres, Radio Hit, Radio Kum, Radio Maribor, Radio Odmev, Radio Prlek, Radio Salomon, Radio Slovenija 1, Radio Slovenija 2, Radio Slovenija 3, Radio Slovenske gorice, Radio Sora, Radio Veseljak, Radio Brežice, Radio Terminal, Radio Študent, Radio Ognjišče...
- **Televizija:** Kanal A, Planet TV, Pop TV, TV Aktual, TV Koper, TV Slovenija 1, TV Slovenija 2, TV Veseljak...
- **Agencije:** STA
- **Spletne strani:** www.1zavse.si, www.24ur.com, www.ajdovscina.si, www.aktualno24.si, www.ars.rtvlo.si, www.bloombergadria.si, www.bumnovice.si, www.cd-cc.si, www.celjskiglasnik.si, www.cosmopolitan.metropolitan.si, www.delo.si, www.demokracija.si, www.dnevne-novice.si, www.dnevnik.si, www.dobrenavade.si, www.dolenjskolist.si, www.domovina.je, www.domzalec.si, www.english.sta.si, www.eventim.si, www.evrovizija.com,

www.eposavje.com, www.finance.si, www.fmmaribor.si, www.forum.over.net, www.glitter.si, www.gov.si, www.janezplatise.blogspot.si, www.klasika.hr, www.kritik.si, www.kuloar.si, www.lesalonmusical.it, www.ljnovice.si, www.ljubljana.si, www.ljubljanainfo.com, www.lokalno.si, www.lokalec.si, www.marketingmagazin.si, www.maribor24.si, www.mariborinfo.com, www.mariborskiodmev.com, www.mbreport.si, www.mediaspeed.net, www.megafon.si, www.metropolitan.si, www.misli.sta.si, www.mlad.si, www.mladina.si, www.modre-novice.si, www.mojaleta.si, www.mojepodravje.si, www.mojaobcina.si, www.N1Info.si, www.noviglas.eu, www.necenzurirano.si, www.net-tv.si, www.njena.svet24.si, www.nova24tv.si, www.novamuska.org, www.novice.najdi.si, www.novice.svet24.si, www.novice24.net, www.novicnik.si, www.novitednik.si, www.notranjskoprimorske.si, www.obalaplus.si, www.obcina-sevnica.si, www.odkrito.si, www.operaclick.com, www.operateatro.it, www.o-sta.si, www.outsider.si, www.paradaplesa.si, www.portal24.si, www.preberi.si, www.pressnews.si, www.princesa.si, www.primorske.si, www.primorski.eu, www.primorskival.si, www.pro-music.si, www.ptujinfo.com, www.primorskival.si, www.radio1.si, www.radio-odeon.com, www.radio.ognijsce.si, www.radiostudent.si, www.radioterminal.si, www.radiotomi.si, www.ribnica24.eu, www.regionalgoriska.si, www.regionalobala.si, www.reporter.si, www.revijaglasna.si, www.rocker.si, www.rtvlo.si, www.savus.si, www.sentjur.si, www.si21.com, www.si24.news, www.sigic.si, www.siol.net, www.slosolar.si, www.slovenec.org, www.sloveniatimes.com, www.slovenskenovice.si, www.slowwwenia.com, www.sobotainfo.si, www.sta.si, www.stadion.si, www.student.si, www.telekom.si, www.the-slovenia.com, www.times.si, www.uporabnastran.si, www.utrip-ljubljane.si,

www.val-navtika.net, www.vecer.com,
www.veseljak.si, www.vestnik.si,
www.veza.sigledal.org, www.vzajemnost.si,
www.zadnjenovice.info, www.zdravniskazbornica.si,
www.zurnal24.si, www.radio.brezice.eu,
www.365.rtvsllo.si...

Za naše prireditve se je akreditiralo več kot 710 novinarjev, fotografov in snemalcev. Od 1. januarja do 3. septembra so pripravili 2.830 objav.

10. FESTIVAL NA SPLETU

OBISKANOST SPLETNE STRANI FESTIVALA LJUBLJANA OD 1. JANUARJA DO 3. SEPTEMBRA 2023

- št. različnih obiskovalcev: 370.982
- št. obiskov: 589.691
- št. ogledov strani: 1.206.064
- povprečno št. ogledanih strani: 2,05 strani / obisk
- povprečno trajanje obiska: 1min 42 s
- delež obiskov prek računalnika: 22,38 %
- delež obiska prek telefona: 76,11 %
- delež obiska prek tabličnega računalnika: 1,51 %

OBISKANOST FACEBOOKA FESTIVALA LJUBLJANA

Facebook Festival Ljubljana je od vzpostavitve delovanja facebook strani do 3. septembra 2023 pridobil skupno 23.816 všečkov. Največ ljudi, ki sledi stran, je iz Slovenije (18.070), sledijo Italija (1.056), Hrvaška (627), Nemčija (378). Stran na Facebooku sledi 72.8 % žensk in 27.2 % moških, od tega

je najširša ciljna skupina v starosti 25-44 let, sledi starostna skupina 45-54 let, najožja ciljna skupina pa je v starosti 18-24 let ter starejši od 65 let.

OGLAŠEVANJE NA GOOGLU IN FACEBOOKU

Oglaševalska akcija Ljubljana Festival 2023 je na oglaševalskem omrežju Google od 1. januarja do 3. septembra 2023 skupno prinesla 219.924 klikov na oglase ob 59.121.839 prikazih. Oglaševanje s pomočjo Google Grants je prineslo 15.112 klikov na oglase ob 38.833 prikazih.

Oglaševalske akcije so na oglaševalskem omrežju facebook od 1. januarja do 3. septembra 2023 skupno prinesle 268.655 klikov na oglase, od tega 70.698 klikov na spletno stran ljubjanafestival.si. Doseg v celotnem času oglaševanja je bil 12.383.843, doseženih je bilo 27.253 konverzij.

Marketinška avtomatizacija:

Poslali smo 1.322.637 elektronskih sporočil preko marketinške avtomatizacije. Povprečna stopnja odpiranja elektronskih sporočil: 32.9%

Instagram:

Instagram Festival Ljubljana ima do 3. septembra skupno 8.080 sledilcev. Od 1. januarja 2023 do 3. septembra 2023 je pridobil 1.467 sledilcev.

11. PRODAJA VSTOPNIC

- blagajna Križank
- ljubjanafestival.si, eventim.si
- po telefonu: +386 03 426 76 00 (Eventim)
- hiše vstopnic Eventim Si, Ljubljana (Tivoli, Kino Šiška) in Maribor (Europark)
- bencinski servisi po Sloveniji
- poslovalnice Pošte Slovenije
- poslovalnice Kompassa po Sloveniji, trgovina Big Bang, 3DVA Trafika, (K) kiosk,
- TIC Ljubljana
- prodajna mesta Slovenskih železnic v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru (ob nakupu vstopnic Festivala Ljubljana je vožnja z vlakom cenejša za 50 odstotkov)
- v Trstu: Finmedia – Radiottività, via di Campo Marzio 6; www.radioattivita.com; Ticketpoint, Corso Italia 6
- v Avstriji: prodajna mesta v sistemu Oeticket.com
- na Hrvaškem: prodajna mesta v sistemu Eventim.hr

12. ALI STE VEDELI

A) KRSTNE IZVEDBE

- **La Fura dels Baus: Biti ali ne biti** (26. in 27. 6); svetovna premiera
- **Coetus: Zapateado** (20. 7. – Zvezde / *Les Étoiles*); slovenska premiera
- **Giulietta** (20. 7. – Zvezde / *Les Étoiles*); slovenska premiera
- **Labod** (20. 7. – Zvezde / *Les Étoiles*); slovenska premiera
- **Eyes Open / Shut Your Eyes** (20. 7. – Zvezde / *Les Étoiles*); slovenska premiera
- **M. Pičurić: Zrak** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **A. Halimi: Na robu tišine** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **N. Perović: Srečanja** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **M. Krečič: Velika ladja, polna veselja in sranja** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **K. Aličkaj: Kvartet pianistk** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **T. Kosovinc: Neslišana zgodba** (1. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **M. Milosavljević: Pogovori znotraj** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **P. Radisavljević: Kulshedra** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **K. Sopiqoti: Hrup** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **T. Oliver: Korbe** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **J. Zaganjori: Anozmija** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera
- **H. Skljarov: Ljubljana** (2. 8. – #Synergy na odru); slovenska premiera

B) ZANIMIVOSTI

- Tomaž Domicelj je na slovenski glasbeni sceni že več kot 55 let, mnoge njegove pesmi so ponarodele
- lanski 70-letnici festivala se je kantavtor poklonil z izdajo dvojnega albuma z naslovom *Jubilej*, na katerem je zbranih dve in pol uri izvedb z najrazličnejšimi uglednimi gosti na Ljubljana Festivalu
- Edward Clug je za svoje umetniške dosežke prejel več državnih in mednarodnih nagrad, med drugim nagrado Prešernovega sklada leta 2005, Glazerjevo listino leta 2008 in srebrni red za zasluge leta 2022, leta 2017 je bil nominiran za prestižno nagrado benois de la danse, leta 2019 pa za nemško nagrado der Faust
- leta 1992 je gledališka skupina La Fura dels Baus producirala otvoritveno ceremonijo olimpijskih iger v Barceloni, ki si jo je v televizijskih prenosih ogledalo več kot pol milijarde gledalcev
- prav tako je sodelovala z mnogimi mednarodnimi znamkami, kot so Mercedes-Benz, Peugeot, Volkswagen, Swatch, Microsoft, Columbia Pictures in Warner Bros
- zgodba *Lepotice in zveri* se je v zgodovini pojavljala v različnih oblikah in svetovnih kulturah; v Sloveniji pod imenom *Začarani grad in medved*, kjer junakinja konča urok, ko v stari zaprašeni knjigi bere o usodi začaranega gradu
- koreograf Leo Mujić je avtor zanimivega sodobnega sloga, v katerem spretno združuje moderni in klasični baletni izraz, zaradi česar je zanimiv za številna baletna gledališča po svetu
- Vasilij Petrenko je prejemnik številnih mednarodnih glasbenih nagrad, med drugim brit classical za moškega izvajalca leta 2007
- *Pesem o zemlji* (*Das Lied von der Erde*) je Mahler napisal v letih 1908 in 1909 in je primerljiva z *9. simfonijo* kot najvišjo ustvarjalno stopnjo med njegovimi poznimi deli; je edinstvena združitev simfonične oblike in pesemskega cikla
- Željka Lučića je zaradi nastopa v *Moči usode* v Operi San Francisca britanska revija *Financial Times* razglasila

- za enega od današnjih vrhunskih interpretov Verdijevih baritonskih vlog
- prvo verzijo opere *Madama Butterfly*, ki je premiero doživela v milanski Scali leta 1904, je občinstvo izžvižgalo
- Gledališče La Fenice s številnimi premierami velja za eno najbolj priznanih institucij v zgodovini italijanskega gledališča
- Daniele Callegari je že pri rosnih 22 letih postal član orkestra milanske Scale, kjer je sodeloval z najbolj priznanimi dirigenti, med drugim Claudiom Abbadom in Leonardom Bernsteinom
- María Pagés se je s plesom začela profesionalno ukvarjati pri 15 letih in leta 1990 ustanovila lastno skupino The María Pagés Dance Company
- leta 2014 ji je špansko ministrstvo za kulturo podelilo zlato medaljo za zasluge na področju likovne umetnosti
- Kraljevi komorni orkester Valonije je leta 1958 ustanovila violinistka Lola Bobesco kot ansambel Les Solistes de Bruxelles
- Sondra Radvanovsky velja za specialistko italijanske opere 19. stoletja in je mojstrica izvajanja del belcanta in verizma
- Piotr Beczała je leta 2006 debitiral v Metropolitanski operi v New Yorku, kar mu je odprlo vrata do mednarodne kariere
- Ljubljanski godalni kvartet deluje že več kot 70 let, na 71. Ljubljana Festivalu pa je nastopila že njegova tretja zasedba
- leta 2017 je modna hiša Valentino sodelovala pri kostumografiji predstave *The Bitter End*, ki jo je priredil Daniele Cipriani, umetniški vodja in producent gala baletnega večera *Zvezde*
- Državno operno in baletno gledališče Astana Opera je bilo ustanovljeno leta 2013 na pobudo prvega predsednika Kazahstana Nursultana Nazarbajeva in je največje gledališče v Srednji Aziji
- Državni zbor iz Kaunasa je na Ljubljana Festivalu nastopil že večkrat, leta 1998 pod vodstvom legendarnega Yehudija Menuhina, nazadnje pa so pri nas nastopili leta 2002

- pianistka Violeta Egorova je bila članica tekmovalne žirije 1. Mednarodnega klavirskega tekmovanja Festivala Ljubljana
- plesna produkcija *Gran Bolero* je leta 2020 prejela nagrado max v kategoriji najboljša plesna produkcija leta 2020
- Ute Lemper je v svoji več kot 40-letni karieri pustila neizbrisljiv pečat, podpisala se je pod več kot 35 albumov; med drugim je bila del ikoničnega koncerta *The Wall – Live in Berlin* leta 1990
- Ute Lemper je sodelovala pri več muzikalih; igrala je v prvotni postavitvi muzikala *Mačke* na Dunaju, imela glavno vlogo v *Petru Panu*, bila je Lola v *Modrem angelu* in Sally Bowles v pariški produkciji *Kabareta*
- komorna jazz skupina Bossa de Novo, ki ustvarja v stilu bossa nove, cool jazz in afrobrazilskih tradicij, letos praznuje 20-letnico delovanja
- pianist César Camargo Mariano se lahko pohvali s sodelovanji z najbolj imenitnimi umetniki, kot sta Elis Regina in Wilson Simonal; leta 2006 je postal prejemnik nagrade latin grammy za življenjsko delo
- leta 2008 je britanska revija *Gramophone* Kraljevi orkester Concertgebouw razglasila za najboljši orkester na svetu
- med pandemijo covid-19 je Iván Fischer izumil obrazno masko, ki izboljša akustično doživetje poslušalcem v dvorani
- Iván Fischer je poleg izjemnih dirigentskih dosežkov tudi ustanovitelj mnogih festivalov, med drugim Poletnega festivala v Budimpešti, festivala Mahlerfest, na katerem se primarno predstavljajo nova dela, Opernega festivala v Vicenzi ter madžarske Mahlerjeve fundacije
- Jonathan Tetelman je eden najbolj iskanih tenoristov današnjega časa, prepoznan predvsem po niansah temno obarvanega vokala; leta 2022 je pri Deutsche Grammophon izdal svoj prvenec *Arias*
- v poznih najstniških letih si je vzel triletni premor od glasbenega šolanja in delal kot DJ v nočnem klubu na Manhattnu
- francoski baritonist Ludovic Tézier se je uveljavil kot odličen interpret Verdijevih del z nastopi v vlogah Macbetha in Rigoletta
- Uroša Perića je glasbena pot popeljala v petindvajset držav, kjer je nastopil že več kot 800-krat
- Shella Raye Charles, hči slavnega Raya Charlesa, ga opisuje kot pravo utelešenje samega Raya, glasbeni poznavalci pa njegove klavirske nastope primerjajo celo z nastopi velikega Gena Harrisa
- koncertno garderobo Jeana-Yvesa Thibaudeta je ustvarila kulturna modna oblikovalka Vivienne Westwood
- Jean-Yves Thibaudet je izdal kar 51 albumov, med drugim box set ob 150. obletnici rojstva Erika Satieja; prejel je mnoge nagrade, tudi oskarja za najboljšo izvirno glasbo v filmu *Pokora*, ter dve nominaciji za grammyja
- Andris Nelsons ima izjemno dirigentsko kariero; Latvijec, ki se je sprva izučil za trobentača, je bil kot neposredni naslednik sira Simona Rattla med letoma 2008 in 2015 glasbeni direktor Simfoničnega orkestra v Birminghamu
- Nelsons tesno sodeluje z Dunajskimi filharmoniki, s katerimi je izvedel Beethovnov cikel; leta 2020 je vodil tudi legendarni novoletni koncert orkestra
- Herbert Blomstedt, rojen v ZDA švedskim staršem, se je sprva izpopolnjeval na Kraljevi akademiji za glasbo v Stockholmu in na univerzi v Uppsali; nato je študiral dirigiranje v New Yorku, sodobno glasbo v Darmstadtu in renesančno ter baročno glasbo v Baslu
- njegovi nekdanji orkestri v San Franciscu, Leipzigu, Københavnu, Stockholmu in Dresdnu so ga imenovali za častnega dirigenta, prav tako Bamberški simfoniki in Simfonični orkester NHK; poleg tega mu je Saška državna kapela Dresden leta 2007 podelila orkestrom zlati častni znak
- Herbert Blomstedt je dobitnik dveh glasbenih nagrad grammy za projekte v sodelovanju s Simfoničnim orkestrom iz San Francisca
- Gewandhaus orkester Leipzig je nastal leta 1743 in je ena najstarejših glasbenih institucij; med drugim ga je vodil Felix Bartholdy Mendelssohn
- Gewandhaus orkester Leipzig je na Ljubljana Festivalu prvič nastopil že leta 1970

Polno Poletno gledališče Križank

Pevka Helena Blagne z oboževalci v zaodrju na koncertu Poletna noč

Sprejem po otvoritvi 71. Ljubljana Festivala v Preddverju Križank

Občinstvo v Preddverju Križank pred baletom *Carmina Burana*

Direktor SNG Maribor Danilo Rošker, režiserka in producentka Dragica Petrovič, koreograf in umetniški vodja Baleta SNG Maribor Edward Clug, baletna plesalka Pia Clug

Priklon po baletu *Carmina Burana*

Predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar in člani baletnega ansambla SNG Maribor

Ljubljana Festival na Ljubljanci

Predstava *Pastorala za planet*

Opera Madama Butterfly

Darko Brlek, koreografinja in plesalka María Pagés, veleposlanik Kraljevine Španije v Sloveniji Juan Aristeguí Laborde, režiser El Arbi El Harti

Sopranistka Sondra Radvanovsky in tenorist Piotr Beczala

Sondra Radvanovsky in Piotr Beczala z oboževalcema po koncertu

Občinstvo pred koncertom pianistke Violete Egorove in Kvarteta Goffriller

Dirigent Uroš Lajovic in pozavnist ter umetniški vodja Mojstrskih tečajev Festivala Ljubljana Branimir Slokar

Trobončač Franc Kosem, skladateljica Nina Šenk in Branimir Slokar

Prvi koncert #Synergy na odru

Zasedba koncertov #Synergy na odru

Obiskovalci pred koncertom pianistke Sonje Markovič in violončelista Isaka Haračiča

Influencer in koreograf Igor Jelen - Iggy pred obiskom koncerta

Obiskovalki pred koncertom Čarobna glasba Harryja Potterja

Čarobna glasba Harryja Potterja v Poletnem gledališču Kržank

Igralka Danielle Tabor in dirigent Sergej Černijak na koncertu *Čarobna glasba Harryja Potterja*

Filmska glasba *Gospodarja prstanov, Hobita in Prstanov moči*

Občinstvo na *Filmski glasbi Gospodarja prstanov, Hobita in Prstanov moči*

Občinstvo pred koncertom *Glasba Hansa Zimmerja in drugih*

Muzikal *Povodni mož*

Koncert Ute Lemper s Slovenskim mladinskim orkestrom pod taktirko Žive Ploj Peršuh

Pevka Ute Lemper

Zasedba Bossa de Novo s pianistom Césarjem Camargom Marianom

Hostesa v Preddverju Križank pred koncertom Bosse de Novo

Izdal: Festival Ljubljana, september 2023

Zanj: Darko Brlek, direktor in umetniški vodja, častni član

Evropskega združenja festivalov

Uredile: Tina Berk, Ana Gros, Petra Pance, Samantha Reich, Maruša Šinkovič

Besedila: Tina Berk, Matic Juvan, Petra Pance, Živa Pečjak, Samantha Reich,
Saša Strmšnik, Maruša Šinkovič

Foto: Darja Štravs Tisu, Aleksandar Domitrica, Andraž Kobe, Mediaspeed

Izbor fotografij: Tina Berk, Samantha Reich

Oblikovanje: Art design, d. o. o.

Tisk: Tiskarna Para, d. o. o.

FESTIVAL LJUBLJANA

Trg francoske revolucije 1

1000 Ljubljana

Slovenija

Tel.: +386 (0)1 241 60 00

info@ljubljanafestival.si

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

www.linkedin.com/company/festival-ljubljana

www.tiktok.com/@ljubljanafestival

Koncert Bosse de Novo s pianistom Césarjem
Camargom Marianom v Poletnem gledališču Križank

LIUBLJANA FESTIVAL.SI

Glavni sponsor:

Glavni medijski sponsor:

DELO

Partnerji Ljubljana Festivala:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala:

Medijski sponzorji:

Prijatelji Festivala Ljubljana:

Uradna vina:

Uradni prevozniki:

Sponzorji posameznih prireditev:

	Poletna noč - Srečen dan; otvoritev 71. Ljubljana Festivala, 20. 6. Lepotica in zver, muzikal, 3. 7. Predani korakom, 28. 8.		Bach - violinski koncerti, 4. 8.		Biti ali ne biti, 27. 6.
	Poletna noč - Srečen dan; otvoritev 71. Ljubljana Festivala, 20. 6. Pastorala za planet, 29. in 30. 6. Mala likovna kolonija, 10.-14. 7. Ana Neirebko, sopran, Elena Židkova, mezzosopran, Jusif Ejvazov, tenor, Željko Lučić, bariton, 11. 7. G. Puccini: Madama Butterfly, opera, 13. in 14. 7. Mojstrski tečaji Festivala Ljubljana, 23. 7.-6. 8. Gewandhaus orkester Leipzig; zaključek 71. Ljubljana Festivala, 3. 9.		Lepotica in zver, muzikal, 7. 7.		Carmina Burana, 22. 6.
	Pastorala za planet, 29. in 30. 6. Mala likovna kolonija, 10.-14. 7. Ana Neirebko, sopran, Elena Židkova, mezzosopran, Jusif Ejvazov, tenor, Željko Lučić, bariton, 11. 7. G. Puccini: Madama Butterfly, opera, 13. in 14. 7. Mojstrski tečaji Festivala Ljubljana, 23. 7.-6. 8. Gewandhaus orkester Leipzig; zaključek 71. Ljubljana Festivala, 3. 9.		Mamma mia!, muzikal, 16. 6.		Poletna noč - Srečen dan; otvoritev 71. Ljubljana Festivala, 20. 6.
	Bostonski simfonični orkester, 1. 9.		Kraljevi orkester Concertgebouw, 28. 8.		Bossa de Novo ft. César Camargo Mariano, 24. 8.
	Uroš Perić & Big Band RTV Slovenija, 31. 8.		Jonathan Tetelman, tenor in Ludovic Tézier, bariton, 29. 8.		Sondra Radvanovsky, sopran in Piotr Beczala, tenor, 19. 7.
			Lepotica in zver, muzikal, 4. 7. Mala likovna kolonija, 10.-14. 7.		M. Pagés: Šeherezada, 17. 7.
			Biti ali ne biti, 26. 6.		Duo Lorenz-Brizani, 25. 8.
			Ljubljana Festival na Ljublanjani, 28.-30. 6.		